

Իր արարած եւ շարքաւորած
ՅԱՅՐԱՅԻԱՅ յետ ժամ ըրաւ եւ իկզ ժո-
ղովն առնել արքայորէն եր իսկ լաւածն
եր քանի որ մի առաջ (Երեւանի հետ
զվա մա զվէրն առնել), երբ համա-
ժայն թուեաւ ՀՀՀ-ի նախագահի հետ
յիշ: Կր վարարել զպիթոյ ախառաւ
ուրովքնան եւ զորձաւորութեան, որուն
հետեւանալով միջոցներ պէտք եւ ձեռ-
նառնել: Նախարարապետը ջատուով
ընդհակադրան զպիթոյնը, այն վա-
խով իմ յայլապէս ձախարհային զա-
ւանձանով կ'ըլլայ իր իսկ պատկերին:

Գարեգին Բ., Կաթողիկոս Մեծ
Տանն Կլիկիկոյ բարձր ոպետար
կանութեամբ, զբաղան որակով ե
մշակութային արժէքով, ազգային
խմբով խմբային

(*) Այս խաչքարը տեղից տեղ փոխտ
դրուելով հասել է Աշտարակի շրջան
Անուստուտ գիւղը, ուր այժմ դրուած է
Ե. դարից պահպանուող կոթողի վրայ :
(Շաք. 7)

ՀՊԳԵԱՆԳԻՍ

Կայսրյա խաչ Ալֆորթիկ ժամանա-
րու, ինչպէս նաեւ Ալֆորթիկ շնոր Աւ-
րուսեացի կը ծանուցանեն թէ Կիրակի, Նո-
յեմբեր 10-ին, Ս. Պարո - Պարոյի Եկե-
ղեցւոյ մէջ, կ'աւանդուի փառք, Ալֆորթի-
կ, տեղի պիտի ունենայ Հոգեհոգեւորան
պաշտօն կրօնք ժամանակ թիկեր և թիկե-
րու հերթերու ժամք։ Գաւառ պատ-
րազի տեղի պիտի ունենայ Հոգեհոգե-
ւոր, Ալֆորթիկ Մարգարիթ Տան մէջ, 9 յիւ-
տը Մարտիկ։
Ի պիտուի մանց իշխատակը յարգու-
ներուն։

Ի ՅԻՇԱՍԱԿ

Տէր և Տէկն Արատաղ Հանգանի
իշխանի, իրենց աղիկը 300 Ժ. կը
նուրբ ճշտադրեն Մեհակընի աղիկ։

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԻՊԱՇԵՏԻ ՄԱՀՈՒՆԻ 500 ՄԵՐԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ

Շաբաթ Ս. Գրիգոր Լուսաւորը Եկե-
ղեցի և Շաբաթ զարգացող տարանը
կազմակերպած են։

ՀԱՄԵՐԻԿ ՄԸ

բարձր Հոգեհոգեւորական
Գիտի ԵՊԻՍԿՈՍՈՍԻ
(Փարիզի Հայոց Ապարան)
Ժամանակը, ժամը
Սիպիլ, ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳՁԱՆՈՒՄԻՐԻՆ
կը կազմակերպեն
ԿՈՄԻՏԱՍ Սիպիլի
Շաբաթ, Նոյեմբեր 9, ժամը 21-ին։
Eglise Sainte Bernadette
3, rue du Pavé de Meudon
92370 CHAVILLE
Entrée libre

ԵՐԿՐԱԿԱՆԻ

Աստուծոյ, Մատաղորմի, ժամանակ
ժամ Ալֆորթիկ Եկեղեցւոյ շաբաթա-
րեւոր ստացած է Հեռուստի շաբաթը -
Սեպտ 10-000 Ժ. Գ. Արտան Աշտուան
2000, Իսթի շաբաթաւոր, Տէր և
Տէկն Վանի Բիւրոյի 1000-ական Ժ.,
Տէր և Տէկն Բիւրոյ Գաւառեան 800,
Տէր և Տէկն Բիւրոյ Լուսաւոր, Տէր և
Տէր Գաւառեան, Շաբաթ շաբաթա-
րեւոր 500-ական Ժ., Տէր և Տէկն Զեյնի-
կեան 300, Գ. Գաւառ Գաւառիկի,
Օր. Մարգար Գաւառեան, Տէկն Երեմի-
ան 200-ական Ժ., Տէկն Գաւառեան,
Տէր և Տէկն Գաւառ Գաւառեան, Գ. Ար-
տան Գաւառեան, Տէկն Արտաւոր Գաւառ-
եան, Տէկն Օրդ, Տէկն Մարի Երեմի,
Տէկն Տաղեան, Տէկն Գաւառեան,
Տէկն Տաղեան, Տէկն Գաւառեան, Տէ-
կն Գաւառեան, Տէկն Երեմիան 100-ա-
կան Ժ., Տէկն Մարգարեան, Տէկն
Փառաւոր, Տէկն Փառաւոր, Տէկն
Փառաւոր, Գ. Հարս Բաւան Տէկն Տա-
ղեան, Տէկն Բիւր, Տէկն Լուի
Երեմի 50-ական Ժ.։

ՀՊԳԵԱՆԳԻՍ ՍՅ

Երկրորդ ժամանակաւոր պատերազ-
մի յարմարեան 30-րդ տարեկարգի առ-
թիւ, Հայ Նախկին Խաղաղութեան ապա-
շին ընկերակցութիւնը հիմնուած 1917-ին
կը հրապարակուի։
Կիրակի, Նոյեմբեր 10, Հոգեհոգեւոր-
ան պատերազմ ժամը 10-30-ին Ս. Բով-
Մարի Մարի Եկեղեցիին մէջ, 3 կրօնա-
կան պատերազմ. Հոգեհոգեւորական
ի իշխանութիւն 2 մեծ պատերազմեան և
գիմարտութեան ընթացքին զոհուած հա-
րապարակ։
Մարիկայի գիմարտ շայ Զինուորի
արձանին տակ։

Երեւանի, Նոյեմբեր 11-ին այց Հայ
Հերոսներու շիրմարանի վրայ։ Հաւաք-
իլ ժամը 14-30-ին Փեռ Լաշէ գերեզ-
մանատան դիտարկ դրան աղիւ, Փարի-
Ս. Միլիտանեան, մեքսիկ Օկիլոյ։
Մարի Նախկին ապրիլներու. Փրանսա-
կան դրօշակներ և մեկնում հայկական
աստուծոյ իշխանութիւն։ Հայերն և Քր-
իստներն ընթացածներ ու արտասանու-
թիւններ։ Երկրորդ զոհ. Արտ Գաւ-
առեան։

Անդրապիկի և Հայ սրբազաններուն գե-
րեմաններու ժամը 16-ին Փրանսական
պաշտօնական մեծարար կազմակերպ-
ւած 20-րդ զարգացող տարանի կողմի-
ւոր կամաւորներու յաւաքածաներուն
վրայ, ի պատիւ անոց որոնք զոհուեցան
Փրանսայի արտասանութեան ժամը։
Զինուորական իտալական, ծաղիկ և
պատիւի դրօշակ։
Փարիզի, պատառ և Փրանսական
զատ ուրիշ դրօշակները արգիւտած է։

ՅՈՒՇԱՆԵՐ

ԿԱՐՈՅՆ ԽՈՍԻ Փարիզի ժամանակը
վարչութիւնը ընդամենը Փարիզի կը հը-
րապարակուի արտասանութիւնը Շաբաթ,
Նոյեմբեր 9, ժամը 16-ին Մարգարիթ Տանը
(17 յիւ - Պիկո)։ Բարձր ներկայութիւնը
անհրաժեշտ է։

ՓԱՐԻԶԻ ՄԵԿԱՌՈՍԻՐԻՍԱՆ

Ճաշատան վերաբացում, բարեկա-
ները սիրով կ'ընդունին։

17, rue Bleue 75009 PARIS
métro : Cadet
Tél. : 48 - 24 - 63 - 89

ՎԱՍԻ ՈՒՆԵԱՆԱԼ

ՀԱՅ ԱՐԻՖԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
55ԻՐ. ՏԱՐԵԿԱՆ ՏԵՐԵԿԱՆՈՐ

Կիրակի, Մարտ 2-ին
կ'ընթերցուի ժամը 2-30-ին
Salle de la Chimie
28 bis, rue St. Dominique
Paris 7e — Métro: Invalides

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՆՆՈՒՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՃԱՇՎԱՐԱՀԱՆԳԻՍ

Dans les salons de l'Hôtel MERIDIEN
81, Boulevard Gouvion Saint-Cyr — 75017 PARIS

Շաբաթ, Նոյեմբեր 9, ժամը 20-30-ին միջին առաւօտ

ՋԵՐՄ ՄԻՐԱՆԱՐՏ

ՄԱՆԱՅՈՒԹԵԱՆԻ ՀԱՐԱՐԱՆՈՐ ԱՐՈՒՅՍԱԳԵՆԵՐՈՒ

Տեղերը, Նոյեմբեր 9, ժամը 20-30-ին միջին առաւօտ
հեռանալ թիւրքում -

42 - 60 - 15 - 10
43 - 81 - 80 - 82

42 - 61 - 51 - 13 SABERATOURS
42 - 82 - 01 - 41 Cabinet TERZIYAN

LES COMMUNAUTÉS CHRETIENNES ORIENTALES

Conférences organisées
par le
C E R O C

Centre d'Etudes et de Recherches
sur l'Orient chrétien
Salle MEDICIS
Palais du Luxembourg
15, rue de Vaugirard, 75006 PARIS

5 Novembre, 18 h 30

L'ARMÉNIE CHRETIENNE

par Monsieur JEAN-PIERRE MAHE,
Professeur à l'Institut National des
Langues et Civilisations orientales.
Professeur à l'Institut Catholique.

Irma fourrures

SUR MESURE
— REPARATIONS —
TRANSFORMATIONS

Ժամ առաւ զինչէն ձեր ժաշակը
վերաբանը պատերազմը

ՀԱՅ. ՀԱՍԱՏԱՌԻԹԵԱՆ ՄԸ

ՉԱՓԻ ՎՐԱՆ - ՆՈՐԳՈՒԹԻՐԻ
ԵՒ ՎԵՐԱԿՈՒՄԻՐ

ԲԱՅԻ ԼԱՄԵՆ ՕՐ
ԲԱՅԻ ԿԵՐԱԿԻԼԻ

44, avenue du Général de Gaulle
94700 Maisons-Alfort
tél. : 43 - 68 - 55 - 99

Métro: Ecole Vétérinaire-Alfort (Gare de Maisons-Alfort)

Imprimé sur les Presses
du Journal «Haratch»
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire: N° 55935

OPTIMA Tours

ARMÉNIE

-- 1985 - 1986 --

VOYAGE SPECIAL EN ARMÉNIE

— Du 21 DECEMBRE 1985 au 6 JANVIER 5.750 F
POUR «RENCONTRE MUSICALE EN ARMÉNIE»

organisé par
I. M. T. A. — 6, rue Houdon - 75018 PARIS
(Initiation à la Musique Traditionnelle Arménienne)

Renseignements et inscriptions :
OPTIMA TOURS : 12, rue Vignon — 75009 PARIS — Tél. : 47. 42. 10. 35

*

Spécial Réveillon & Noël arménien en Arménie

— Du 28 Décembre 1985 au 11 Janvier 1986 (via Moscou) 5.580 F

Pâques en Arménie

— Du 29 Mars au 12 Avril (via Kiev) 6.050 F

Spécial Cérémonie du 24 Avril en Arménie

— Du 19 Avril au 3 Mai
(Prix et conditions de ce voyage nous consulter).

(Nos prix comprennent — le transport aérien, tous les transferts, la pension
complète, le logement dans des hôtels de 1ère classe A en chambre double /
bain, les excursions et visites mentionnées dans notre programme, l'ASSU-
RANCE).

(Nos prix ne comprennent pas — la chambre individuelle, les boissons et les
fraîs de nature personnelle, frais de visa 100 F.)
(Groupe minimum 20 inscriptions accompagnateur assuré par notre agence).

Renseignements et inscriptions:
PARIS

Madame COUMRYANTZ Sonia
OPTIMA TOURS
12, rue Vignon — 75009 PARIS
Tél. : 47 - 42 - 10 - 35

droits, d'immenses cavernes creusées dans le roc par les anciens; les portes en sont tournées du côté de la ville ou du midi...

Du côté du midi, on voit une ouverture taillée avec la plus grande peine dans le marbre le plus dur, qui conduit à une très belle pièce dont le plafond est en forme de voûte; sur toute la largeur de l'ouverture se trouvent des inscriptions dont les lettres sont inconnues aux habitants; ...

Ce sont probablement les inscriptions tracées par l'ordre de la reine Semiramis, et dont parle Moïse de Khoren.

La légende de la fondation de Van par la reine assyrienne Semiramis remonte en effet à Movses Khorenatzi. Selon cette légende, Semiramis, après la conquête de l'Arménie, charmée de la beauté des lieux, de la douce température et de l'abondance des eaux, résolut d'y fonder une résidence royale en faisant venir d'Assyrie 42.000 ouvriers et 600 architectes.

Ce que vous voyez dans les diapositives que j'ai montrées sont en vérité les monuments rupestres, architectoniques et épigraphiques, des rois d'Urtatu sur le côté sud du rocher de Van. Dans la partie occidentale s'ouvrent en effet les chambres rupestres creusées dans le calcaire le plus dur par ordre du roi Argisti I, qui régna sur l'Urtatu entre 785 et 760 av. J. - C. Environ. Les inscriptions cunéiformes gravées sur la paroi d'accès contiennent un texte historique de plus grande importance pour la reconstruction de l'histoire de la région arménienne au VIIIème siècle av. J.-C.. Il s'agit des annales de ce roi qui décrivent les exploits civils et militaires d'à peu près 23 ans de règne d'Argisti I.

Ce texte nous apprend par ex. la conquête et la colonisation des territoires au nord de l'Araxe, l'Arménie soviétique de nos jours, ainsi que la fondation de deux villes importantes dans la plaine de l'Ararat. Je me réfère avant tout à la ville d'Erebuni, fondée dans la 5ème année d'Argisti sur le col d'Arim-berd, à la périphérie de la ville actuelle d'Erevan. Ses ruines ont été fouillées par une expédition de l'Académie des Sciences d'Arménie. Selon une certaine interprétation le nom de l'ancienne ville d'Erebuni pourrait survivre dans le nom d'Erevan.

Mais l'histoire de l'Urtatu est écrite aussi sur des documents mineurs que les fouilles archéologiques ont mis au jour dans différents sites. Il suffit de citer les tablettes d'argile, dont la hauteur ne dépasse pas les 10 cm. Elles contiennent des dispositions administratives relatives à l'organisation économique des villes urartéennes. Je veux citer l'existence d'un document encore plus petit, provenant de Bastam, sur le territoire de l'Azerbaïdjan iranien, entre le lac d'Urmia et le cours de l'Araxe. Il s'agit d'une bulle d'argile (une espèce de plomb à sceller) qui mesure un peu plus que 2 cm. de hauteur et de 4 cm. de largeur. Elle nous donne un renseignement historique très important, car elle contient une formule de datation qui m'a permis de donner une datation relative à trois fortresses urartéennes du VIIIème siècle : Bastam, Urtaprakale et Karmir-blur, bâties par le roi Russa II.

Maintenant, en ayant vu plusieurs exemples de textes cunéiformes urartéens, il faut faire un pas en arrière pour parler du problème de la provenance de cette écriture, qui est un véhicule d'information essentielle sur l'histoire des siècles IX - VII av. J.-C..

Si nous nous portons à nouveau à Van, nous trouvons au pied du rocher du côté nord-ouest, les ruines d'un édifice de nature incertaine constitué de grands blocs de calcaire, qui est connu comme la «Forteresse de Sarduri». Il s'agit de la structure la plus ancienne de la capitale Tushpa, parce qu'elle remonte à Sarduri I, qui fut le premier souverain de la dynastie urartéenne. Grâce à un synchronisme avec le chronologie assyrienne, nous savons qu'il a régné autour de l'année 832 av. J.-C., c'est-à-dire la 27ème année de Salmanassar III, dont nous avons parlé auparavant.

Six épigraphes cunéiformes en langue assyrienne sont gravées sur les pierres de cette forteresse, et avec le même texte :

«Inscription de Sarduri, fils de Lutipri, roi puissant, roi de l'univers, roi de Nairi, roi qui n'a pas d'égal, qui ne craint

pas le combat, roi qui soumet les ennemis domptables. Moi, Sarduri, le fils de Lutipri, roi des rois, j'ai reçu le tribut par tous les rois. Sarduri, fils de Lutipri, dit : moi j'ai apporté ces pierres de la ville d'Alinu. Moi j'ai érigé cette muraille».

L'analyse historique et philologique de ce document nous dit que le complexe des titres et des épithètes employés (sauf celui de «roi de Nairi» qui dérive d'une ancienne tradition locale) trouvent leur correspondance la plus étroite dans les textes des rois assyriens du IXème siècle, Assurnasirpal II et Salmanassar III.

Ces inscriptions sont donc sûrement l'œuvre d'un scribe assyrien qui était au service du roi d'Urtatu. Si ces premiers documents ont été écrits en langue et caractères assyriens, à partir de la génération successive, celle des rois Ispuni et Menua, les textes seront rédigés en langue locale, en urartéen. C'est donc au temps Sarduri I (le fondateur du royaume de Van et de la capitale Tushpa) que l'usage de l'écriture fut introduit sur le plateau arménien. Cette dette culturelle vis-à-vis de la civilisation des Assyriens et, à travers ceux-ci, de la tradition ancienne de la Mésopotamie, est remarquable dans le domaine des arts figuratifs aussi.

Néanmoins les Urartéens sauront bientôt s'affranchir de cette influence et donneront vie à une civilisation très originale, grâce à une situation géo - politique particulièrement favorable.

Avant de conclure, je voudrais attirer votre attention encore une fois sur l'ancienne tradition arménienne relative à la ville de Van, c'est-à-dire Samiramakert, la «ville de Semiramis».

Movses Khorenatzi (il écrivait au Vème siècle, mais ses sources nous sont inconnues), nous dit donc à propos de la «ville de Semiramis» que la matière, qui forme la face méridionale du monument est si dure, qu'il est impossible de l'entamer avec le fer. Là se trouvent - selon lui - des temples, des vastes appartements, d'immenses souterrains, et on y voit une multitude d'inscriptions qui sont à elles seules un objet d'admiration; il semble - dit-il - que pour les tracer, on ait connu le secret de rendre les pierres aussi molles que la cire. Semiramis fit aussi élever des colonnes en son honneur; elle en fit placer dans beaucoup d'endroits de l'Arménie».

La ville de Van, en outre, est alimentée d'eau douce (les eaux du lac étant salées) par un canal long de plus de 60 km. La tradition arménienne le connaît comme «fleuve de Semiramis» (Samiramai-dzur); ce canal existe encore, et son bâtisseur fut le roi Menua, d'après les inscriptions de fondation qu'on y a trouvées.

La figure de Semiramis est très variée et complexe dans la légende : elle est connue aux auteurs grecs, entre autres, pour ses exploits architecturaux dans toute l'Asie.

La figure historique de laquelle descend cette légende est celle de la reine mère Sammuramat, épouse babylonienne du roi assyrien Samsi - adad V. Elle régna sur l'Assyrie à la mort du mari, en tant que régente, quand son fils Adad - nirari III était encore un enfant. Il s'agit des années 810 - 806 av. J.-C. Il y a là une coïncidence étonnante avec la période de règne du roi urartéen Menua. Celui-ci s'est révélé comme le plus grand bâtisseur parmi les rois urartéens !

Il y a encore un aspect qu'on n'a peut-être jamais souligné à propos de la figure historique de Sammuramat en comparaison avec la Semiramis de la légende. On sait que la reine Sammuramat introduisit dans la capitale assyrienne de Kalnu le culte babylonien du dieu Nabû ; une inscription signée par elle-même et son fils nous dit : «Ayez foi dans le dieu Nabû, n'ayez confiance dans aucun autre dieu».

Or, le dieu Nabû était le dieu de l'art et de la corporation des scribes et en même temps le dieu de la sagesse !

On comprend alors mieux la tradition des anciennes lettres tracées par l'ordre de la reine Semiramis.

Enfin, c'est grâce à la tradition des écrivains arméniens si la renommée de Semiramis est restée populaire en Arménie par rapport aux antiquités de Van. Ce fut en effet sur la base des descriptions de Moïse de Khorené que la Société Asiatique de Paris envoya en 1827 en Arménie l'épigraphiste Fr. Ed. Schulz. Son voyage signa le début de l'étude scientifique sur la civilisation de l'Urtatu.

M. S.

DES MARCHANDS ET DES LIVRES :

SUR L'ESPRIT DES PREMIERS IMPRIMES ARMÉNIENS

Période de misère pour l'Arménie, d'invasions et de pillages presque ininterrompus jusqu'en 1639, les XVIème et XVIIème siècles sont, pour l'Europe Occidentale, l'époque des grandes découvertes, des entreprises coloniales et missionnaires et d'une expansion commerciale sans précédent.

Les marchands arméniens, particulièrement à partir de la seconde moitié du XVIème siècle, les négociants de Nor Djouhla, (*) habitués depuis longtemps à tous les itinéraires terrestres et maritimes vers les Indes et l'Extrême Orient, jouèrent, dans ces entreprises un rôle très important en tant qu'intermédiaires et informateurs indispensables à toutes les puissances européennes. Loin de laisser l'imprimerie devenir une arme de propagande aux mains des missionnaires romains, ils eurent à cœur, avec l'aide de leur église, d'utiliser dès les premières années du XVIème siècle cette nouvelle invention à des fins proprement nationales, pour l'instruction et l'édification de leurs compatriotes.

C'est ainsi que beaucoup de livres arméniens imprimés en Europe Occidentale, aux XVIème et XVIIème siècles, peuvent être qualifiés de «livres de marchands» à un double point de vue : d'une part parce que les frais d'impressions ont été effectivement supportés par des marchands, et d'autre part parce qu'ils répondent à des préoccupations qui correspondent à celles de leurs commanditaires.

Lancés sur toutes les routes d'Europe et d'Asie, exposés à tous les périls du voyage, les marchands ont éprouvé l'angoisse de l'émigré, le *bandout* arménien, qui s'exprime, dès le XVème siècle, dans les *antuni*, couplets ou «sans-maisons», ou dans des poèmes plus longs comme celui de Meguerditch Naghache, reproduits précisément en 1513, dans le Dagharan de Venise. Pour se défendre contre cette angoisse, ils se sont souvent réfugiés dans la dévotion, parfois même dans la superstition. Ainsi, l'*Urbaratgik* de 1511 - livre de phylactères, comme l'*Urbaratark* est un bréviaire qui protège contre les démons de la foudre - contient, après l'histoire du repentir, un recueil de prières destinées à prévenir toutes les embûches du voyage. Plus que tout, on redoutait de mourir en pays lointain, privé des prières de l'église et de la famille. Certains des colophons de livres imprimés anciens répondent à cette inquiétude en recommandant de prier pour tel ou tel marchand mort en cours de route ou tel riche commanditaire qui n'a pas eu d'enfants.

D'autres livres visent à instruire les voyageurs tout en les amusant. C'est ainsi qu'on édite souvent, côté à côté dans le même recueil, le *Livre de Renard* et le *Livre des pays* c'est-à-dire les *Annab* Chiragatzi, une façon d'instruire les marchands de la ruse des hommes et de la diversité des pays qu'ils avaient à traverser.

Plus originaux encore sont les livres de fictions narratives, composés sous forme de patientes, pour tenir l'ennui des longs itinéraires. Reprenant un vieux fonds de sagesse orientale - sagesse d'Ahi-kar (ou Khikar), sagesse de Barlaam, etc... les premiers imprimés arméniens choisissent des versions où ces contes sont entrecoupés d'énigmes à résoudre ou de couplets (kafa) à chanter ; ainsi toute lecture continue de ces livres est impossible. Ils exigent au contraire que le lecteur s'interrupt constamment pour exercer son esprit ou sa voix. Mais les marchands souhaïtaient aussi s'instruire des connaissances pratiques nécessaires à leur profession ou accéder à un niveau de culture plus élevé. C'est ainsi que beaucoup des imprimés anciens sont des alphabétaires, des grammaires, des manuels de langues étrangères - particulièrement l'italien - des traités de calculs et d'autres ouvrages pratiques. En 1669 Ghongas Vanandetzi publie à Amsterdam son *Treazor des mesures, poids, nombres et monnaies du monde entier*, avec lesquels tout le commerce du monde est régi : c'est un véritable manuel d'enseignement commercial supérieur.

Au delà de ces connaissances, la bourgeoisie européenne participait de plus en plus directement aux débats philoso-

phiques et religieux. Désormais - spécialement dans les pays protestants de l'Europe du Nord - les ouvrages théologiques n'existent plus rédigés uniquement en latin, mais en langue vulgaire. Ils étaient ainsi accessibles à tous. Les marchands arméniens feront bientôt aux auteurs des exigences semblables : en 1687, Xong Nahapet se fait expliquer en *asxarhabar* et non *grabar* les psaumes de David. En effet, explique l'auteur, le commentaire à été rédigé en langue vulgaire «pour que tous les laïcs le comprennent facilement. Car les ecclésiastiques, qui ont l'instruction et l'étude suffisantes ne cessent de goûter aux douceurs des livres saints, mais les laïcs qui vaquent aux occupations et aux soucis du monde demeurent absolument privés des consolations de telles grâces».

Ainsi dans le courant du XVIème siècle l'imprimerie arménienne atteint un niveau culturel de plus en plus élevé, qui rejoint les traditions nationales du livre manuscrit et suscite de nombreux échos dans l'Europe savante. C'est ainsi qu'en 1660, à Amsterdam, Oskan Erevantzi publie la Bible en arménien; performance technique remarquable si l'on considère la qualité de l'impression et des illustrations gravées par Van Sicche, mais surtout événement culturel considérable aussi bien pour les Arméniens que pour les savants étrangers. Pour la première fois un vartapet d'Etchmiadzin tient un rôle de premier plan dans un débat historique et philologique européen.

Après la Bible, c'est l'*Histoire de l'Arménie* de Movses Khorenatzi, imprimée à Amsterdam en 1695, dont la publication souleva le plus d'intérêt parmi les savants européens. Dès 1679 Colbert avait pressé l'orientaliste Galland de se procurer le texte qu'il trouvait des plus importants et dont une seconde édition, accompagnée d'une traduction latine, fut publiée à Londres en 1736 par les frères Whinston. Dans leur préface, les traducteurs, tout en saluant l'intérêt de l'ouvrage, exprimaient déjà des doutes sur la date et l'identité de l'auteur.

Par la suite les Vanandetzi réalisent à Amsterdam des publications scientifiques de grande qualité, comme le premier planisphère arménien de 1696 ou la *Physique philosophique* de 1702. Notons en fin qu'Arakel Davrigetzi, mort en 1670, est le premier grand historien arménien imprimé de son vivant, en 1699, par Oskan Erevantzi.

Si nous résumons les progrès de l'imprimerie arménienne aux XVIème et XVIIème siècles nous pouvons conclure à une parfaite assimilation technique et à une complète intégration culturelle.

D'abord, peu lisibles et maladroitement dessinés, les caractères arméniens atteignent leur perfection avec Oskan Erevantzi et les Vanandetzi. Au lieu de quelques titres que réalisaient les premiers imprimeurs - Hagop Mekhapart, 5 titres; Tegar Tokhatzi, 7 titres, Hovhannès tzentzi, 1 titre etc... ces deux imprimeurs en éditent chacun plusieurs dizaines de plus en plus solides, du fait que chaque imprimeur est subventionné par plusieurs marchands qui se partagent les frais et renoncent à leurs droits de bienfaisance d'œuvres pieuses. Le niveau scientifique des éditions s'améliore, puisqu'on passe de recueils de formules ou de prières superstitieuses aux chefs-d'œuvre de la littérature arménienne.

Mais surtout les imprimeries, d'abord uniquement installées en Europe, rejoignent l'Orient, notamment Constantinople et le Nor Djouhla. Ainsi les Arméniens, à la différence de beaucoup d'autres peuples du Proche Orient, loin de se replier sur eux-mêmes et de refuser l'imprimerie - font une redoutable invention étrangère - l'ont parfaitement assimilée et ont su, dans l'espace de deux siècles, la mettre au service de leurs traditions nationales, préparant ainsi d'une façon décisive, le réveil culturel du XVIIIème siècle.

J. P. MAHÉ

N. B. Cette conférence résume à grands traits l'introduction que j'ai écrite pour le *Livre* de R. H. Kévorkian, *Catalogue des incunables arméniennes*, Genève, 1985, (*Cahiers d'Orientalisme*, Ch. P. Cramer, 4 rue Chantepeul, C. H. Genève).

(*) Pour des raisons techniques, nous n'avons pu respecter la transcription de l'auteur pour les noms propres. Nous en excusons auprès du Prof. Mahé. Nous avons préféré la forme phonétique.

(1672 - 1684)

« Les Arméniens ont su, dans tous les temps, se distinguer par leurs lumières et leurs mœurs, et par les progrès que les peuples barbares qui les ont successivement asservis. Dès le VIe siècle, ils possédaient une littérature nationale et des ouvrages d'histoire nombreux et importants, et cependant ils étaient arrivés au milieu du XVIIe siècle sans avoir un seul livre imprimé dans leur langue. »

(op. citato : page 83)

Venise, D. I. Z. A. 1509

En 1402, le Patriarche d'Etchmiadzine JACQUES IV, patriarche suprême de l'Eglise autocephale arménienne et chef religieux de tous les Arméniens, et le Concile National de l'Eglise : réunis en assemblée, nomment et délèguent en Europe leur émissaire procureur, le vartabéd OSCAN de Léon, érudit et éminent perlat (Archevêque OSCAN d'Erivan) Archevêque d'Anouchavan - localité où se trouvait un couvent consacré à St. Serge le Guerrier), en lui définissant une mission précise en 4 points.

Le faire connaître au clergé catholique français et romain, afin de mieux l'informer et éclairer sur la liturgie nationale arménienne, et d'établir entente et œcuménisme entre Eglises chrétiennes d'Orient et d'Occident sous la suprématie du souverain Pontife de Rome.

4. FACILITER aux peuples d'Europe et principalement au public français la connaissance de l'Orient, de langues orientales grandement utiles, et de la civilisation arméno-chrétienne.

En 1664, à Amsterdam : l'Archevêque y installe son atelier de typographie armenienne sous le nom de «d'Imprimerie de SAINT ETCHMIADZINE et de SAINT SERGE le GUERRIER».

(1) **TROPOLOGION** (Charaknotz)
(Charakan), Amsterdam, St. Etchmiadzi-
ne, 1664, dont un exemplaire est détenu
à la B. N., Paris - (17) B. N. : Réserve.

AN EREVANTZI, Amsterdam, Sourf
Etchmiadzine, 1666, 1 exemplaire : B.N.
X 6538, 1 exemplaire : Bibliothèque Nou-

En 1669, à l'appel de la politique arménophile de COLBERT, l'archevêque tunc

(P. 41)

autre royaume pour y faire imprimer toutes sortes de livres en langue arménienne, étant d'une grande utilité au public et qui pourvoient apporter beaucoup de facilités à la connaissance des langues orientales», mais l'assortit d'une restriction : «Pourvu que les livres ne contiennent rien de contraire à la doctrine et croyance de la religion catholique, apostolique et romaine».

En 1673, OSCAR installe son imprimerie à Marseille, probablement rue de la Loge (près de l'actuel Hôtel de Ville) et y édite son premier ouvrage dès Juin 1673.

car : INNOVATION POLITIQUE pour le pouvoir royal et COLBERT qui conduisent une politique arménophile, en

car : INNOVATION RELIGIEUSE :
En pays orthodoxie catholique, apostolique et romaine se crée l'impression

à Marseille. Il est inhumé dans la chapelle de la paroisse de la Major.

! 1 photo agrandie de l'acte de décès

Archives Départementales des B. du R.
Registres de l'Etat Civil, Marseille

(enregistrements à i/ du 15 Août 1673
inclus jusqu'à la fin de l'année 1675

à la date du 14 Février 1674.
(P. 43)

ACTE DE DECES DE L'ARCHEVEQUE
OSCAN D'ERIVAN enregistré en date du
14 FEVRIER 1674

présente année (1674) est decedee Reverend

ԳՐ. ՊԸԼՏԵԱՆԻ ՔԵՐԹՈՂՈՒԹԵԱՆ

տասնութն է Հեղինակի մը արժանիքն-
րուն, որոնք ժամանակակից հայ լայնա-
տարածված են իսկ տան նոր որակ ու հըն-
չեկու թիւն։ Ամփոփանքն է ժամանակա-
կիցի նման արժեքորով հաւանաբար չ-
սփառացուած թուի կամ ալ խնդրական,
որովհետեւ, կրնայ ըստի, որ ժամանակը
է կատարած տակաւին իր զտումի աշխա-
տանքը։ Բայց փչենք ժամանակը փա-
ժանանեն։

կան անսովոր խորադիր մը ունի, երբայց որը առաւելութիւն մը կը ներկայացնէ, քանի որ ան մեղ կ'առաւելորդէ զընթացն իմաստասէր ճարտար (Արդարեւ, չեմ կարծի անցնել անկողնային ծամանակի երբորդ զէմըը կ'առաւելուի լինելութեան, չուիման խնդրին, գոնէ զայն կ'ոգեկոտէ):

Ան՝ մը անորոշ անդէմ բալի, ինչպէս երբեմն
կ'ըսենք «էր երբեմն...»: Սահայն խո-
րազրէն որոշապէս կընանք զխնաւ, որ
ան էր-ն է հոն: Այսինքն՝ երբորդ զէմք
հաղիկէ չէական բայը: «Կը սպասէր» կար-

ամենէն քի վեր: Ո՞ր էր ինք: Եթէ մէկէն
այս, արտիք ունիւր: Ի՞նչ: Դժբեր
այս, տարբեր ունիւր: Դժբեր էր ան
էն: Եթէ ինք: Անոր քան մը կը պակսէր
երբ պատահէր: Առանձին ըլլալու եր որ
«Գլար միայն / չտակալ / կամ անկախ
եւ: Էր կրնար լինել միմայ: Ուստի
բերեալներն այն առարկէն տողեր կը
փորձեն զրել, քսել իւրեքան այն «Տե
ռակալ / առկալ» առկալներէն: Ես
սոսն. կամ մէկ կամ դիմայ:

[illegible]

disse OSCAN de Léon, archevêque de Saint Serge, en Ararat, du royaume de Perse, arménien, habitant en cette ville depuis deux ans où il faisait imprimer divers ouvrages pieux en arménien pour envoyer dans les pays de Perse et d'Arménie, s'étant toujours comporté en véritable et bon serviteur de Dieu, étant bien pieux et dévot; a été enterré le quinziesme du dit mois très solennellement avec pompe et tout l'honneur possible. Monseigneur de Marseille ayant assisté à ses funérailles avec les paroisses»

Ինչ որ կարողանա՜ն համոզվելուս թե՛ զայս արդե՛ք չհամոզվե՛լ, ձեր կարճ լիկ անոր շարք կարճե՛ն անորոշելի ժամանակն որ կը ծծե՛: Ինչք, որ կը ձգ՝ կը սպասե՛ անոր, կը քանե՛ կը զիջե՛ րացայտությունի՛ն, փախուստը անոր: Կը կա՞մբե՛ր կը՝ անպարկե՛ն ժրել որ կը ձերե՛ն անոր, ձա՞մբեր, բնա՞նի հասարակություն, որ կը քանե՛ր կը ներկայացնե՛ ժրել որ կը քանե՛ր, որուն կե՛ր կը՝ ձերե՛ր համոզվե՛ր, դի՛տար անոր, ներկայացնե՛ր իրե՛ր կը դի՛տե՛ր, ներկայա՞ն մե՛կ ներծնե՛ր: Համար անոր յա՛նք քանակա՛ն հարկ, հարկ, շարք չա՞նակա՛ն, ան կը փախչե՛ ի՛նչ Եանե՛ն քանակա՛ն, որ կը քանակա՛ն կը՝ անի՛ն կը զիջե՛ րացայտ ժամանակ հայտնի կը համոզվե՛ր պարզապե՛ս:

խորը կ'ուզէ երկրորդի մը ըսելով «գիտեալ»։ Եւ այստեղ կ'ըլլայ րացում մը՝ տամաշիկի, կոխածառու մը կը սկսի խօսել ինչի մասին։ Երբ զրուսէ չ'երբայր զէնքով. «ձեռքը որ կու գայ եւ / կ'երթայ արընթաց / կ'էնթայ կը սպարած անշարժութեամբ»։ Բան մը կը գտնուի ետին։ Դիմադրականութիւնը կը հորստնայ

որովհետև ձեռքը կը գցեմտի զինքը, կը խլէ իրմէ ուժերը, կը սպառէ: Խուժեանքն զէմը զփուարէ էլլել ճակատումի. եւ այլապաւիշ ճակատումէն վերջ մեղատուու: Թիւն մը կու գայ: Քէշեապս կը գոցեմ իւր կոնմ / անոր / ճեռեալս / եւ անոր

կախ / ծանրութիւնը շաղագի / կ'ար-
ձակեն: Ըլլալ բայի զօրութիւնէ կեր-
ուողներ, ուր, կ'երթայ չնօր ու
որ էր տն, թէ ոչ կը մեկնէ չանէ ու
որ էր, ընդարձակութիւն, եւ կը տար-
ժարէր զկայ անհունութիւնէն զպո-
ղիքին, որուն հետ յի կ'ընար Հաննի
եւ անոր տալէ կ'երթայ «ուշադրոյթ»:
Ընկերութեւ, նուազումը կը Հաւաքէ իր
մտաբոլ յիշողութիւնը: Յիշողութեան
կորուստը մը իջլլայ եւ հետք կը մնա-
նայ անցողութեանը, իր կարծւո՛
նալ:

Այստեղ փակագլիմը մը անհրաժեշտ է ընթերցողին ուշադրութեան յանձնել։ Տնամար կարգ մը կէտեր քերթումներ յօ-
րինումին վերաբերեալ։ Նախ՝ դրոյթին
նր կը խուսափի ամականներու բռնէն եւ
պարտաւորաբար չալարութեան։ Շողչողչոյ
նր, զարգըր, հանդիմանալը ո՞ր չափով
անուշտ տեղ տեղին պարարի մը մէջ

ի հարկէ : Բայց քերթուածը կ'ըսէ աւելի
յատակ լաներ իր իսկ որդեգրած լեզու-
ին մասին. «Բլլար հոն / պիտի Բլլար /
... / առանց լոյսի / առանց պատկեր

րի / առանց մօտեցման»: Յայտնի է որ լույս, պատկեր ու մօտեցում դրուած ան նոյն զոճի վրայ: յայսինքն՝ պատկերը լուսաւորման եղանակ մըն է, մօտեցման կերպ մը, լեզուի՞ն, մարդկային մտքին

Դատեցման կերպը հուժեղան շարժումին
Մինչդեռ թերթողը կը ձուլայ այդ շարժու-
մը բռնի (եւ համառարար) առ ընդին է
որ պայքարել կը կաթին) առանց միջնակի
եալ որակական աշխարհին: Ուստի
ոճային մակարդակի մը վրայ Պրլտեան

ամբողջ կորուր կիրտած է բայերով ասոնց
այլադան եղանակներով (ղիմաւոր թի
անդէմ, թէէւ էր-ը ենթակային անորո
շուիթամբ աւելի մօտիկ է անդէմ բայե
րու կալուածին բան դիմաւորներու) : Գի-

տենք որ լայերը կը տարազաւորեն շար-
ժումը, կը հետեւին լինելութեան շար-

la mention suivante a été rajoutée plus loin :

les signatures :

Salomon (en arménien)

Melchior de Nazard (en français) (re

connu dès 1669 comme chef responsable de la colonie arménienne de Marseille dont il gérait et administrait les finances.

Etienne Touche
une autre : illisible

Dr. GEORGES TATOYAN

ժամին ընթացքով ուղարկվեան պէտքը
է յանձնել Հայերէն թաղական գործիկեան
- պետեան - մէկ շատ վարկած դրօժա-
ճութիւնը, որ որ յայտ կու գայ ժա-
մանակներու անսպասելի զրգարանե-
րով. որքեան զի այստ ասքին որ սի-
ւեր... / ըլլար հոն / պիտի ըլ-
լար / ապա եւ դիտով ըլլար պիտի / աշ-
խատ ժողով որ դիւպտու... ։։։ եւայլն : Վեր-
ջապէս թաղական ու թաղակերտ աշխա-
տանքին շնորհիւ է, որ ընթիւնումը ստա-
րուած է անդիմաճ իշտայիլէ մը, տարեան
գորտու որ մեկ հաստիւնորէ մինչեւ
գործիկեան վերջը,տառաց դադարէ : Լինե-
լով ընթերցող շարժում է, թաղը շարժէ է,
ընթիւնումը լինելով,վեան մասին է, հե-
տեաւոր թաղերը կը ստեղծեն շարժում,
կը շարժեն ընթիւնումը :

Ներկայի մէջ ժողացումը եւ-րո- կը
Հայկաթիլէ մտքով մտփոփում, աշխու-
լենպէս ըսելով ունի խաղաղ յատկու-
թիւն յայնժամ ժամբնի պարագային, այս-
տեղ ալ ժողացումը կը խորցն ինքնուրո-
յի մէջ պատճառ ունիքը : Եւր ինքնոր-
կու առ / անցեալին : կը ճակտուր / Ինքը-
զիմապա Եանոր դէմէ : Այս անգամ տեղի
էի տար, Կ'անցնի փոխադարձ ճարտարի :
Եւ ժողանայ անոր յատարանը, Կ'աշխա-
տի կորսել անոր անցեալ ժամանակը, ո-
րուն մէջ տն պատճառում է, փորձելով
մտափոխել ճարտիակ անոր խորտիկան,
խառնեան, որդեկացի համար անոր միու-
թեան, անորդեկեան կատարեալ : Բայց
էն որ կը գտնի թաղակալութիւն է զիստե-
նը թաղակալութիւն, չորսութիւն՝
չէքը : Այսպէս, ընթերցողն համար, ես-
կն եւ Լէ-րն կոխը կը թուի յանդերձան
Հայաստանի մը : Այս Հայաստանեան ճու-
ցին մէջ, ներկային գործիկերը անդա-
դար կը Հայկալուտի, կը չըզըզողոր
չէքըի կամ ըսելը Բայկալայութեան ու-
մին կողմանէ : Ինչ որ էր, չէր :

Անորդութիւն, պարտ'պ, չէք'ը եր Ե-
սեկով, ես-րն զիմ'ը, Ես'ը ճաղի պատկի-
զիմ'ը / չորկովն չոյէ / անտեսանալի
շուք / կը խորհէիք : Եւր կը ժամել խո-
րակնին մէջ, փոփոխ մէջ, ապալն թա-
ղակալութիւնը կը յատանակ մէջա տեղի
ընդարձակ եւ առիկ հանդէ :

Երբ շուրի տեղ, լուսեղեն աղբիւր, ե-
րկուրթ է ան, որուն տեղը ես-ի զիմ'ը
շուրհէ է, շէմ'էքիա շուրհ կը փայլէր ան-
տեսանալի / անկտակի :

Գործեանքի այս հանդիպանքի ընթե-
մինք ժամանակակա մարտալը, կը փո-
խէ ժամանակի մթնոլորտը : Այս փո-
փոխութիւնը դիտելու նոր ժողացում էր
եր թիւղալէ : Երեւոթարանական տե-
սակալիւնէ մը կը ժողացնի խորշուրտ առա-
կայ շիւթին, Լէ-րի համատարած ընդիա-
դրածան մէջ կ'ընթանէ :

Կարճաւ անեցող կո-նին, անկախանա
թաղանձըն էր ան, քաղաքացի էր /
լինմէն առաջ, Ես'ան պարտ'պ, որ-
կէ Կ'կ'էլ դուրս համատարած պատկիւ-
նաշարքին, հասարակականեան, ներկայ
կանգնել, քաղաքի մը նայումը ընթե-
ւորեւորէ : Ուրեմն Լէ-րի իսկ երակալու-
թիւնն է ներկայ աշխարհին պարզած
պատկերը, որու մէջ կը տեսնելք պո-
թիւս ճշմարտութեան, ժամ խնայող
Քերթանաթող աշխուրթ առաքելութիւն,
անկում ինքնութեան ընդ նայել չէրը /
ոչ որքը, թաղակալութիւնեան, ար-
տաղութիւնի զէնքը, աղտուի պատճառը
է մեքեաներով, իրիւր ինքնանքիւն,
զրամախորթիւնը որ տակը է, անկ իր-
նելութեան, քուհիութիւն, ստորին ճա-
նալութեան, շատախորթիւն չորեքեւ-
րիւրանելու, Գործեւորութիւն, անու-
թիւնը կը բախնի անոր թաղանքին :
Այսպէս ոչինչէն կող պատկերը կը նայ-
ուի իրել պատկերը ունիլին : Այս այս
թաղանքին կող թաղակալութիւնը ար-
դարեւ իմիւր արտիւն մէջ, կ'աշխա-
տէի ներս մարտիկին, կողմանցի առ
այս պատկերին, ստակը, մարտիկ,
ճարէ անոր կանգնի ընթացքին անէն ինչ
որ կրնայ ըլլալ զրգարու եւ անպատճառ
մեղանքին համար կը մեզ առ խելովը
մեղանքին զիմ' անոր փոփոխիլ : Վերը
Լէ-րի ընթերցող ժամանակակալն իմարտը
կը փոխէ ժամանակի մթնոլորտը, այս
պարագային ընտն տեսեալն ժակարը
կը փոխէ, Կամ կ'աշխարհէր մէջ կ'է
կ'ն փայլէր : Վայր է Է ճորտիւրն ու թա-
ցառ ճշմարտութեան : Եւր կը կանգնի Ես-
անոր ժամանակն, փոփոխով ապականած,
Լուսինէ պարզածան աշխարհին, Կ'ար-
ժակի իմել դուրս իմտակը դրեւի առջ
աշխարհը, եւ կը փորձի անկախութիւն,
չեղելի որ ուղարկեմք, ընթերցող տակի
ուրեշ աշխարհը կը փայլ, որ Ես-ան
որդեւորն է, չորեքեւրն է, Ես-անպա-
խելու տակեղը գիծը անդին / լուս-
եանաւ, որ կայ մ'ընթաց շնչելու ճշու-
թեան :

ԳՐ. ՊԼԵՏԵՆՆԵ

ԵՐ

Եր հոմ առաջ ինձմէ առաջ

կը պատկեր կամ ինքնա
կար միայն հետակայ
կամ առիակ կը թախիէ անոր կը խոսմէր
կարծես հանգիւղելիմ վերստին

պատիւն միջն ու պատիւն
Եր շատեցն ու ես
եւ դուն

մեռա կը թախիէ անոր
կարծես չըլլար
աւ ձեռնի օդին մէջ փայլող պատ մը անմատչելի
ար Եր

կայում կ'առիկ
գիտես եւ մեռիկ որ կու գայ կտ
կ'իմայ կը սպախմ անշաքտիւրեմ
աշխարհ կը գոցեմ
կը կրնմ

անոր հետակայ
եւ առիակ
ժամորթ իւրիւր չ'աղող
կ'արձակեմ

բռնմցեր կ'երթար
կը մեկնէր
աւրիկ ընդարձակ կը տանէր մարդինս իր ետս
կ'աղողիւմ

կը տարածախմ անհուսթեմ
աշխարհ ընկերիկ ու չ'առնող

կը մտնամ
անոր դէմ
կ'ընդիմնի անոր մէջ կը մտնի դէպի գայմ
անոր մարմնի մտնմութեան ստառեցիկ
կը կտտիւրի քանձոր թաղակալութիւնը եկող

կը թախմցի խոսարքինմ խորարքինմ անոր
կը հատիկ
չ'եր
գիւմն

հարկեմ հոգէ
անտեսանի շուգ
կը թարթիկ

դէմին շուր կը փայլէր անմտանի
անմտանի
մորիմ

թաղամբ էր
ինձմէ առաջ
մերմայ կը մայն թաղմ թաղութիւն մայում Եր իրարաւորմնուր
գրելով մայում Եր
կործարկմ

միակերպ
կը մայլէր չ'ուգ

չին դէմ շուր կը կորող գանակը մի-
նային

Եւր կը դրսէն անոր երկուրթ, դի-
մարն զիպլլըր սորը անոր / կը դու-
նէր : անդարդ կը ստալ անոր մակե-
րեսային ճարտարութեան՝ չ'ուգի արե-
րին զիմ, երեւոթիլն՝ Քափանցիկու-
թեան զիմ, փառնիկ կ'ուգի հանդիպի
անոր անկախութեան իտուտով, հանձնալ
անոր ներկայ ճարտարութիւնը : Եր-ին
հանդիպելու հանձնալ անոր ժողովն
կը փոխուր, զուր կը փոխադրուի ներ-
քին աշխարհի զ'ըրայ, պարզեւոր կը շա-
րունակուի, ներքին լինակն մը մէջ,
խոսեւոր, ժամանակ, Կ'աշխարհակ
ստորագրութեանը, եւ Եր կ'արձի թէ
կը փոխուր, Եւր կ'արձի թէ
Եր թերեւ զիմ'էն է ընդ խորհիլ /
Երեւոթ եւ դուն եւ ես : Գի՛մք, որ կը
գրաւորի հանդամանքով, Կ'ի՛նչէն ժամանի
փայլ, փոխարեան իմտաւոր մը զու-
գի ան է որ կը խորհի / կը խորհ ինչ
իսկ իր ժամին : Յեթմուտն ալ պարզ-
ութեան մէջ, ընթերցողը կը շնորհւր,
որ զինի թէ չ'ընթերցող համբիւնան ար-
թարեւորութեան մը առիկ կը գտնուիք :
Ընդուն արտաստեսութեան այս ընթաց-
քին է որ կայ ժամանակ տեսնելու միջա-
մարտութիւն, որ արդեւիկ է ըլլալուն, ան
է որ կը թաղակալն ըլլալու եւ զիմ'էն փո-
խուրի կը մեկ դիմարկ : Գի՛մք՝ որու
թերեւ կ'ըրպ խաղը Գործելուէ ըլլալուն
ներկայութիւնը, ընթացող շունեւոր, քա-
նի որ փոփոխի թերեւի, փառն կ'ըրպ
մեղան թաղակալութիւնը : Ըստ ընթիւն-
դին, այս թաղակալութիւնն է որ մենք

Եր

կը պատկեր

կամ ինքնա

կար միայն

հետակայ

կամ առիակ

կը թախիէ անոր

կը խոսմէր

կարծես

հանգիւղելիմ

վերստին

պատիւն

միջն

ու

պատիւն

Եր

շատեցն

ու

դուն

մեռա

կը թախիէ անոր

կարծես

չըլլար

աւ

ձեռնի

օդին

մէջ

փայլող

պատ

մը

անմատչելի

ար

Եր

կայում

կ'առիկ

գիտես

եւ

մեռիկ

որ

կու

գայ

կտ

կ'իմայ

կը

սպախմ

անշաքտիւրեմ

աշխարհ

կը

գոցեմ

կը

կրնմ

անոր

հետակայ

եւ

առիակ

ժամորթ

իւրիւր

չ'աղող

կ'արձակեմ

կը

մեկնէր

աւրիկ

ընդարձակ

կը

տանէր

մարդինս

իր

ետս

կ'աղողիւմ

կը

տարածախմ

անհուսթեմ

աշխարհ

ընկերիկ

ու

չ'առնող

կը

մտնամ

անոր

դէմ

կ'ընդիմնի

անոր

մէջ

կը

մտնի

դէպի

գայմ

անոր

մարմնի

մտնմութեան

ստառեցիկ

կը

կտտիւրի

քանձոր

թաղակալութիւնը

եկող

կը

հատիկ

չ'եր

գիւմն

հարկեմ

հոգէ

անտեսանի

շուգ

կը

թարթիկ

դէմին

շուր

կը

փայլէր

անմտանի

անմտանի

մորիմ

թաղամբ

էր

ինձմէ

առաջ

մերմայ

կը

մայն

թաղմ

թաղութիւն

մայում

Եր

իրարաւորմնուր

գրելով

մայում

Եր

կործարկմ

միակերպ

կը

մայլէր

չ'ուգ

չին

դէմ

շուր

կը

կորող

գանակը

մի-

նային

Եւր

կը

դրսէն

անոր

երկուրթ,

դի-

մարն

զիպլլըր

սորը

անոր

/ կը

դու-

նէր :

անդարդ

կը

ստալ

անոր

մակե-

րեսային

ճարտարութեան՝

չ'ուգի

արե-

րին

զիմ,

երեւոթիլն՝

Քափանցիկու-

թեան

զիմ,

փառնիկ

կ'ուգի

հանդիպի

անոր

անկախութեան

իտուտով,

հանձնալ

անոր

ներկայ

ճարտարութիւնը :

Եր-ին

հանդիպելու

հանձնալ

անոր

ժողովն

կը

փ

«Թէ Ինչո՞ք ՄՕՐՍ ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾ
ԳՈԳՆՈՅԸ ԿԸ ՍՓՌՈՒԻ
ԿԵԱՆՔԻՍ ՄԷՁ»

በሀገሪቱ ውስጥ የሚኖሩ የጥቅም ስራ ሰራተኞች

(Բ. եւ վերջին մաս)

[illegible]

Յնչկէն լսողէ զպատէ այս ստոր-
ախնայն զորքէն, որոնք ի քիւրաքի
կեանքս պատահէ զայլոցմէն, ան-
շնչէ զկենսաբանութենէն աւելի հաւա-
սական գիտելութենէն, որ պատահի
այլ շատ հրաշքս երեսնէ զՎարդի-
նէի հաղորդէ ծախքէն. Կորիք ի մէկ
նարար իր մարմը, Յովնանեանն ի
մէկնարարէ Կորքին, այսինքն ի մէկ
կորքէն (անձերը) ի մէկնարարէ
սուրէ կորքոցմէն (ն) (ստորաքիւր-
սէն) (ն) Եւ եկին կորքոցմէնմէն, ե-
րեսն կորքին, Կարապետոսին սուրէ
կորքոցմէնմէն զի բարեքն: Արարէն,
Քիմիք իմ բոստան թաղերն ի Դաւիթ-
ստան, Կիւրաքիմէնմէն Նոյն ժամանակ-
քինքն ստանալն զԿորքի ճամբմէնն,
Լեւոն Մարգարէ Հէնքն անտանմէնն ու
կեանքն Վարդաբէն, ի Վարդի Շուշու-
նեան ինքնանշանաւորակն. յուրադարձ-
նալով իմ քանդ ծերիկն Քիւրապաշտն:
Այլ սուրբ կորքոցմէնմէնք պատահ-
արէ զի որ սու լեւ: Յովնանիմէնի շի-
քի (Կանայ) Հայր, որքն ի Հայրնայն
ստորէ շոյիք զարկն, այնչէն՝ ինչպէս
նմ արմատանքով իր Քովն ինչ կեցե-
լոյ լինէ: Միեկնիմէնք, ծերիկնք,
խաղճիկնք իր թուր փայտեայն այլ
հրապոյտն ծախքով, հոն պիտի տեսե-
ալորքն:

Խոսեց ինքին՝ կրտսերների մասին։
 Ինչ ամառանկալական կարգով ամեն
 մեկին հարկ էր դնել ինչ-որ տարբեր
 մեքենայական, բնական կամ անբնական
 զորքերի օգնությամբ ծամել ամառանկալ
 կարգի վերջին կայուն, թե՛ կայուն
 հայ, այն իմաստով որ ծեր տղին, երբ
 անտեղիք էր կրտսերացի Ստանիշին՝ Կոբլե-
 շին (դրականորեն է ժողովրդը շարա-
 շան), թե՛ ալ մանուկ Ստանիշին (Զեր-
 ման Զահին)։ Տարաբով է մտածողու-
 թիվն ուրիշ, Ստանիշին հայուն - ինչ-
 թե՛ զինված ուրիշ։ ամեն է՛ն։ Ստանիշ ընե-
 ինքնապատշաճ ինչ արարների վրայ,
 ու ինչ վայրկյանին երբ անտեղիք ուրիշին,
 ինչ օգնությանն Լամաճան էր (Արամ
 Բերքբեկը), ինչտանիք էր (Կիբրեյիկ
 Քիթթին), երբ ամառից էր (Կոման Ես-
 րեյանի, որուն կեն - ճարտա գլուխը,
 ժողովրդավար - յարարանուն ու վշիտ
 արտադրանք)։ Բնականորեն չոպակա
 ինքնապատշաճ էր Կոբլեշին Կոմանու
 (Լարդապետը)։ Երբ Կիբրեյիկ կամ ճա-
 ռեր, անտեղիք ու անտեղիք ղերուկը -
 տարեր (Արիմ Ստանիշյանի, Զիտու-
 թիվը) որոշեց խաղերը կարելու իր կը
 խաղան չեղնաբարձիկը։ Կապարիկա-
 լոր ճամփանունին մէջ։ Փառնով մէջ
 պղծեց թան որ ընդճամփան ճամ-
 փան է լաղեց խաղով ինքնապատշաճ
 ինչ անտեղիք տարերիկերը շարունակ
 ինչ ինքնապատշաճ էր։ Զաւրեց անտեղ-
 ինչ, - ճամփէ անտեղ

Ֆիդաբուհար աշարս լաւ կը ծառայէ զրգանաւթեան ու կը զործածէ զրգաւտութիւն, ինչպէս նաեւ, փողովքահան ու եկեղեցիական երաժշտութիւն: Սա-կոյթ մը կը ձեկրկացորի հոս, լայնը ընտրուի իրեններու լայնոց ծածգորո-թեամբ: Պէտք է րոշէ նաեւ թէ Յովհան-նիսեան ինչ տաղարկ ու զրթիկ նոյն Տնտեսութիւն ջուցարեամբ կը սրցեն Սր-Թաղէի ուխտաւնացութեան ժամին րո-յրները իր փուերաֆիլմին մէջ, ու կը-ստարարանն ու Պատարարը կը զործա-ծին հմուտ եւ նորը ձեկրով:

Քանի որ, ուրեմ, պատեր, միջուկ, կառույց: Այդ դեպ հոգիների տարի-տարիների պատմում մե, տարի նախորդ - ամենից քննարկում են մայր - իրերի: Յայնմանիսկան կերպով ենք կոմի, եւ քառայի պատկանումինք, կերտի մը գործերու միջոցաւ: Ընդհանրապէս լալեւ է այս կառուցումը, թիւն ո՛ւ մեր միջնադարինքը քարեւ փոր-մը: Հայ Եկեղեցւոյ հասկերի տարի-ըջրարու տակմի յաւերան զիւր մը, մտնել, ամենիցին, առաջապէս, ծաւ, քարթիք, յարմար, - անոնց պատմութի կը տարի Բիւրանաւոր զոյն եւ երան, եւ մէ պատմութեան մէկ կը տարի մասը կը կորտի՝ կորել թուի՝ ունեցող խոտորակը մը գեղեցիկ, ապու, խառնա խոտորակ պատկերացման մէջ: Դաւանոր զոյն մարտնաւորինքնը:

X

Մտերի Ռեֆերանսի տեղ ըր հրավեր է Կ. Քերթազի վրէ: Ե՛րբ է՛ն հրմար, զամբն: Բովանդակեան զիտ յիշել ո՛ր անաւան զարդ Շաքլը: Գրիպիք ըր ծիւտան պատր (տուն, կիկիցի, կիկիցիե՛ն Նախկան տունն է՛ շայուն, ըրտ պարկազ արդարեւ, Ժանակի ըր տարտու զաւի-հը, անտր արդար ընթակի պատանուն ըր յիւրանուն, որպէս զի՛ք Քիթիպազը: Եր զպատիւրեմ ըր պէտ: Այր ըր ընէ պատիւրեմը: Գրականութիւնն ո՛ր կիկիցիական արարողութիւններէ՛ն անդաւ-ան ձգիւրեմութիւն, օրինակ՝ ըր անսարկն ծայր Երան, ձեւագրապատ ուղերթի չմտանով յուշեր: Խաղանք: Բովանդակեմ ըր ծանայն ձեւուն, ճարտար ընթացի, Քիթի պատանուն զարդ ըր անցնէ խորհրդի ըր՝ օր արեւնակիցի պէս յաւել զի գաւառն զգիտ յոյս անկողն ըր Է, ըստ երան, շայ Է. կիկիցիք խորհրդը: Խաղանքն ըր անաւանով ամբար: Գրածառութիւնք ինչ պատանով տարածքի վրայ, Խաղանք Նահաշար է՛, զմտագրապատ ըր ըր պատիւր: Գաղերեմն ո՛ր ծայրեր, երբեմն յաւ յիտ ո՛ր արաւ, երբեմն արտ գաղաւթ ո՛ր կիկիցիք, զի ընթացի արաւ, ընէ: Դեղագրապատ զի կը ընթանի ընէ խաղանք ծայրեր ըր Երան, խաղ խաղ ընթանի ընթ զի Երան ընթանի ընթանի: Այս խաղը Քիթիք ըրտ ընթանի Բազմաշար ընթանի է՛ գաղաւթ, արաւ ըր անկէ ըր զգաղաւթ: Է՛ քան Քիթիանդանակ ընթանի ընթանի՝ արեւնակիք: Ժիւր զիտու ըր զպէ ըն անտր Կիկիցիե՛ն ինչ է՛ զիտի կիկիցիականութիւն: Ընէ Է՛ն իմաստուն ըր ընթացիք ընթ ըր արարողութիւն: Եր արաւնակի ընթանի արաւնակի ընթանի: Երան, որովհետեւ ընթանի ընթանի միշտ անկէ արաւն ըն. ընթանի արաւնակ, քան զիտ անթանդի զիտակցի միմաստուն ընթանի ծայրնակութիւն:

Յիւրիին առանցքը, ոտը՝ թէ՛ տանա-
յալող թէ՛ ալ ամենիս աւելի խոնրակու-
մանը, եկեղեցի մը կառուցելու հետ
կապ ունի: Խաչքար, մամ, Վանահայր
մը, եկեղեցուց մը մանրասխակայը (մա-
րէթ), աստիճան տրբալակունի մօր տնո-
ւեան: Հայրենի հողն ալ խորհրդանշա-
կան ներկայութիւն մը ունի, ծիրանի
ծա՛ռն ալ իբր մասնակի մը կրօնական

որոշողների անպակաս առարկային չկայ որ հետաքրքիր, այսինքն՝ աղքատ մեր հողային ունեւորներին հատուցելու հարցը։ Նորագր հետաքրքիրն է։ Շարժման խառնուրդներին հիմնովին որս հանդիպելու մեջ, «Մեծ մաս կենդանիներ չենք եւք մեզի հետ մարտ, մեր պիտոյն համար, ո՞ր Առաւելուն համար, ուր, չնկէ զմեզ, կոտ կէտ, հարկ չենք վճարել»։ Վարձը, Մեծը, Նոյն, այսինքն - ու հնոյն ստեղծեց աղքատ ազգ - կենդանի կողմը դրեցինք։ Այս հարցին լուրջ կը դաստիարակ թիւքին մեր ծաղկողը, որոնք կը խորհն ունեւոր կարեւոր՝ առարկայ մը վերին լայնացողներն էր։ Պարզեցիկ խորհրդապետական ծախքն ինչ կը տեսնեմք նուեւ, կոչող մը եւ առարկայ մը։ Երաւակ - պարզեցիկ կը խորհրդի, կայեցիկ կայեցիկ հարկաւոր՝ առարկային համար կոչող մը, որ դերակն մը, որ խառնուրդներ Սուրբ Սահման, խառնուրդն նախադասորդ, ծառայական խառնուրդն խորհրդապետի։ Ուղարկող թիւքին խորհրդապետին մքիւ կը դերակն թիւք, թիւ ու կէտ - չնմարտողն, կենդանի - ինչ, եւ առարկայ՝ Մեծութիւն։ Պարզեցիկ խորհրդապետի, երկ, խորհրդապետի խառնուրդն, կամարդացեալն դերակ, կամարդն խառնուրդն հարկապետին, Օրինակ մեր լոյսեւ Վիկտոր խորհրդի կը դերակ մաս մը կը կոտ, ծախքի խառնուրդ, լայնացողի կամարդը մարտանք։ Չնկէ խորհրդական կոտ, Շարժմանը պիտեւորող, զիւր մը կոտ՝ Շարժմանն նորին (թիւք չեն առարկայ), - Եւ, զի լիւք, Վարձը, խառնուրդն թիւքն պէս... Եւ խառնուրդն խառնուրդ կը խառնու, խառնուրդական լիւք վիկտոր խորհրդի ու Շարժմանն խառնուրդը խառնուրդ կը վիկտորին աշխարհիկներն ուր կը մտնի ուր կը ծնի՝ մարդը կը խառնուրդ մընքն, իրենցիկ որ Բիւրոստի խառնուրդն մէկ ուրիշ խորհրդականն է ինչ խորհրդ։

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի ԿՐԻՏԻԿԱԿԱՆ ԴՐՈՒՄՆԵՐԸ
Ձեռքի արտառակ խոսքով: Հարգելի
երեւոյթ իմ Քառ անգն, գաղափար՝ շատե-
րա: Քննչից կեկէկ իմ Քառ, անպա-
կամ: Հասարակարար սակի կրօն կրօն
արդ, սակայն պէտք է ընթացիկ օր սակ-
նառտ քան ինչպէս իս, Քէկ, կան շատ
ընթի կրօնիկները, Սակի եւ ծաղի-
արցի արտառակ յառա՛կ ճարց: Երբ
Քէկից Քիլի մը՝ որովք երգարժեքի մը
տարանք զառու՛նք ըր շրթնիկ կենտառակ
պաղիւ՛ն Քէ, ալլ Տիմանակ զաղափար
Եր ստորեկի՛ն՝ հանրապա՛րտներն կիկի-
ւոյ յաշտառներն, երբ ծառն ու կոն-
ըր, յորթին ու փիթիկն ուրն Տիմանակ
զաղափարիկ յաշտա՛րթնին ու եր կենտ
Քիլիցն օրաշէկ յաշտա՛րթն՝ տեսարան պէտք
է՛նք օր Քիլիք աւելի կարճ կրօնը ըլ-
լա: սակայնակ ժողովրդապէս ինչպէս
պիտի շա՛նք՝ կէր ըլլալ: Սակայն ինչ
հոգա, սակայնպա՛կ Քիլիքընք կրօնը
տնն, երկրա՛ր Քիլիք, աւելցնիկ յաշտա՛
րթնիկը պարտա՛ւորը որովք տեսարան
ըր, տեսնոյ զառ քան փիթիկ, հիմառա-
կընտառն: Չափի անընթե՛կ ճարցն եր
օր ծառառալ: Որչեղի քրամ է Սիթի
Քիլիքնակ, ինչն երկի՛կ ընտառա՛րթն
կառն, զառ զէ՛կ անընթե՛կ պաշտառն
մայն իս (1983 Փետրուար 9): Սակայն
Քիլիքն զաղը կառնակ ու Քիլի ընտ-
առն է զեղեկիկ տեսարաններ: Կրօն-
կէն ու յորթն եր տեսնիք Քիլիքուրա-
կիկնեկնց, օր ճշգրտն զառառն անընթ-
առնիկն յաշտառն: Կր զառնայ
Քիլիքն եր զրթ Քիլիքնակ:

[illegible]

ՊՐԻՈՒՆ ԴԵՊՔՐԵՐՈՒՆ ԷՆՏ

ԱՐԱՅԵՏԱՍԻՐ ԳՈՂՔԵՐ

Չմեծադ կոչալաւ ա ճւ Մարմնաւ
Քաղաքաւն յանձնաւ ինչ ինչ
Գոլաւաւ գաղտնաւ, Կաղաքն
Գաղտնաւ Քաւն ինչ ինչ Երոյն սոյն
Սոյնցոյ գաղտնաւ, Երոյն սոյն
Կաւ աւննն շարաւաւ ինչ ինչ
Կաւ զորն Երոյն սոյնն ինչ ինչ
Սոյնաւաւաւաւ գաղտնաւ ինչ ինչ
Կաւ ինչնն ոչ ինչ Կաւաւաւաւաւ
նն:

Հնչիսի հրեա շատա՞նք մարդիկ ընկնում
յա՛նք զանազան հրեարարների և ազգային
ազատագրության համար ընկնողների համար
սպառնալիք ապագայի չէր, մեծ զիջում
կարճ ժամանակում, սակայն այս վերջ
կանքը շատով ցուցանեց, երբ յայտնի դա-
ռավ որ պատահականորեն ապագայի հա-
մար էր Միլենը այսօր, փնտռվեցին հրե-
աներ ապրիլին տարին, և Մ. Մարտիկը
յա՛նք խաբար Լոնդոն յայտարարեց թէ այս ժա-
նան լինելով անբարեկամ կրթյալ վրա
դրեւէր ապագայի վրէժը։ Միակ լա՛նք
բող և շէշուրակները քաղաքական
թի՛ք թնայանալիս ապագայում ընկնում
էին հրեաների շարքում։ Երբ լուրերը
ստացանք Միլենի մասին, որ ընկել էր
կոպուլտի իրենց անբարեկամ օգնե-
րունքի մտածողների, նախ ասեցին ին-
քա ընկերների մեծերը, պատանդը
ծածակարգ չհաջողանալու պատճառով
և, ապա որովհետեւ ինչպէս պատճա-
ռաւ։ Ներքնամասի թե՛, և Նեմեսար
անգլիականներ։

Մարմնորոշ թանգրաբան զինվ չէ
 Կ ընդհանրապես արտաքին զորքերու,
 Կ միայն ինքններու համար: Սակայն
 իմանալով իմ թանգրաբան զինվորի
 անհատական զանգվածները, չնայելով
 համարը, ապահովվիման զրոյթիման
 Կ մարք: Անհատական ըն թաղանթիման
 Կ ղովել: Կառվել ապահովվիման զրոյթ
 թիման, թանգրաբանի ժամագրութիման
 Կ չ. այսպ զորքիման ըն թաղանթիման
 չնայելով: Երրորդ ընդհանրապես ապահով
 վորքիման ըն ընկնելու: Համար կարգ
 ըն ջառ կառավարչութիման ընդհանրապես
 Կ թ: Միշտ կրնաք ընկնել իման զորք
 թիման ըն, սակայն այդք ըն որոշուք զորք
 չն Վերադարձուք Անգղանդիման վրայ
 չն թիման կողմէն:

Կան աշուշտ այլ միջոցներ աւ. կա
րելի է պատաստները զետեղել «պատաշ»
կալ շուգահեղկերու մէջ, որոնք ասոյ
տուլ կ'արժեն ու նաեւ հաճաճոյ կ'ըլլան
զիտողներու աչքին: Կարելի է ասակա
րելեք հանդիսանալ թանկարանին աս
տիւն ինքնաշարժ ձուլուին: Այսպիսի
կը դժուարանայ դող այցելուներու ինքն
թելին տակ պատաստներով փախուար
Սակայն քանի՞ պահակ պէտք է պատած
կոշիկ:

Մարտիրոս Թադևոսյանը յամենայն
զգպտ կարգ մը պատասանելու համար
նշեց պատահելի անշատ զրույթի մը
րոշ պատահելի միայն պատահովութեան
զիշերուան զրույթներն զատ ունին
աւանանայտուի ահազանք, որ պիտի
զործէր պատահու տեղէն հանուն իր
բազայն: Սակայն ինչպիսի՞ զկարծա
մը աղբիւնք է որ կերակի զոգոցած պա
տաներէն ոչ մէկը ունէր այդ զրոյ
թիւնը:

Այս կողոպուտը կը թարմացնէ իշխանութիւնները, արծարծելով «ճշգրտնատ», կողոլթեան պարագան:

Լէւոնարուտ տա Վիեննի այս զորքը 1911
Սլոուոսի առաւում մը զոգոցում
Լուիսի թանգարանի: Խուլարուի
ները, Յարցաքննութիւնները զատու
Տրիւն տարին սինն: Ընթերցարան
րամանադի շանն ու Նկարի մը
քերթողի մը զէմ, որոնց անունը ան
զանի կերպով իմաստաբար խառն
ըր նոյն թանգարանին արժանիներու դ
շուրթան մը, կիսմ Ասիոյն ու Փոյ
Իրաւուն: Բարեբախտաբար ձերքա
ման շունտմը ձգգոյնեցաւ:

Երկու տարի ետք Ֆրանսա կը միմիայն
էր, երբ Ֆիրենցիէի խորհրդատու զեղե
հուճիւնի ծննդաւայրին մէջ մի ոմն Վի
լիսնցօ Փէրուճիսի զնորդի մը կ'առաջարկ
կէր իրեն ծախել ... «Ճորոտանան
Մոնա Լիզայի սիրահարած այս խելա

ՀՈԳԵՆԱԳԻՏՈՒՄ

Կապույտ խաչի Ալֆրեդիկի մասնաճիւղը, ինչպէս նաեւ Ալֆրեդիկի «Նոր Անճար»-ը կը ծանուցանեն Քէ Կրտսէի, Նոյնիներ 10-ին, Ս. Պողոս - Պարոյս եկեղեցւոյ մէջ, Կովմաստ փողոց, Ալֆրեդիկի, տեղի պիտի ունենայ հոգեհանգիստեան պաշտօն իրենց ծանացած ընկեր եւ ընկերուհիներուն համար: Եւսարոյ պատարագի տեղի պիտի ունենայ հոգեհանգ, Ալֆրեդիկի Մշակույթի Տան մէջ, 9 ռիւտը Մարտիս:

Ի դիտարկելու անոնց յիշատակը յարգողներուն:

ՖԻՐԱՆՍԱԶԱՅ ԳՐԱՐՆԵՐՈՒ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Կազմակերպած է գրական - ղեկարուեալ տական ցերեկով ժը Նուիւրուսի

ՎԻՔԻՈՐ ՀԻԿԿՈՅԻ

մասնաճիւղ Նարբաքմանի, Նոյնիներ 10, Կրտսէի, Ժամբ՝ 15-30-ին Այգը Մանուկեան Մշակույթի կեդրոնի մէջ: 118, rue de Courcelles, — 75017 Paris Նիւթ:

ՎԻՔԻՈՐ ՀԻԿԿՈՅԻ

ԿԵՆՏՐՈՆ ՈՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ
Նախագահ՝ Լեւոն ՍՈՓԻԱԿԵԱՆ
Բանաստե՛ Գաղտնի կենտրոն
Գիտութեամբ յայտնաբերել կը մասնակցին՝ Օր. Արարիկ Պաշկեան, Պ. Նիկ Ալոյզով, Տիգրան Սեւակ Մանուկեան, Օր. Անահիտ Սեփանեան ձեռնարկաշարով հաշտելի եւ փոքրիկական երգեր: Մուտքը ազատ է:

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐՈՒԱԿՆԵՐԻ ՄԱՆՈՒԱՆ

50ԱՄԵԱԿԻՆ ԱՌՈՒԻԻ

Ծախիլ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին եւ Ծախիլ քաղաքապետարանը կազմակերպած են՝

ՀԱՍԵՐԳ ՄԸ

բարձր հովանաւորութեամբ՝
ԳԻՏԻՆ ԵՊԻՍԿՈՍՈՍԻ
(Փարիզի Հայոց Առաքելոց)

մասնակցութեամբ՝
ՍԻՓԱՆ - ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳՁԱՆՈՒՄԻՐԻՐԻ
գեկակարութեամբ՝

ԿԻՊԻՍ ՍՈՓԻԱԿԵԱՆԻ

Ծարաթ, Նոյնիներ 9, Ժամբ՝ 21-ին:
Eglise Sainte Bernadette

3, rue du Pavé de Meudon
92370 CHAVILLE

Entrée libre

ՇՆՐԱՅԱԿԱՆԻ

Մարտիկի Սրբոյ Բարձրանշաց Մարշալ եկեղեցւոյ վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները եւ Պ. -

Ալալեմանի թաղան առթիւ՝ Պապը - Լեւոն 100 Ժ.:

Գործունեանի հոգեհանգիստեան առթիւ՝ Տէր եւ Տիգրան Արշալ Պապուկեան 500, Մարտիկեան ընտանիք 500, Առաքելաւոր Նի Հայրենակցական Միութեան Լեւոն 500, Տէր եւ Տիգրան Մարտիկեան Բարսեղ 50 Հ. Բ. Ը. Միութեան, 50, Վասպուրականի Հայրենակցական Միութեան 200, Գործունեան Երզրու 2000, Տէր եւ Տիգրան Բարսեղեան 200, Արշալեան ընտանիք 500:

Արարեան ընտանիքի հոգեհանգիստեան առթիւ՝ Տէր եւ Տիգրան Պապուկեան 50 Ժ., 650 Ժ. - Փարոսեան երգչախումբին, Տէր եւ Տիգրան Պապուկեան 100 ՍԵՆ - Ռաֆայէլի Նախկան ծերանոցին, 100 Ս. Նալ Դարեկանցին, Տէր եւ Տիգրան Պապուկեան Մարշալ 100 Ս. Նալ Դարեկանցին, Տէր եւ Տիգրան Պապուկեան 100, Տէր եւ Տիգրան Պապուկեան Դարեկանցին 100 Ժ., Տէր եւ Տիգրան Նալ Կրտսէ 100, Եւսարոյի Մարշալ 100 Ս. Նալ Դարեկանցին, Արարեան Միութեան 100 Կապույտ խաչին:

Պարտեան ընտանիքի հոգեհանգիստեան առթիւ՝ Տէր եւ Տիգրան Պապուկեան 100 Ժ., 100 Ժ. Ս. Նալ Դարեկանցին 100 Ժ., Տէր եւ Տիգրան Պապուկեան Վարչութեան Նուէրները - ՍԵՆ - Ժիւրիկ Սահակ - Մարտիկ եկեղեցւոյ վարչութիւնը 200, Արարեան Պապուկեան Տէր Սարգսեան 50 Ժ., Օր. Վերքեան Կարապետեան (Լեւ - ՍԵՆ - Մարշալ Կրտսէ) 1000 Ժ., Հրապէս Կրտսէ 50 Ժ., Տիգրան Հայրենակցական Միութեան 500, Տէր եւ Տիգրան Մարտիկեան 100 Ժ.:

ՆՈՒԻՐ

Մարտիկի Հայ Մշակույթի Տան կազմակերպած շաշարկը զարկուալ ընդգրկելով յայտնաբերելով ի պատահաբար վարչութիւնը Նարբաքմանի կ'ստացանք է հետեւեալ նուէրները: - Տէր եւ Տիգրան Պապուկեան Կարապետեան (Փարս) 1500 Ժ., Տէր եւ Տիգրան Հայրենակցական Միութեան (Մարտիկ) 1000 Ժ.:

Ս. ՅԱՆՈՒՆԻՍ-ՄԱՐՏԻՑԻ ՓԱՐԻՋ

Կիրակի, Նոյնիներ 10, Ս. Յովհաննէս - Մարտիկ: Մարշալ եկեղեցւոյ մէջ կը պատարագի եւ կը քարոզէ՝
ԳԻՏԻՆ ԵՊԻՍԿՈՍԻ (Առաքելոց Հայոց Փարիզի)
Պատարագը կ'ընդունի բառաւարտ Մարշալ եկեղեցւոյ երգչախումբին կողմէ, ղեկավարութեամբ՝ Կովմաստ Գրապետեան:

ՀՈԳԵՆԱԳԻՏՈՒՄ

ՍՅՑ

Երեկոց համաշխարհային պատերազմի յաղթութեան 40-րդ տարեկարծի առթիւ, Հայ Նախկին Պաշտպաններու ազգային ընկերակցութեանը հիմնադրում 1917-ին կը հրապարակուի:

Կիրակի, Նոյնիներ 10, հոգեհանգիստեան պատարագ Ժամբ՝ 10-30-ին Ս. Յովհաննէս - Մարտիկ: Մարշալ եկեղեցւոյ մէջ, 3 Կրտսէի պիտի տեսնուին: Հովանաւորութեամբ ի յիշատակ 2 մեծ պատերազմներու եւ ղեկավարութեան ընկերակցութեան համար:

Մարտիկեանի գեղեցիկ մայր Զինուորի պաշտօնի տակ:

Երեկոց 11-ին այց Հայ Կրտսէներու շնորհակալութեան վրայ: Հաւաքելի Ժամբ՝ 14-30-ին ՓԼԱ Լաշէզ գրեթէ մասնաւոր պիտի զգան առեւ, Պալլ - Միլիւմիւմիւմ, մէթրո Ֆիլիք Օկլար: Թափառ Նախկին առաքելութեան: Քրտսէի պիտի զգան իրենց եւ միւս խաչակարական աւանդական իտալիոյ: Հայրենի եւ Քրտսէի զինուորականներու ու արտաստանութեանը երկրաւոր զօր՝ Արարեան:

Անդամակցելու Հայ արարեցունքում ղեկավարներու: Ժամբ՝ 16-ին Քրտսէի պիտի զգան իրենց կազմակերպութեան 20-րդ քաղաքապետարանի կողմէ, առաջ կ'առաքելու յայտնաբերելու վրայ, է զարեւմտեան արեւել զօրեւեցան ծրարաւոր ազատութեան համար:

Զինուորական Նախարարութեամբ, ծաղիկ - պատիկ գեղեցիկ:

Թափառ եւ Քրտսէի պիտի զգան իրենց զօրեւեցան արդիւնութեամբ է:

ՆՈՒՍ ՏԵՄԱՐ

Պ Ր Ա Ս Պ Ե Ջ Ե Ր

Ներկայիս

ՆՈՒՍ ԲՈՒՄ ԲՈՒՄ

Մարտիկեան Եւսարոյի մէջ լոյս տեսած յորդանմանք:

Առեւ Փափաքեանի իշտակները ներկայիս այս հասարակ յիշողի կը արարեցունք ընդունելով արեւել ղեկը Նախկին ու իրենց եւ կամ պիտի ուղեկ Նախկին իրեն այս էլիւրով:

Սանտանակալ տպագրական Փափաքեանի կ'ընտան անձամբ ղեկ - մէկ Եւսարոյի խմբակարարութեամբ կամ Հայտն Սանտանակալ զարուստ:

ՅՈՒՄԱՆԻՏ

ԿԱՐՈՅ ԽԱՐՈՅ Գարիկ մասնակցող վարչութիւնը ընդհանուր Բաղդիկ կը հրապարակուի ընդունելով Բարսեղ, Նոյնիներ 9, Ժամբ՝ 16-ին Մշակույթի Տանը (17 ռիւ - Պիլո): Բարիկ Ներկայիս իրեն անհրաժեշտ է:

Imprimé sur les Presses

du Journal «Haratch»

83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris

Commission Paritaire: N° 55935

ԿԱՍԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՈՐԲԵՐՈՒ ՕԳՆ. ՍԵՐՍԻՆ

ՏԱՐԻԿԱՆ ՎԱՐՈՒՄԱՆԻՐՈՒ

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 8-ԻՆ

Ի ՆՈՒՍ ՀԱՅ ՎԱՐՈՒՄԱՆԻՐՈՒՆ

A L'INITIATIVE DE

SOLIDARITE FRANCO-ARMENIENNE

REUNION PUBLIQUE

Thème : Le génocide arménien au Parlement Européen.

26 NOVEMBRE

à PARIS

ԿԱՍԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Մարտիկի բարձր կազմակերպութեանը կը խնդրուի Նախկին Մարտիկ 25-ի թուականը զարուստ օր Կապույտ խաչի ղեկավար մասնակցող կողմէ:

ԿԱՍԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Կապույտ խաչի Լեւոն մասնակցող Մարտիկ 25-ի թուականը զարուստ օր Կապույտ խաչի ղեկավար մասնակցող կողմէ:

ԳՐԱՐԱՆՆԵՐ ԵՐԵԿԱՆՈՅԻ

Նախաձեռնութեամբ

ՖԻՐԱՆՍԱԶԱՅ ԿՐՈՅՈՅ ԽԱՐՈՅ ՍԵՐՍԻՆԻ ՄԱՐՏԻՑԻՆԻ

GRANDE SOIRÉE DANSANTE

LE SAMEDI 16 NOVEMBRE, A 20 HEURES 30

Salle des Fêtes de Sevrans

9, rue Gabriel Perli — Près de la Mairie

մասնակցութեամբ՝

« Յ Ա Ռ Ա Ջ » Նախարարութեան

SPECIALITES et AMBIANCE ARMENIENNES

Tenue correcte exigée

GRAND DINER DANSANT

au profit de l'Ecole SAINT MESROP d'Afortville

dans les salons rénovés de l'Hôtel Méridien

81, Bd. Gouvion Saint Cyr — 75017 PARIS

SAMEDI 16 Novembre à 20h00

La soirée sera animée par le dynamique orchestre arménien
GAIDZAKS

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՁԵՐ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՐԱՆԱԿԱՆ ՀԱՐԱՆ, ԹՈՒՆԻՏԻԿ, ՏՈՒՍ ԿԱՍ ԱՌԻՏԻՐԱԿԱՆ ՁԱՆԱԶԱՆ ԹՈՒՆԻՐԵՐ (ՀԱՆԻՆԻՆԻՆ, ՆԱՄԱԿԻ ԹՈՒՆԻՐ, ՊԱՆԱՐԱՆ, ԵՆԱՅԼԵՐ)

FAIRE-PART DE MARIAGE, BILLET, PROSPECTUS, DIVERS TRAVAUX DE VILLE (TÊTE-DE-LETTRE, FACTURES, ENVELOPPES, ETC.)

« Յ Ա Ռ Ա Ջ — HARATCH »

83, RUE D'HAUTEVILLE - 75010 PARIS

LES APRES-MIDI, DE 14 à 18h. 30
SAUF SAMEDI ET DIMANCHE

ԴԻՄԵՆ ԱՄԵՆ ՕՐ, ՓԱՍԸ 14.00 - 18.30
ԲԱՑԻ ԶԱՐԱԹ ԵՐ ԿԻՐԱԿԻՆ

Խնամուած աշխատանք — Travail soigné

ՕՐԱԹԵՐԲ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ԵՄԻԱՐԵ ՄԻՍԱԲԱՆ
Fondateur: **SCHAVARCH MISSAKIAN**

ԱՄՅԱՆՈՐԴԱՅՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆր ք ա ճ ս ա : Ցար. 500 ֆ. - Վեցստան : 260 ֆ.
Արտատվում : Ցար. 500 ֆ. - Հաղթ : 3,00 ֆ.

ՊԻՐ ՏՈՒՐ — ԹԻՒ 16.090

61e ANNÉE — No 16.090

ՕՐՈՒՆ
ԴԵՊԳԵՐԸ

ՖԻՐԱՍԱ ՅԱԼԻԹԵՑ
ԱՄԵՐԻԿԱՑԻԲ
ԻԹԻԱ ԴՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԸՆԿՆՅՈՒՆ

Ձմեռան շատ կարևոր յայտնանկ մը որտա, որ զարգորթանքն առիկ կուտայ ամուլին մէջ: Արդարեւ, Միացեալ-Նահանգներու Պաշտպանական նախարարութիւնը Քրաճանակ Աիթիս դրութիւնը ընտրեց ցամաքային բանակին համար: Այս պատմութիւնը թիւ 32 միլիտար կոմիտէի կը հասնի, որտա մէկ քաղաքը Վիյաթ Բոմբերը՝ Մանոֆ Է, որ Քրաճանակ պիտի գլխաւորէ միջուկէն կը Մեծն-Երկաթաւորի մէջին Բալըր Նոյնիկի ոչ շատ պարկեշտ միջոցներէ կ'ործ դրած էր, որպէսզի անդիսական դրութիւնը թափ Ուաշինգթոնի կողմէ: Ռազմական յանձնարարական ցանց մէկ ցամաքային բանակի համար, միջկ Բոմբերը ընդհ. դրութիւնը թիւ 32 միլ քաղաքը կը գտնուի, գտնուած այն է որ համաժամանակ է շիւսկան աշխատանքներու մէջ մաս առ Միացեալ Նահատանկանց յանձնել: Այս առիթի, ինչուա ունեցող թողորդը չեն վարանած իսկա Մ. Աիթիսի ինքնը ուսումնասիրելու, յայտնարարել. ըմ յուսանալու դատարան պարզապէս որոշուած է (9 աւիտ տակնեցի Քրաճանակ կողմէն բանակցութիւնները), ծնած 1933ին Փերլմանի կողմը: Օրինակելի նկարագրութիւնը կը ետք կ'ստանան իշխ շար մարդու, որ հետ, որմէ ծնծ ալ իսկա, թայց մարդը կը ձեռնի եւ Աիթիս Պաղտիցի վանըր կը մտնի, որ անկիւնի կը դառնայ իրեն, հետո մայրաքաղաքէն, ընդ որոշհետ մահուկէն յայտնարարել էր կը իրէր, ինչ որ կարծիք տուած է թէ որտա էր իրայն չհաշտուելը կրկին ինկ մտնելու եւ կը հետանալով՝ դարձան...:

ՔԱՆԱ ՄԵ ՏՈՐԱԿ

ԵՄԻԱՐԵՆԻՍՈ խորած է՞ Մերկիցիցի: Նահանգներ կը թուի այլեւս: Ուրդարեալ Նախարարական բանակի Պիթի-Պի-Է Դը, մասնաշէ առաջիկայ ինքնցիցի, յայտնարարած է որ Պիթի-Պի-Է կըր դրածի Համ Էր, անոր մէջ անհանգիստութիւնը կողմէ: Եւ Աիթիս փոխարանը, որ թիւրքերու ընդդէմ պայքարած են իրեն, Նոյնիկի շարժարարները ենթարկուած է: Վերջէն, Նոյնիկի 2-ին Մէ Է. Մի-Աի Պիթի-Պի-Է կողմ կըրած է յայտնարարական մէջ մտնել ինքնարդարեան ինքնատան ձեռք Ուրդարեալ Նախարարական մէջ մտնելու ինքնարարած է թէի, քանի հար-քանակներ կը մտան. Մուշկեցի կրկին էր դրածու կըր, բնականաբար իմ փոքրիկ զարգացումը կ'ապշ է հաշիւներ վերաբերեալ, յայտնարար է Աիթիսի զարգացում եւ անհանգիստ այդ վկայք գնած է, որպէսզի արդար անպիս խորհրդներ իրենցանկանց եւ կրկինայ Մուսուտա եր-թիւս հաշիւն եւայ:

ՄԻՋԻՆԻՍՈ իմ անհանգիստան հար-քանակներ կը շարունակուին եւ միշտ Նոյնի Մէ - Մէ - Մէ արք կ'ըլլայ (համայն-արար մարտական թիւրքեր): Ուրդարար-ընթ յայտնար դրամատներու դիմ են եւ վրայ Նիւթական գիտաններ կան:

ԵՐԵՒԱՆԵՆ ԵՐ ՓԵՐԻԴ ԷԼԵԹԵՏԻՊ

ԵՐԵՒԱՆ
(ԱՐԽԵՆՈՐԴԱՅՐՈՒՆ 1985. 25. ՆՈՅՏԵՐ. 4)

ԱՐԻԹԻԲ ՀԱՄՈՑԻՐ ԵՐԻՄԱՆ ՄԵՋ
Արթիկ թաղը «Էմբատ» ապագրա-կան համոյնը հանդիս կեած է Շիրակի կեանային արտապայելքնու անստանապ-հանդիս ձեռնարկութիւններու աշխատա-ստիւններու առնել, միջկարանելով հիւս-ուսը Ժողովրդական խմբիցներ: Համոյ-թը յայտնար կ'աշխատէ իրականացնելու-ններ, կը հաւաքէ չին խեղդ եւ կը մայ-նարը կ'անոնը:

ՀԱՅ ԵՄԻԱՐԻՆԱՅԱՑԻՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՏԵՄԵՆ - ԱՆԻՄԵՆԵՐԸ
Տեւե՛ն. անիմա պատմաստող հայ շար-ժարուեստագիտներու արտադրած նոր դրած՝ «Մորա» - 888», փառն է ցու-ցարդուի Մորս. Մուրիան պատմա-նկերու իրայ: Հայկիթի արտաւանդիկ վարպետները վերին փամանակներ քա-նի էր նոր ժապաւեններ նկարահանած են երկաստաղ զոյգներու ընծանկերով, ինչպիս տակ պատանկ երկրու եւ քա-նահայտական հիմուն վրայ, ինչպիս՝ «Միջ էր ընկերը», «Շնորհալի իշուր», Նապաստակի որոշը, «Ուրիշ պայքը», Մուսուրի չհրեանկեր: Խալիք: Ներկա-յիս հայ շարժարուեստագիտները կը պա-տանակ տանէ՛ն. անիմաներ շարք մը, լատ Սասունցի Դուրիթի դիւցազնովայի:

ԱՐԻԹԻԲԻՆԻ ՄԵՋ
ԽՈՐԷ. ՄԻՋԻՆԱՅՆ ՕՐԵՐԸ ՎԵՐԵ ԳՏԱՆ
Արտանիթի մէջ վերջ գտած են Մորս. Մուրիան օրերը, որոնց կը մասնակցի Հայաստանի պատմագիտութիւնը, զու-կարարութիւնը, կատարուած լի-նարարութեան նախարար Գիտրիկ Մի-լաճանի Մանոֆ Է, որ հանդիսանիւ-ններ նախկուած էին Մուսուր եւ Արմա-նիկի միջեւ դիւստանակներ յարարե-լու թիւրքերու: Հաստատուած 100-ամե-կին: Մորքիցիցի պատմագիտական մաս կը կարգելի Հայաստանի դիւս-թեան եւ մշակուիթ մարգրու ծնածի ղեկը եւ պիտորուեստական խմբի-նը ու անհա միջկարանելու: Ապագրական պիտական թնայարարի տնօրէն Լուրմիս Բաբեղեան, Երեւանի համալսարանի դասախոս Ունայիկ Մուսուրեան եւ դի-ստան Մու Սարգեան Նուրիցի կեան եւ ծառայութիւն: Սուրեն Մուսուրեան եւ իրայիս Միկոյանի իրենց խմբով մեծ խմբակատարութիւն ստեղծած են:

ՃԱՐՏ. ՀՐԱՅՆԱՅ ՊՈՐՈՆԱԿԱՆ ԿԱՍԱՆԻ
1960-ական թուականներու հայկական ճարտարապետութեան մէջ ապագրիկ Խ-ան անցուցի մը, որ էր մասնակցելով, կրկին երեւոյթներու, դիւստանած էր որտե՛ն ժառանգուի, ճարտարապետա-կան ձեռն օր քաղաքային կրկին նոր ըն-րարաններով յստակ կը խաղաց խոր-ըրգրական ճարտարապետական զար-գացումներ ըր չրկնել մէջ (Հրաշխ-դրեան, Արթիւր Բաբեղեան, Սպար-անկ Նաշիկեան, Սուշար Բալանեան եւ ուրիշներ): Ապար, ամէն որ էր հիւսա-նապիս, շարժանկարի արահին, երկա-ս

ՄԱՐԴԻՍ ՁԵՑԻՔԱՆԻ ՄԱՍԻՆ
Երկուամբի, Նոյնիկի 4-ի Մուսուր. Լը փուս լիւսանակներ օրաթիւներ թաւա-կան տեղ կուտար Պիթի-Պի մասնուի յանձնուած ճարտարապետական մը, մայ-րաքալը - մայր դպրոցի արդէն կուտած՝ Հայ Յեղափոխական Կառնայնութիւն. Յեղափոխական Տարածութիւն (?) մը անու-նով եւ ըստ որում Տարածութիւն մնաց էր անգլիայ Հ. Ե. Դ. Գեղարդի Մարիկ անգլան, «Արդար Տարածութեան խմբ-րապետ» Սարգիս Միկոյանի դիւստ-ան արեւմտեան - Պէլորիս, Մարտ 28-ին (Յետադէպ Արդի 2) եւ որմէ քար, ոչ մէկ տեղեկութիւն կար:

Անկողի է ըսել թէ ձեռն վերադառա-նում կ'արժանանկներ այս շրջանի, որտա միակ զրպիկ կողմ մը է, կըթ ձեղ է անշուշտ, որ Սարգիս Միկոյան անգլ է:

ՊԱՐԱԿԱՆԱՆ ԼՈՒԻՐ

ՆԱՍԱՐԱՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱՌՈՒՄԻ ՄԸ
ԻԸ ԳՆԵԼԸ
ՀԱՅԿ. ՎԱՐՈՒՄԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՐՏԵՐԸ

Իրանի մշակութային զերգույն խոր-հուրը Հոկտեմբեր 23-ին գումարած էր Նիւտիս, որում մասնակցած է մշակուիթ եւ քաղաքային ուսումնասիրատուներ: Փարսայի մաքընու փոխանկութիւն ու-նեցած է նաւ: Հայկական մարտարանն-րու ուսումնասիրութիւնը շարք է արշա-նակով յանձնարուած էր, թաղկացած կարգանքի առաջարկութեան, կրկն-կան եւ մշակուիթ նախարարներ, զըն-նարկներ: Համար Հայկական մարտանց-նիւր: Նարքերը եւ արդէնք փոխանց-լու լիւսել զերգույն խորհուրդներ:

ՀԱՅ ՄԱՆԱԿՈՅԹԻ ՕՐԸ
ԹԵՆԻԱՆԻ ՄԵՋ

Թենիանի հայ զարուիթ այս տարի եւս՝ թաղմալի: Հանդիսանկներով, մեծ շուքով տնած է Հայ Մարտիկի Օրը: Հոկտեմբեր 20-ին, որտա միջկիւններ տարբեր արհաներու մէջ կողմակցած են ձեռնարկներ՝ ընտաղութիւն վարան Մէհարբեանի Միկոյանի թաղարար-ը, հայկական մանկապարտիկան ու-ստապարտիկանը. ցուցարարութիւն, թիւ-րուրդն մշակուիթ Նիւիկի շարք զաւա-խտութիւն եւ երկուցի մը՝ Պարսայի Հայ Ուսումնական Միութեան անդար, որ կողմակցած է Ապար փուլակեան: Հանդէս կեան է Սեպարեան երկու-րդարը: Միւր կողմէ, Հ. Մ. Արարա-նարարութեան պարտիւրով Հոկ-տեմբեր 17 - 19, երկը երկիւր թաղան է լիւստուիթ արհան մէջ, ձեռնարար - ինքով Ժողովրդական եւ ապագրական պարի:

Հոկտեմբեր 21-ին, Լիւա Քերքերեան դասախոսուած է Վարկանդիկ թաղարար Նիւիկի շարք եւ ընտաղութեան է Նիւիկ Պարքիցի Վարկան անոնք արհմէկ պատ-կըր մը:

Հոկտեմբեր 22-ին, մանկական զրաւա-նութեան նախկուած երկիւր մը տեղի ունեցած է Սեպարեան արհան մէջ, Դուրիկի վարտանի նախարար Հան-դիսանկութե մը Սիւրան Մուսուրեան կողմէ կողմակցուած եւ կողմարար մասուան լիւստանկի զրգըրգը լիւստանկ Սարգիս Միկոյանի ինքնարարած էր անած են Հայ Մարտիկի Օրը: Պարսայի Հայ Ուսումնական Միութեան զա-րարութեան Վարկան արհ-արկան: Հայ Մարտիկի Օրը, Պարսայի Հայ Ուսումնական Միութեան զա-րարութեան Վարկան արհ-արկան: Հայ Մարտիկի Օրը, Պարսայի Հայ Ուսումնական Միութեան զա-րարութեան Վարկան արհ-արկան: Հայ Մարտիկի Օրը, Պարսայի Հայ Ուսումնական Միութեան զա-րարութեան Վարկան արհ-արկան:

Հոկտեմբեր 24-ին, լուսիլիկ Միւր-իկի Նիւտ Նիւտ կ'ուտարար մասուան յիւ-նանկար: թաղարարած է Միւր Հայրա-պետեան, հանդէս կեան է Սեպարեան զրաւ-նարար: Սեպարեան Միւրիկի կողմէ կողմէ է երկիւր մը, նախկուած Պիթիւր Դուրեանի, Կանան Տերեանի, Միւրա Միւրեանի եւ Մարտիկի Հար-իկանի: Վարկան արհ-արկան: Հայ Մարտիկի Օրը, Պարսայի Հայ Ուսումնական Միութեան զա-րարութեան Վարկան արհ-արկան: Հայ Մարտիկի Օրը, Պարսայի Հայ Ուսումնական Միութեան զա-րարութեան Վարկան արհ-արկան: Հայ Մարտիկի Օրը, Պարսայի Հայ Ուսումնական Միութեան զա-րարութեան Վարկան արհ-արկան:

Պ Ե Ր Ը Ն Յ Ի Կ Ե Ր Ե Կ Ո Ց Ժ

Կաթսահանքային

ՅՐԻՆՍՍԸՆՈՅ ԿԱՐՈՑՑ ԽԱՅՐ ՍԵՒՐԻՆԸ ՄԱՐՍԻՆԻՂՂԻ

**GRANDE
SOIRÉE
DANSANTE**

organisée par la
section de Sevran
de la Croix Bleue des
Arméniens de France

LE SAMEDI 16 NOVEMBRE, A 20 HEURES 30

Salle des Fêtes de Sevran

9, rue Gabriel Perri — Près de la Mairie

Համակցութեամբ՝

« Յ Ա Ղ Ք Ա Ն Ա Կ » Կազմակերպի

SPECIALITES et AMBiance ARMENIENNES

Tenue correcte exigée

Պ. Արմենակ Չարգեանն և զաւակները՝
Հարութան, Արմենակ, Սր. Ազատիկ Երզնկ (Փերմանիս),
Տէր և Տիկին Քոչի Երզնկ և զաւակ-
ները,
Ալիք Տիկին Ալիս Սալաճ՝ և զաւակ-
ները (Պոլիս),
Պ. Արս Չարգեանն և զաւակները (Պո-
լիս),
Պ. Նան Չարգեանն (Պոլիս),
Տէր և Տիկին Նալիկ Զիլֆէնան և
զաւակը (Պոլիս),
Տէր և Տիկին Արթ Չարգեանն և զա-
ւակը,
և ընտանեկան բոլոր պարագաները խոր
ցաւով կը ծանուցանեն իրենց կողմէ, ժող.,
ջող., հարգելով, հարգելի և ազգականներէ՝
Տիկին, ՍՄՈԱ ՉԱՐԳԵԱՆԻ
(Եմենլի կողմով)

ժամը, որ պատահեցաւ Նոյեմբեր 4-ին,
Պէշա հիւանդանոցը, 57 տարեկան էր
Յուլիանուրդուրիկները կը կատարուի
Շարաբ, Նոյեմբեր 9, ժամը 13-45-ին
Փարիզի Ս. Յովհաննէս - Ս. Գրիգոր Եկե-
ղեցիք և ժամերը կը փոխարինուի
Պոլսի - Փարիզի գերեզմանատունը:
Ոչ ծաղիկ, ոչ ծաղիկապալ, այլ՝ Դու-
խան ծաղիկապալի նուէրներ բարեխիտ-
կան կազմակերպութեանը:

Մասնագ չստացանք որով ինքնուրի
ներկայութիւն իրենց այց նկատուի:

ՅԱՆԱԿՆՈՒԹԻՒՆ

Կուրորդ Նալի Լիւնի ժամանակը կը
խորհրդ ցուցանուի իրենց կողմէ
Տիկին Ներսի Մկրտչեանի և զաւակնե-
րուն, ընկերակցէ՝ Արմենակ Մկրտչեանի
և զաւակներուն ու բոլոր ընտանեկան
պարագաներուն, առթք. Ստեփան Միքե-
լեանի ժամանակ առթք:

Մասնագ չստացանք որով ինքնուրի
ներկայութիւն իրենց այց նկատուի:

ՅԱՆԱԿՆՈՒԹԻՒՆ

Կուրորդ Նալի Լիւնի ժամանակը կը
խորհրդ ցուցանուի իրենց կողմէ
Տիկին Ներսի Մկրտչեանի և զաւակնե-
րուն, ընկերակցէ՝ Արմենակ Մկրտչեանի
և զաւակներուն ու բոլոր ընտանեկան
պարագաներուն, առթք. Ստեփան Միքե-
լեանի ժամանակ առթք:

ՅԱՆԱԿՆՈՒԹԻՒՆ

Կուրորդ Նալի Լիւնի ժամանակը կը
խորհրդ ցուցանուի իրենց կողմէ
Տիկին Ներսի Մկրտչեանի և զաւակնե-
րուն, ընկերակցէ՝ Արմենակ Մկրտչեանի
և զաւակներուն ու բոլոր ընտանեկան
պարագաներուն, առթք. Ստեփան Միքե-
լեանի ժամանակ առթք:

ՅԱՆԱԿՆՈՒԹԻՒՆ

Կուրորդ Նալի Լիւնի ժամանակը կը
խորհրդ ցուցանուի իրենց կողմէ
Տիկին Ներսի Մկրտչեանի և զաւակնե-
րուն, ընկերակցէ՝ Արմենակ Մկրտչեանի
և զաւակներուն ու բոլոր ընտանեկան
պարագաներուն, առթք. Ստեփան Միքե-
լեանի ժամանակ առթք:

ՅԱՆԱԿՆՈՒԹԻՒՆ

Կուրորդ Նալի Լիւնի ժամանակը կը
խորհրդ ցուցանուի իրենց կողմէ
Տիկին Ներսի Մկրտչեանի և զաւակնե-
րուն, ընկերակցէ՝ Արմենակ Մկրտչեանի
և զաւակներուն ու բոլոր ընտանեկան
պարագաներուն, առթք. Ստեփան Միքե-
լեանի ժամանակ առթք:

ARMENIE 1985

Départ PARIS/PARIS

Départ MARSEILLE/MARSEILLE

du 27 décembre au 07 janvier 86 5 390 F

du 23 novembre au 06 décembre

Les prix mentionnés sont calculés au départ de PARIS avec un minimum de 20 participants

du 28 décembre au 10 janvier 86

Nos prix comprennent :

— Transport aérien sur vols réguliers AIR FRANCE Paris/Moscou/Paris — Les vols intérieurs Moscou/Évian/Moscou — Les hôtels en 1re catégorie : Cosmos et Arménia ou similaires — Sur base en chambre à deux lits, avec salle de bain et WC privé — Séjour en pension complète — Les transferts aéroport/hôtel/aéroport — Les excursions quotidiennes guidées avec assistance d'un accompagnateur de Paris à Paris.

Lic. A. 1037

Levon BAGHDASSARIAN
SABERATOURS
31, rue d'Argenteuil
75001 PARIS
Tél. 42 - 61 - 51 - 13

Varoujan GARKISSIAN
SEVAN VOYAGES
48, Cours de la Liberté
69003 LYON
Tél. 78 - 60 - 13 - 66

Jacques CHELLEKIAN
LES COURRIERS
DU MONDE
63, Allée Léon Gambetta
13001 MARSEILLE
Tél. 91 - 84 - 54 - 54
91 - 50 - 75 - 49

AIR FRANCE

Intourist

AEROFLOT

AFS

ՀԱՅԵՆԱԿՆՈՒԹՅՈՒՆ

Տէր և Տիկին Մելիք Սեփիկեան և Օր-
Սեփիկեան Սեփիկեան խոր ցաւով կը
ծանուցանեն իրենց կողմէ՝
ՆՈՒՄԲ. ՉԱՐԳԵԱՆԻ
(Միւնխ) Արմենակ, - (Խոստոր)
ժամը, որ պատահեցաւ Նոյեմբեր 28-ին,
Պոլսի Ս. Յովհաննէս Մարկոսեանի,
կատարուեցաւ յաղարարութիւնը:
Մահուան քառասուններէն առթքի հոգե-
հանգստեան պատշաճ կը կատարուի Կի-
րակի, Նոյեմբեր 10-ին, իսկ պատարարի,
Փարիզի Ս. Յովհաննէս - Ս. Գրիգոր Եկե-
ղեցիք:
Ի դիմութիւն սրբազանի յիշատակը
յաղարարներուն:

Ի ԳԻՏԱՍԿ

Տիկին Գալանի Բերեքեան և առթք.
Սեփիք Բերեքեան իրենց անուանի և Տէր
Ստեփան Սեփիքեանի ժամանակ Դ.
տարեկէն ի իշտակի հետեւելու Նոյե-
մբեր կրնեն - 1000 Փ. Հ. Բ. Կ. Արմե-
նիկ Ս. Միւնխան խորհրդ, 1000 Փ.
Նոյեմբեր 10-ին Արմենիկ ժամանակից,
1000 Փ. Կարթի Նալի (ստանդ ճիւղ-
անցիկ), 1000 Փ. Մայիկ Ժիւրաւուի -
Քիւն և 1000 Փ. Ճիւրաւուի:

DIMANCHE 10 NOVEMBRE
de 21 heures à l'aube
le CENTRE CULTUREL ARMÉNIEN
de St. Chamond
organise
une

GRANDE SOIRÉE DANSANTE

Salle des Fêtes de St. Chamond
rue de l'Hôtel de Ville
Ambiance et buffet arméniens
N'oubliez pas que le lendemain est férié!!!
Entrée : 30 Frs.

Irma fourrures
SUR MESURE
— REPARATIONS —
TRANSFORMATIONS
ժամ առաւ զինչեք ձեր ժաշակէ
վերաբան ժամանակով
ՀԱՅԿ. ՎԱՍԱՏԱՆԻՔԵԱՆ ՍԸ
ԶԱՌԻ ՎՐԱՅ - ՆՈՐԴՈՒՆԻՔԻՆ
ԵՒ ՎԵՐԵՐՈՒՆԻՔԻՆ
ԲԱՅԻ ԼԱՆԵՐ ՕՐ
ԲԱՅԻ ԿԻՐԱԿԻԻ
44, avenue du Général de Gaulle
94700 Maisons-Alfort
tél. : 43 - 68 - 55 - 99
Métro: Centre Vétérinaire-Alfort (direction CRÉTIL)

ԿՈՄԻՏԵՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ
ՄԱՀՈՒՆ
50ԱՄԵՐԱԿԻՆ ԱՌՈՒԻ
Շարաբ, Նոյեմբեր 9, ժամը 21-ին:
Eglise Sainte Bernadette
3, rue du Pavé de Meudon
92370 CHAVILLE
Entrée libre

HENRI VERNEUIL
à la Maison de la Culture Arménienne
de Paris
17, rue Bleue - 75009 Paris — Me Cadet
Vendredi 15 Novembre, à 20 heures
SOIRÉE DEBUT autour de «MAYRIG»

ԵՐԱՐԱԿԱՆ

Մե. - ժերմեր Ս. Մահ. - Սերոյ
Եկեղեցիք Նորաշարիկները ստացաւ
Ի Մասնագ չստացանք որով ինքնուրի
ներկայութիւն իրենց այց նկատուի:
Տէր և Տիկին Փայ Կարապետեան 3000 Փ. Տէր
և Տիկին Արմենակ Չարգեան, Տէր և Տի-
կին Կարթի Չարգեան, և Սերոյ Բար-
սեպ Մարջ Եկեղեցիք 1000-ական Փ.,
Արմենիկ և Սեփիք Կարապետեան 700, Տէր
և Տիկին Կարթ Մահան 600, Արմեն
Արմենիկեան ընտանիք, Ռոմ, Թիքի Ժի-
ւրիկ, Տէր և Տիկին Ռոյզ Ժամիկ-
եան, Տիկին Սեփիք Սեփիկեան (Տա-
կիկեան), Ժամանակ Ժիւրիկ Ս. Կար-
թեան Եկեղեցի Նորաշարիկները, Պո-
լսի Ս. Գրիգոր Լուսաւորէի Եկեղեցի
Նորաշարիկները 500-ական Փ., Լա-
Սեփիք Ս. Կարապետ Եկեղեցի, Ար-
մենիկեան Ս. Բարդուղէմ Եկեղեցի Նո-
րաշարիկները, Տէր և Տիկին Գրիգոր
Կարթեան, Տէր և Տիկին Շարիկ Կարթ-
եան 300-ական, Ալիք Տիկին Նուարդ Սե-
փիքեան 250 Փ., Տէր և Տիկին Ռոմ
Շէփիքեան, Կարթեան ընտանիք, Պ.
Երզնկեան Կիւրքեան, Ալիք Տիկին
Արմենիկ Սեփիքեան և զաւակները, Ալիք
Տիկին Պոլսեան և զաւակները, Տէր և
Տիկին Մարգարիտ Բաղդասարեան, Միւն-
խան Երզնկ, Ալիք Տիկին Սահակեան.
Տէր և Տիկին Կարապետ Փանտեան,
Կարթեան ընտանիք, Տէր և Տիկին Կարթի
Երզնկեան և զաւակները, Տէր և
Տիկին Փիք Պոլսեան, Ալիք Տիկին
Արմենիկ Մարգարեան և զաւակները.
Տէր և Տիկին Արթ Տէր - Միւնխան
200-ական Փ.:

Տիկին Նուարդի Կարթեանի ժամանակ
առթքի Ս. Յովհաննէս - Ս. Գրիգոր Եկեղեցիք
ստացաւ է՝ Տիկին Արմենակ Միքեղեանի
1000 Փ., Տիկին Փայ:

Imprimé sur les Presses du Journal «Haratch»
83, rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire : No 58935

ԳԵՐԱՆՆԵՐԻ ԵՐԵԿՈՅԻՐ
Նախաճեղճարար
ՃԱՆԱՅԱՆԱԿԱՅԻՆ ԿԱՊՈՑ ՍԵՐՈՒՄԻ ՄԱՆԱԳԻՐՈՒՆ
GRANDE
SOIRÉE
DANSANTE
LE SAMEDI 16 NOVEMBRE, A 20 HEURES 30
Salle des Fêtes de Sevran
9, rue Gabriel Peri — Près de la Mairie
ժամանակները
«ԵՐԱՐԱԿԱՆ» Նորաշարիկներ
SPECIALITES et AMBIANCE ARMÉNIENNES
Tenue correcte exigée

ՑԱՒԱԿՈՒԹԻՒՆ

Տիկին Վարդանյու Աղաթանյան, Արթի Տիկին Մարի Պողոսյան, Տէր և Տիկին Ժորժ Աղաթանյան և զաւակները, Տէր և Տիկին Փիլի Սարգսյան և զաւակները, Տէր և Տիկին Պօղոս Կարապետյան, Տէր և Տիկին Բովսէփ Աղաթանյան և զաւակները (Վարդան), Տէր և Տիկին Պերնար Դաւիթեան, Տաթև և Տիկին Ժորժ Սարգսյան, Օր. Անի Սարգսյան, Պ. Պետրոս Աղաթանյան և զաւակները ընդհանուր Առաջնահամար, Սուրբաբեան և Առաքելեան ընտանիքները ցատով իր ծանուցանքները անուանելու, չոր, ժեշ - չոր և աղակալանքներ:

ՅՈՒՆԻԲ ԱԶՏԱՆԵՆՔՆԵՐ
(Մայաթիաթի)

ժամը, որ պատահեցաւ. Նոյեմբեր 10-ին: Բուլղարիստորոյթեան մանրամասնութիւնները՝ մեր յաջող բիւլով:

Տիկին Սրբուհի Քասաբեան և իր զաւակները ու համարեա ընտանեկան պարագաները կը յայտնեն որ Նոյեմբեր 3-ին, 87 տարեկան հասակին ժամանակացուն կը դադարեցնեն իր տան մէջ՝ ԱՄՄԵՆԻԱ ՔՈՍՈՒՆԵԱՆ և կը խնդրուի բոլոր ծանօթներէն որ ներողամիտ ըլլան որ այս ծանուցում ուշացումով կը կատարուի:

ԵՐԱՐԱԿԱԼԻՒՄ

Մէն - Ժերմէն Ս. Սահակ - Մեղրայ Եկեղեցին շնորհակալութեամբ ստացած է Մատաղօշնութեան առիթը -
Տէր և Տիկին Սերոբ Գրիգորեան, Արթի Տիկին Հովհաննէ Պէշկեղեան, Արթի Տիկին Սիրուհի Մարգարեան, Տէր և Տիկին Համբարձում Ենովեան, Արթի Տիկին Վարդուհի Քաշեան, Տէր և Տիկին Պարսամբեան, Տէր և Տիկին Սարգիս Կիրակեան, Պ. Մուսիկան Ասեկան, Պ. Բերդան Չորպանեան, Արթի Տիկին Սրբիկ Պարսեան, Տէր և Տիկին Անթուան Սիմապեան, Պ. Բովսէմի Ժամկոչեան, Տէր և Տիկին Սիմոն Ասադեան 50-ական Քրանք:

Կերբանական Սանուց Միութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ Տէր և Տիկին Արթի Չարբանեանի և զաւակին իրենց հարցով՝
Տիկին ՍՄՄԱ ՉԱՐԲԱՆԵԱՆԻ ժամանակ առիթը:

X

Այս տխուր առիթ, Կերբանական Սանուց Միութիւնը շնորհակալութեամբ անուանում է, փոխան ծաղիկապաշտ, 500 Ժ. Ալեքսանդր ընտանիքին, 500 Ժ. Տէր և Տիկին Պարուր Պետրեանի և զաւակին, և 300 Ժ. Պ. Գրիկ Ղազարեան:

Sous l'égide de la municipalité d'Issy-les-Moulineaux le CRDA et la JAF organisent :

UNE SEMAINE
D'ANIMATION
CULTURELLE

à l'Auditorium du Centre Culturel 11-13, rue Danton (Métro: Mairie d'Issy)
— du 12 au 16 Novembre :
EXPOSITION PHOTOGRAPHIQUE "Arménie d'hier et d'aujourd'hui"

— le Vendredi 15 à 20h30 :
SOIREE CINEMA
NOUS d'A. PELECHIAN
PEPO de H. BEK ZAZARIAN
(sous-titré français)

Prix des places : 30 francs
Réservation 42-46-05-58 / 46-42-79-61
— le Samedi 16 de 14h30 à 19 h :
Dernière dédicace publique du livre
MAYRIG par Henri VERNEUIL

ՆԱԿՏ ՈՒՆԵԱՆ

Կապույտ խաչի Լիոնի ծառանդիչ Մանուկեան Օրը պիտի տանի Կիրակի, Եանուար 12-ին:

ԿՈՍՏԻՏԱՍԻ
ԿԻՍՆԵՂԻՐԻԻ
ԲԱՑՈՒՄ

Եաւրիկ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ հարաբարձութիւնը 24-ը կը հրաբախէ՝
Կիրակի, Նոյեմբեր 17, ժամը 12-ին
ԿՈՍՏԻՏԱՍԻ ԿԻՍՆԵՂԻՐԻՆ
ԲԱՑՈՒՄԻՆ
(գործը՝ Արշալի Եղիապետեանի)
Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ բաւին մէջ, ձեռնարկ՝
ԳԻՒՏ ԵՊՈՍԿ. ՆԱԳԳԱՆԵԼԻՒՄ-ի
Լուսանորդ Լայոյց Փարիզի և
Պր. ՀՈՒՄԻԼԻ-ի
Քաղաքացիական Դատարան
Այս հանդիսութիւնը կը յարդիւր Ս. պատարագին (ժամը 10-ին) և հոգեհանգիստին պաշտօնին, ժամանակ յիշատակուին առիթը:
6, rue Père Komitas - CHAVILLE

HENRI VERNEUIL

à la Maison de la Culture Arménienne de Paris
17, rue Bleue - 75009 Paris - Mc Cadet
Vendredi 15 Novembre, à 20 heures
SOIREE DEBATE autour de «MAYRIG»

ԿՈՒԶՈՒԻ

Ճրտանալայ Կապույտ խաչի Տէր Վարդուհի իր փառաւոր քարտեզային մը (կէս - օր), որ ծանօթ ըլլալ իրանսերէնի և հայերէնի և հայտնաբերուին Նախնային Եկեղեցւոյ Կիսակրթութեան Կենտրոնին մէջ:
— 42. 08. 82. 13
— 39. 95. 56. 22
— 43. 50. 20. 66

L'ASSOCIATION DES TAILLEURS ELLENS DE PARIS

serait heureuse de vous accueillir à la

NUIT DES TAILLEURS

LE SAMEDI 23 NOVEMBRE de 22 heures à l'aube

dans les salons
MONTPARNASSE
PARK HOTEL
19, rue du Commandant Mouchotte — 75014 PARIS

LA GRECE
A PARIS

Pour billets et réservation des places s'adresser à :
M. CAMBOURAKIS, 97, boulevard Raspail — 45-48-22-23
M. PAPADELIS, 7, rue Pierre Semard — 43-78-18-31

TENUE CORRECTE RECOMMANDEE

Parking au sous-sol

Prix d'entrée : 120 francs — Etudiants : 80 francs

GRAND DINER
DANSANT

au profit de l'Ecole SAINT MESROP d'Alfortville

dans les salons rénovés de l'Hôtel Méridien
81, Bd. Gouvion Saint Cyr — 75017 PARIS

SAMEDI 16 Novembre à 20h00

La soirée sera animée par le dynamique orchestre arménien
GAIDZAKS

LETTER OUVERTE

A TOUS LES ARMÉNIENS, A LA PRESSE ET A TOUTES
LES ORGANISATIONS ARMÉNIENNES

Après la récente victoire à l'ONU, une autre échéance difficile se profile pour les Arméniens : le Parlement Européen. Fidèle à sa politique intransigente de négation de la cause arménienne, le gouvernement turc va continuer à mobiliser des moyens diplomatiques de très grande envergure. Face aux formidables moyens dont dispose la diplomatie turque, la communauté arménienne doit plus que jamais se mobiliser pour défendre ses intérêts. C'est pourquoi, nous devons impérativement être présents, solidaires.

La F.R.A. Nor Seround demande donc à toutes les organisations sans exceptions, de participer et de soutenir, massivement la manifestation qu'elle organise, à l'occasion de la visite à Paris de M. Ozal, premier ministre turc.

La mobilisation des Arméniens est payante, on l'a vu à l'ONU; par votre présence, vous prouverez à la communauté internationale, que les Arméniens sont déterminés à revendiquer leur droit à l'existence.

F.R.A. NOR SEROUND

RASSEMBLEMENT
DE PROTESTATION

A L'OCCASION DE LA VISITE A PARIS
de TURGUT OZAL, 1er ministre turc
JEUDI 14 NOVEMBRE A 18 HEURES

devant l'UNESCO où Turgut Ozal tiendra une conférence.

— Rendez-vous:

Angle de l'avenue de Suffren et de l'avenue de Lowendal.

Métro : Cambourne

MOUVEMENT NATIONAL ARMÉNIEN

Imprimé sur les Presses du Journal «HARATCH» — 83, Rue d'Hauteville - 75010 Paris
Commission Paritaire: N° 55935

Դէտեւոր կարծիքով, Գասպարով պէտք է առիթնու տալու, քանի զեն կը վաճառուի ինչ խորհրդակցի մամուլի օրհնութիւններ: Այսպէս Կանադայի Պարլամէնտը զրուարտով կը յիշէ թէ Գասպարով ինչպէս երբեք է ծխած, շփոթները կը սրբէ եւ երիտասարդ համայնակար մըն է: Փիւր լիարտօնութիւն ու պատմութիւնը երբեք խախտուած նիւթին են եւ մրցումները ընթացքին ալ, երբեք զրբերը չէ ձգած:

մը Տնտեսական Հարցերը այլ չեն տեսնում
ման, Բարձրագույն 100 միլիոն տոկոս
արժույթով դեպի Հիւսիսային Եւրոպա
կիւրիները: Բայց, կըրկի այս ապել
կիւրիները նստապիս ունէ ճակտ ամբողջ
ութիւնը: Բարձրագույն յարաբերութիւններ
ընդհանրացնելու համար (Ստատիկ Ար
տիւ, Պարբեր, Բուշիւ, Բախթ, Բախթ,
յաւան): Այս տարւոյն թիւներ, զոր, էլ
ստանալով ի վերայ - Տաղի զոր, էլ
նոր տիւրերի վերայ: - Քորը այս
տարեկն զարգացածութեան զիտար
կարողութեան էին ի վերայ
բարձրագույնագույն յարաբերութիւններ
Բարձրագույն եւ արարական ու խաղաղ
ապրելու էին:

ՅԱՐԱՐԱՆ 16 Տարի ժամանակ եւ յու
15 Տարի այլ վերաբերական եւ, երբ
նստապի կտորը զոր խոտանու էին զարգ
կիւրի նամբարներ, ապաւանու է նամբ
մարդ, գործունէութիւն զոր տան:

ԱՐԻԵՆԵՆԸ - ՊԵՏԻՆԻՆԸ ընդ Տաղ
գործարարի էլ եւ Զարգացական եւ
կիւրիները այլ յուր հետեւ:

ՅՈՒՆՈՒՄԱՆ - ՄԻՔԷԼԸ, զիտար ապա
մարդկային ընկերութիւնները զիտար
նոր ապաւանութիւնը երբ շնորհակա: Ապի
կապի կուտակ տնտեսութեան յուրանու
կարգի ապաւանութեան տակեր, զի
նստապի զարգացածութեան ի վերայ
նստապի զարգացածութեան ի վերայ

ՅԱՐԱՏԵՆՈՂ ԵՐԳԸ

Եւր Մեմբարէ, Մեմբարէ,
Մեմբար սարէն իբրէ է,
Եւր Մեմբարէ, Մեմբարէ,
Վարդ, մանուշակ թիւրն է,
Եւր Մեմբարէ, Մեմբարէ,
Արթն առէ ցաղերն է,
Եւր Մեմբարէ, Մեմբարէ,
Խորաւ Խարին տնորն է...

Ստանայ սարերէն ինձոյ զիւղեղին մի
աղջկայ մարն է պատմում այս երգը,
վարդերն ու մանուշակեղ քիմոյ խորտիկ
Մեմբարէն մարնէ, իսկ երգողը երեւոտ
անոյ տարող ժամերէն իմ մայրիկն ԴԴ
մանայ Դայլայ Հերթանուն է: Դայլայ մայր
բիւիկն էր երգի ճանապարհորդ արքուն
ճայթերէն յն Տարուն աշխարհի Սուրբ
առան է, նրա կայտայտ - կայտայտ երկինքն
ու մարգարտորդ Երկր, Բաշխայ ան
տաններն ու երկամայտ լեռներն ... Եր
կունսն էլ շար ճանապարհորդ բերումով պոկ
էր - տեսանաւուն էն իրենց շար ճողից,
ճայթերն երկրեց, անցիկ զալիկ զամսն
ճամբարներով, լիտայ կէկէ - ճատառաւուն
էն Մայր Հայաստանի քաղերի այս շո
- դուն, մայրաքիլ իրենց շար կեանքով...

Դայլայ մայրիկի՛ աղջ զարմանալի եր
գատարի մարնէ պատմում նրա աղջիկի՛
Վարդունէն: Սուսայ, որ մայրը ստոր չե
լում է ճնմայտարածում սուղաւցը երկե
րեց մի թանկեր: Սուղաւցը աշխարհան ճան
դիւղեկն է իր եր ճամբարայտ, ցանկաւ թիւ
յայտանքն լսել եր իմացաւ երկրորդ,
ձեռքը թափաւ արեւը:

... Կ', լսո՛ւ, ստա՛յ աղջիկը սակ ինձան
երկ կայր՝ դիւղեկ, չմիք մայրսին իմ, մա
տարբեր...

Մէկ ամիս շարունակ ճայթերիկ Դա
յլ մարնէ չեա, քրոջեցեկն նրա ծնողա
վարդին, մանուշակա, Մեմբարայտի
մի քիլի փուտակ եր ճայթերիկ գալտ ու դա
րանքն ժամերն, պատմեց Սեւ սարը անտա
ններէն ինձոյ ցաղերի մանուշակ, երկի
կի մտաւորն թաւ ու բաւի, չմանուցը դը
րոյնցիկ մարնէ: Եւ այդ ընթացակում թա
կունք ճայթիկ - ճայթիկ քիլեկէ ժամա
- ռակիկ եր կողմեց ամորթաւ - երգած
արդն արդն մտաւորանք փուտիկի սակ
դատողը երկրորդ: Յիշեց ձեռքած իր
զիւղեղին իմ սարերէն, Սեմբարուն,
Սեմբարի Էկանը, ՀՀայ ճայթիկ, Սեմբարն,
ՀՀայթար՝ օրորը ... չիլեց աղջկան
- ճայթերիկայտանք թաւում երկր, երկե
լով պարեց եր իմացաւ Փոքրանքն, Փե
մբարուն, Բաշխայն ... պարեց թիւիկ
ու ճայթերիկ, ինչպէս տարներն առա՛ւ...

... Եւ ճայթիկն էր իմ ճայթիկն -
բերան ինքնական երկրով ու պոկերուն
ճայթերիկ, մարն աւելի եր պոկերուն
ուում...

... Իսկական երկրը զո մըր չմ երկրին
էն, լսո՛ւ, ո՛վ որ զո երկրի չիմանայ, Հա
յալարէ իմ երկր:

Քրքան քրքան ու մայրը ճայթիկ տը
րդեւ է լիկ մարդը, որ կարողանայ եր
մէկ աղջան ճայթար - մատուցանի արմա
րն ու պատգամներն ու եւթ տասնամեկ
երկին ճնուցիլ նան չիլեկ մտաւորանք,
չիլեկ արմարեղիկ զամսն ճամբարներն
քրքում եր մանուշակա թիւրերիկ
նրան ...

Հէրարթ թիւի իմ ցանուկին,
Հէրարթ թիւի գրեմարին,
Հէրարթ թիւի՛ դո քնանա,
Իմ աննայ լսո՛ւ, քարով մծմուն...

... Այստեղանք պէս չիլան է Դայլայ
մարնէ եր արքունաւոր մանուշակեղ,
ճորդար ճիւղ փէրէրիկ կայած եր ի
Միքիկար երգը անցաւ զալիկ երկար -
երկար ճանապարհէ՛ր փինեւ Արարիկ այս
արք...

Յիշեց ինձ, է թէ ինչ քրոջեղեղով ճորդ
արքին ճէլքանցը ճարարաւ մըր պէս պա
- ճ - ճնմայտեց ինչե՛ր եր կելու ու
թուիկերի ճեա: Եւ եր քրոջեղեղայ Դա
յլայ ուն տանայտ երկն բարեկամայ, ման
կատարի ճնմայտ մարգարտիկ Անդրո
- նիկէ ճեա, մայրսն օրեցիկ ճայթերիկ
Հայրա՛յ փրկում եր ճայթերիկեղերի

նման շատ երկիտներ ունեւայ: Եւ նրանց
ամուր ու ճամբարայ ընտանեկում ճնմա
ցան ուր զաւակներ, որմըր ճնոջերիկ
սովորեցին նանս սիւրկ ճարպատ փա
ղբիկ զարարտ երգը: Երանք թուրն էլ
երգում են, սակայն ամենակարտներ՝
Վարդունու կենսագրութիւնը ամենակա
կարտան է ճայ երգի ճեա: Վարդուն
ճնմայտարարութեմ թիւիկէն է, երկնայի
պիտանակ ճամբարներն թիւիկան թա
ճանունըր ճարպարկոյց լիտայ աշխա
տում է Փոքրանքիկներ Արարիկայի
Մեմբարն ճայթ օրկանական թիւիկէն
իմտարտանք: Այնտանքը չի թաւադը
- րում, որ նա լիքերիկ քրքողի ճեա թա
ղվողական երգիով:

... Հայրենի երկրէ ճայթիկ ունեւայ իմ
սար զալիկն է թալքայ, պատմում է Վար
դունէն: ... ճամբարայ թաւ երգած օրոր
- րում ու ճայթերիկայտանք երկրորդ իմ
թարթիկում այդ սերն ինձ քրքից, որ 1978
թաւարկին յայտնին մի որ անդամագը
- ճը Հայկա՛յկ Անտանական լիտայ թաւա
տում սակունքում էր թաւադալտաւ ու ճը
կերում աղջկական թիւիկ, որ թաւա
դալտմ պոկը էր զարարտ Հայաստանի
մայն - Հնդկաստանի Սեմբարայ աղաթար
- անկ անամայով: Անամայով երկրացու
նայնան զալիկ եր ու ճարպատ, որ եւ
Նկունու ճարպատ դալայ իմ անկերի: Շնոր
- իմ անամայով զարգարտանական զիւ
- ճար Մարո Մարգարեանի անաման ճը
կերում ու քրքանան աշխատանքի, պա
րտաւոյց Մուղիկ Հարդանի, մըր միւս
թիւիկերի ճայթերիկ, աւելի ամուր կա
ղբիկ եր աղայլին երգին ու պարին, ու
սիւր զալով նրա թաւարկանն ու ճը
մայր:

Վարդուն չի Հերթանը պո՛վ անամայով
ճայթիկ մեմբարեղեկներէն է, նրա երկ
ուն զալիկ եւ մըր փաղքական երգի
մայրսն ու անխան սակունքից, իսկ
նրա երկրորդ փաղքարում է մէկի
է խոթիկն յայտնիկի ոգին: Սեմբարիկ
երգանակում թէլ չն մըր կրպտայ
Դայլայ Հերթանայի սովորած երկրորդ,
որեցեց եր յալքականութեմ ու մէկե
ղալիկութեմ անամանում է Սեմբարի
Դարանի՛ ճարուն ճայթին ծիսակ
սակ խոթիկ տարբերում, մի երգ, որ
անամայով մեմբարայ Մարգար Բարդա
նարենի անդալական կատարումով զա
- ճում է խաղանք - թանձրացաւ կարտ:

Անուն եր, քրքած իմ քրքիւր,
Անմ քայիւր, քայիւր յայթիւր,
Խար-ի-ո, Խար-ի-ո, Խար-ի-ո Դարանի:

Անշիւրտ, Մամագիւրտ քարման ու
գալիկ,
Մուշ ու Քուլանիկ ճնսում ու լալիկ,
Խար-ի-ո, Խար-ի-ո, Խար-ի-ո Դարանի...

Երգատայ Դայլայ Հերթանը ճարա
պարտին անդալական է նան Շիրակի
աղաթարանք ընանի փաղքական եր
գի ունի, նրա թաւանք երկրի զալիկ
մանն ու կարմում թալքարիկ պարեղ
- մանիկը, որմըր սովորէ է Շիրակի Ու
կնական զիւրում աղանք տարներին:

... Եւ պարզամար ու անկեղծ Դայլայ մա
րն է իմ պատկերանքում, թէ որքան
մէկ արթիւր ունի եր ճայթիկ մէկ փրկա
ցում ճայ թաղվողական երգարտանի
ՅԴ արանիկ իմ ճնոջերիկ:

Շնորհակալութեմ, Դայլայ մարն, թո
ճարանք երկրի ճարմը, թո մէկ թո
գատանում փրկարող մըր ճնուրոյց
երկրի ճարմը, զիւղեղիկ Մեմբարի մա
րն պատմող փրկանքում այս երգի
ճարմը...

... Սիւր Մեմբարէ, Մեմբարէ,
Արքուն առէ ցաղերն է,
Եւր Մեմբարէ, Մեմբարէ,
Խորաւ Խարին տնորն է,
Եւր Մեմբարէ, Մեմբարէ,
Քարս զալիկ տնորն է,
Եւր Մեմբարէ, Մեմբարէ,
Անոյց ցաղ մըր անտըր է...

ԵՐԲ ՊԱՏԱՍԱՌԻՆ ՎՐԱՅ ԿԸ ՀԱՆԴԻՊԻՍ ԿՈՒՆ ԲԵՃԻ

(Բ. Եւ վերջին մաս)

... Քաւորնի մէջ արեւ զըր մարմնա
- տարկն նման թաւն ճարմում ունեւայ՝ էլ
երկը:

... Հրամա Մաթեւոսանի Աղունի զերը:
Դրամարիկան Քաւորնի Կաշխաւէ,
երկ կը պարտաւորին թեմադրիկ Ջե
- ճան արեւը: Թեմադրիկ պոկերում
թաւ թէ զիւրարտ քրքին ճարմը դիւ
նիւրտ ունի: Արարիկային զալիկով
արարմանայ ճայթարտ ճայթ թալ: Փա
- ճըր արեւում, զըր արեւ ճարմանում
եր յայտնին մըր: Իսկ լիտայ, որոյ ճա
մանակ կաւ, Արարիկ զայլուն անմանա
- թումով ճայթիկ կելու Վիդուան Կարդ
- ճարն: Սեմ աշխարհ իմ անկերին նը
կայտանք ու սիւրանան ընանին նրա
Նկունիկին երկու զարմերն եր թալիկ -
նար: Միկը՝ անկան արեւն եր, միւր
Պարարան, որ եւ կա իմ յալայիկ
Բայց մէկ անգամ զի մայրի մեմբար
կայտանքին տարող, Վարդանիկայ
տեսնելու ճարմը: Բուլիւրիկն ճայթիկ
երկին ու երկին եր յալիկն ու զիւրակ
Արարիկ ճարմը:

Նման ճարմանայտանք կրպտայիկ
կը ճարմարէ Սեմբարայտանի Մա
- րան: Անոյ այ արեւն արեւուն եր
կերպին աշխարհ էլ զիւրին յալայիկ
թիւիկէ՛ր ինչպէսպարտանք տեսարանի
զիւր, թալ...

... Եւ զալէ արդեօք ճըր լսո կամ զէ
խար ինչպէսպարտանք կամ ճարմանա
- թեմ թեմադրիկ:

... Սեմանական ըրմով ճարմանում ունե
- ցալ զալայտարիկ ճարմնի իստարիկ
է: Բայց մէկ մասով զիւր փուտ թէ որ
թալով ըրմով լսո կամ զէ է: Թեմայ
դիւր է թալն որ երկրէ փուտանի իստ
կովիկն իստարտանք ըրմով էր ճարմ
Միւս մասում կը որ անկեր պոկը եր
թիւր, իսկ կը լիքայի: Եւ ճարմ Քաւորնի
է մէկ այլ է պարտանք: Ինչպէսպարտ
- ինչպէսպարտ իստարտանք, ճար
մով անդամանք փաղերիկ ճարմնի,
երկարոր ճարմ զարմիկ ճարմանայիկ
ճարմարտանք թեմն են: Շնորհ
- ճարիկ մէկ թեմայի յալայիկ է այլ թու
ր թաւանքում են: Դարմանանկար
- յալիկ տեղը ճեա: Այլ ճարմ կը մայր թա
լը թաւանքանիկ ճարմը:

... Ձեր իստերին զալիկով պոկը է Եւ
թալիկ որ յալայիկանք ճարմանայ
- ու թիւիկ կաւար Քաւորնի:

... Սեմիկ թալով, ճարմանայր երկր
իմ թիւր էլ եղած: Արարիկ ճարմանայ
- թիւն ճարմ յալայիկ ճարմնի Բայց այն
չիլեկ եղած է որ թէ ճէլ շատ անգամ
միւս: ճարմարտանք թիւի ճարմար
- ճարմնի: Այլ աշխարհի մէկ եւ
թիւր անկեր թալ որ զալմ: Հոյ թուրթիկ
այլ փրկարանք իմ թիւի ճարման
- ճարմանիկ, որ ճարմանի:

Ճարմանայր մէկ աշխարհով թաւան
- ք ճարմարտանք թիւիկանք: Կայտանք է:
Հոյ է թէ թէ թիւիկ տալով աշխարհ
փաղերիկ որ ճարմարտանք թիւի ճար
մանայ: Հնդկաստանի ճարմանայիկ
ճարմարտանք անդարտանք պատմութեմ
- ճարմ եր ինչիւ, քարմանայիկ եր իս
տին, մարմանայիկ որ պատմում, անդալ
- կը քրքան, ի ճարմնի փաղերիկ նան
փաղերիկ փրկարանք արարման տալ
- ինչիւ, ճարման կայտանք ու անդալ
- ճարմ ճարմնի եր թիւիկ յալայիկ ինչիւ
փրկարանք: Ինչ թիւի, փրկարան
էր ինչիւ արարանայ ու ճարմնի, փ
- թէ ու տալայիկ, մէկ յալայիկ տալիկ
իկարանք ճարմնի ու թիւիկով: Իսկ
Քաւորնի մէկ թիւն է ու ճարմանայիկ
- ճարմանայիկ՝ թէ ինչիւ ճարմ ինչիւ
եր տալով թիւիկանք ճարմարտան
- ճարման: Եւ լիտայ ճարմնի, անդալ
- կը թիւի, ի ճարմնի փաղերիկ նան
փաղերիկ փրկարանք արարման տալ
- ինչիւ, ճարման կայտանք ու անդալ
- ճարմ ճարմնի եր թիւիկ յալայիկ ինչիւ
փրկարանք: Ինչ թիւի, փրկարան
էր ինչիւ արարանայ ու ճարմնի, փ
- թէ ու տալայիկ, մէկ յալայիկ տալիկ
իկարանք ճարմնի ու թիւիկով: Իսկ
Քաւորնի մէկ թիւն է ու ճարմանայիկ
- ճարմանայիկ՝ թէ ինչիւ ճարմ ինչիւ
եր տալով թիւիկանք ճարմարտան
- ճարման: Եւ լիտայ ճարմնի, անդալ
- կը թիւի, ի ճարմնի փաղերիկ նան
փաղերիկ փրկարանք արարման տալ
- ինչիւ, ճարման կայտանք ու անդալ
- ճարմ ճարմնի եր թիւիկ յալայիկ ինչիւ
փրկարանք: Ինչ թիւի, փրկարան
էր ինչիւ արարանայ ու ճարմնի, փ
- թէ ու տալայիկ, մէկ յալայիկ տալիկ
իկարանք ճարմնի ու թիւիկով: Իսկ
Քաւորնի մէկ թիւն է ու ճարմանայիկ
- ճարմանայիկ՝ թէ ինչիւ ճարմ ինչիւ
եր տալով թիւիկանք ճարմարտան
- ճարման: Եւ լիտայ ճարմնի, անդալ
- կը թիւի, ի ճարմնի փաղերիկ նան
փաղերիկ փրկարանք արարման տալ
- ինչիւ, ճարման կայտանք ու անդալ
- ճարմ ճարմնի եր թիւիկ յալայիկ ինչիւ
փրկարանք: Ինչ թիւի, փրկարան
էր ինչիւ արարանայ ու ճարմնի, փ
- թէ ու տալայիկ, մէկ յալայիկ տալիկ
իկարանք ճարմնի ու թիւիկով: Իսկ
Քաւորնի մէկ թիւն է ու ճարմանայիկ
- ճարմանայիկ՝ թէ ինչիւ ճարմ ինչիւ
եր տալով թիւիկանք ճարմարտան
- ճարման: Եւ լիտայ ճարմնի, անդալ
- կը թիւի, ի ճարմնի փաղերիկ նան
փաղերիկ փրկարանք արարման տալ
- ինչիւ, ճարման կայտանք ու անդալ
- ճարմ ճարմնի եր թիւիկ յալայիկ ինչիւ
փրկարանք: Ինչ թիւի, փրկարան
էր ինչիւ արարանայ ու ճարմնի, փ
- թէ ու տալայիկ, մէկ յալայիկ տալիկ
իկարանք ճարմնի ու թիւիկով: Իսկ
Քաւորնի մէկ թիւն է ու ճարմանայիկ
- ճարմանայիկ՝ թէ ինչիւ ճարմ ինչիւ
եր տալով թիւիկանք ճարմարտան
- ճարման: Եւ լիտայ ճարմնի, անդալ
- կը թիւի, ի ճարմնի փաղերիկ նան
փաղերիկ փրկարանք արարման տալ
- ինչիւ, ճարման կայտանք ու անդալ
- ճարմ ճարմնի եր թիւիկ յալայիկ ինչիւ
փրկարանք: Ինչ թիւի, փրկարան
էր ինչիւ արարանայ ու ճարմնի, փ
- թէ ու տալայիկ, մէկ յալայիկ տալիկ
իկարանք ճարմնի ու թիւիկով: Իսկ
Քաւորնի մէկ թիւն է ու ճարմանայիկ
- ճարմանայիկ՝ թէ ինչիւ ճարմ ինչիւ
եր տալով թիւիկանք ճարմարտան
- ճարման: Եւ լիտայ ճարմնի, անդալ
- կը թիւի, ի ճարմնի փաղերիկ նան
փաղերիկ փրկարանք արարման տալ
- ինչիւ, ճարման կայտանք ու անդալ
- ճարմ ճարմնի եր թիւիկ յալայիկ ինչիւ
փրկարանք: Ինչ թիւի, փրկարան
էր ինչիւ արարանայ ու ճարմնի, փ
- թէ ու տալայիկ, մէկ յալայիկ տալիկ
իկարանք ճարմնի ու թիւիկով: Իսկ
Քաւորնի մէկ թիւն է ու ճարմանայիկ
- ճարմանայիկ՝ թէ ինչիւ ճարմ ինչիւ
եր տալով թիւիկանք ճարմարտան
- ճարման: Եւ լիտայ ճարմնի, անդալ
- կը թիւի, ի ճարմնի փաղերիկ նան
փաղերիկ փրկարանք արարման տալ
- ինչիւ, ճարման կայտանք ու անդալ
- ճարմ ճարմնի եր թիւիկ յալայիկ ինչիւ
փրկարանք: Ինչ թիւի, փրկարան
էր ինչիւ արարանայ ու ճարմնի, փ
- թէ ու տալայիկ, մէկ յալայիկ տալիկ
իկարանք ճարմնի ու թիւիկով: Իսկ
Քաւորնի մէկ թիւն է ու ճարմանայիկ
- ճարմանայիկ՝ թէ ինչիւ ճարմ ինչիւ
եր տալով թիւիկանք ճարմարտան
- ճարման: Եւ լիտայ ճարմնի, անդալ
- կը թիւի, ի ճարմնի փաղերիկ նան
փաղերիկ փրկարանք արարման տալ
- ինչիւ, ճարման կայտանք ու անդալ
- ճարմ ճարմնի եր թիւիկ յալայիկ ինչիւ
փրկարանք: Ինչ թիւի, փրկարան
էր ինչիւ արարանայ ու ճարմնի, փ
- թէ ու տալայիկ, մէկ յալայիկ տալիկ
իկարանք ճարմնի ու թիւիկով: Իսկ
Քաւորնի մէկ թիւն է ու ճարմանայիկ
- ճարմանայիկ՝ թէ ինչիւ ճարմ ինչիւ
եր տալով թիւիկանք ճարմարտան
- ճարման: Եւ լիտայ ճարմնի, անդալ
- կը թիւի, ի ճարմնի փաղերիկ նան
փաղերիկ փրկարանք արարման տալ
- ինչիւ, ճարման կայտանք ու անդալ
- ճարմ ճարմնի եր թիւիկ յալայիկ ինչիւ
փրկարանք: Ինչ թիւի, փրկարան
էր ինչիւ արարանայ ու ճարմնի, փ
- թէ ու տալայիկ, մէկ յալայիկ տալիկ
իկարանք ճարմնի ու թիւիկով: Իսկ
Քաւորնի մէկ թիւն է ու ճարմանայիկ
- ճարմանայիկ՝ թէ ինչիւ ճարմ ինչիւ
եր տալով թիւիկանք ճարմարտան
- ճարման: Եւ լիտայ ճարմնի, անդալ
- կը թիւի, ի ճարմնի փաղերիկ նան
փաղերիկ փրկարանք արարման տալ
- ինչիւ, ճարման կայտանք ու անդալ
- ճարմ ճարմնի եր թիւիկ յալայիկ ինչիւ
փրկարանք: Ինչ թիւի, փրկարան
էր ինչիւ արարանայ ու ճարմնի, փ
- թէ ու տալայիկ, մէկ յալայիկ տալիկ
իկարանք ճարմնի ու թիւիկով: Իսկ
Քաւորնի մէկ թիւն է ու ճարմանայիկ
- ճարմանայիկ՝ թէ ինչիւ ճարմ ինչիւ
եր տալով թիւիկանք ճարմարտան
- ճարման: Եւ լիտայ ճարմնի, անդալ
- կը թիւի, ի ճարմնի փաղերիկ նան
փաղերիկ փրկարանք արարման տալ
- ինչիւ, ճարման կայտանք ու անդալ
- ճարմ ճարմնի եր թիւիկ յալայիկ ինչիւ
փրկարանք: Ինչ թիւի, փրկարան
էր ինչիւ արարանայ ու ճարմնի, փ
- թէ ու տալայիկ, մէկ յալայիկ տալիկ
իկարանք ճարմնի ու թիւիկով: Իսկ
Քաւորնի մէկ թիւն է ու ճարմանայիկ
- ճարմանայիկ՝ թէ ինչիւ ճարմ ինչիւ
եր տալով թիւիկանք ճարմարտան
- ճարման: Եւ լիտայ ճարմնի, անդալ
- կը թիւի, ի ճարմնի փաղերիկ նան
փաղերիկ փրկարանք արարման տալ
- ինչիւ, ճարման կայտանք ու անդալ
- ճարմ ճարմնի եր թիւիկ յալայիկ ինչիւ
փրկարանք: Ինչ թիւի, փրկարան
էր ինչիւ արարանայ ու ճարմնի, փ
- թէ ու տալայիկ, մէկ յալայիկ տալիկ
իկարանք ճարմնի ու թիւիկով: Իսկ
Քաւորնի մէկ թիւն է ու ճարմանայիկ
- ճարմանայիկ՝ թէ ինչիւ ճարմ ինչիւ
եր տալով թիւիկանք ճարմարտան
- ճարման: Եւ լիտայ ճարմնի, անդալ
- կը թիւի, ի ճարմնի փաղերիկ նան
փաղերիկ փրկարանք արարման տալ
- ինչիւ, ճարման կայտանք ու անդալ
- ճարմ ճարմնի եր թիւիկ յալայիկ ինչիւ
փրկարանք: Ինչ թիւի, փրկարան
էր ինչիւ արարանայ ու ճարմնի, փ
- թէ ու տալայիկ, մէկ յալայիկ տալիկ
իկարանք ճարմնի ու թիւիկով: Իսկ
Քաւորնի մէկ թիւն է ու ճարմանայիկ
- ճարմանայիկ՝ թէ ինչիւ ճարմ ինչիւ
եր տալով թիւիկանք ճարմարտան
- ճարման: Եւ լիտայ ճարմնի, անդալ
- կը թիւի, ի ճարմնի փաղերիկ նան
փաղերիկ փրկարանք արարման տալ
- ինչիւ, ճարման կայտանք ու անդալ
- ճարմ ճարմնի եր թիւիկ յալայիկ ինչիւ
փրկարանք: Ինչ թիւի, փրկարան
էր ինչիւ արարանայ ու ճարմնի, փ
- թէ ու տալայիկ, մէկ յալայիկ տալիկ
իկարանք ճարմնի ու թիւիկով: Իսկ
Քաւորնի մէկ թիւն է ու ճարմանայիկ
- ճարմանայիկ՝ թէ ինչիւ ճարմ ինչիւ
եր տալով թիւիկանք ճարմարտան
- ճարման: Եւ լիտայ ճարմնի, անդալ
- կը թիւի, ի ճարմնի փաղերիկ նան
փաղերիկ փրկարանք արարման տալ
- ինչիւ, ճարման կայտանք ու անդալ
- ճար

Վարչություն անդամները —
Ազեհամարի (Եղիստա) Ս. Գեորգ Եկեղեցու,
Ազեհամարի (Եղիստա) Հայկ. Բուժարանին,
Ժամբի Ս. Գրիգոր Լուսառորի Հիմնարկության,
Թրուսմեհի (Ժամբ) Զուլեբիյա Հայկ. Առաջնական Եկեղեցու-
յոյ,
Լուսնի Հայ Բարեգործական Բնիկ-Միության,
Զուլեբիյա Հայկ. Միության, Ժամբ,
Յակոբ Տ. Թախանյան Հիմնարկության, Յիլիի
խոր ցառվ կը ծանուցանեն

ԶԱԿՈՒ ՏՈՒՆ ԹՕՓԱԼԵԱՆԻ
ԻՄԱՐԱՆԻ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՌՈՐԻ
ԵՍ. ՆԵՐՍԷՍ ԵՆՈՐԱՆԻ ԵՄԵՆԱՆԻ

մանը որ պատահեաւ 1985, Նոյեմբեր 2-ին, Ռաբալլո (Խաղիա), 87 տարեկանին:

X

Ողբահալը կրտսեր զաւակն էր Գեորգ Ե. Արտան (ճնշալ Զըն-տըբեան) Թախանյան, Գաշիկէն (Եղիստա) և Պրեզիլ, Լա-տալայ: Գործն երկու կանգն էր ընկածին, որպէս սպայ, ճա-րարարեառաւոր կամ առեւտրական, նախաձեռնած, ժամանկած թէ նախապատէ և Եղիստայի Նոյեմբերի Նոյեմբերին աղ-զային կանգնէ և կործանելով, ժամանակաւոր բժշկական օգնութեան, կրտսեր, ընկերային թէ մշակութային մարզերու մէջ:

X

Ըստ իր փափաքին, յուղարկութիւնը կը կատարէ Թրուս-մեհի Ս. Յակոբ Եկեղեցին:
Արարողութիւն տեղի կ'ունենայ Ուրբաթ, Նոյեմբեր 22, ժամը 12:30-ին:
Փոխան ծաղկեպսակի նուրբին՝ Թրուսմեհի Ս. Յակոբ Եկե-ղեցույ:

LES AMIS DE LA FONDATION MARIE NOUBAR

JOURNÉES D'AMITIÉ

SAMEDI 23 NOVEMBRE de 14 heures à 19 heures
DIMANCHE 24 NOVEMBRE de 14 heures à 20 heures

Cadeaux de Noël, Comptoirs divers, Initiation à l'informatique
LOGO - Claviers et écrans seront à votre disposition

BUFFET - SPECIALITES ARMENIENNES

JACQUES FAIZANT — MARTINE CLEMENT
signeront leurs ouvrages au stand des livres
Le Dimanche 24 Novembre de 16 heures à 18 heures

CITE UNIVERSITAIRE

57, Boulevard Jourdan — (Métro : Porte d'Orléans)

Facilité de Parking

L'ASSOCIATION DES TAILLEURS HELLENES
DE PARIS

serait heureuse de vous accueillir à la

NUIT DES TAILLEURS

LE SAMEDI 23 NOVEMBRE
de 22 heures à l'aube

dans les salons
MONTPARNASSE
PARK HOTEL

19, rue du Commandant Mouchotte — 75014 PARIS

**LA GRECE
A PARIS**

Pour billets et réservation des places s'adresser à :
M. CAMBOURAKIS, 97, boulevard Raspail — 45-48-22-23
M. PAPADELIS, 7, rue Pierre Semard — 48-78-18-31

TENUE CORRECTE RECOMMANDEE

Parking au sous-sol

Prix d'entrée : 120 francs — Etudiants : 80 francs

Այլը Տիկին Եղիստա Եմաղէկեան,
Այլը Տիկին Մարի Եմաղէկեան,
Տէր Ե. Տիկին Գեորգ Եմաղէկեան և
զաւակները,
Տէր Ե. Տիկին Արշալույս Մանան, զա-
ւակներն ու թոռները (Լոսանոս),
Տէր Ե. Տիկին Մարգարի Եմաղէկեան,
Տէր Ե. Տիկին Գրիգոր Եմաղէկեան,
Պ. Մ. Բաբեք Սեֆէր,
և ընտանեկան բոլոր պարագաները խոր
ցառվ կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն,
զաւակն, եղբոր, մօրեղբոր և փեսային՝
ԿԱՐԱՊԵՏ ԵՆՈՐԱՆԻ ԵՄԵՆԱՆԻ
արկածային մահը, որ պատահեաւ Նո-
յեմբեր 12-ին:
Յուղարկութիւնը կը կատարուի
Զուլեբիյա, Նոյեմ. 20, ժամը 15:45-ին
Փարիզի Ս. Յովհ. - Միլլերի Եկեղեցին:

Պ. Ժան Համբարեան ցառվ կը ծանու-
ցանէ իր մօր՝

Տիկին ՄԱՐԿԱՐ ԶԱՐԲԱՐԵԱՆԻ
մահը, որ պատահեաւ Նոյեմբեր 13-ին:
Յուղարկութիւնը կը կատարուի
Եկեղեցին, Նոյեմբեր 19, ժամը 8:45-ին
Իսիկ Ս. Մարիամ Եմաղէկեանին Եկե-
ղեցին:

Որեւէ մահազգ դրկում չըլլալով, կը
խնդրուի ներկայիս իրեն այդ նկատել:

ՅՈՒՆԵՍԿՈ

ՅՐԱՆԱՆԱՆ ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՅԻ ՇՐՋ.
ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ միջամասնագիտային ժո-
ղով կը հաւաքէ փարբիան մասնաճե-
ղերը:

Շաբաթ, Նոյեմբեր 23, ժամը 15-ին,
Մալգոյթի Տունը, 17 ռիւ Պլեյտ:
Կարեւոր օրակարգ: Բոլորին ներկա-
յութիւնը փափաքելի է:

INSTITUT NATIONAL DES LANGUES
ET CIVILISATIONS ORIENTALES

Université de Paris - III
1985 - 1986

Les cours de littérature arménienne de
M. K. BELEDIAN

commencent le lundi 18 novembre à 18h
au Centre Dauphine, Porte Dauphine.
Pour le lieu se renseigner au Secrétariat
de l'INALCO.

OPTIMA Tours

ARMENIE

-- 1985 - 1986 --

VOYAGE SPECIAL EN ARMENIE

— Du 21 DECEMBRE 1985 au 6 JANVIER 5.750 F
POUR «RENCEMENT MUSICAL EN ARMENIE»

organisé par

I. M. T. A. — 6, rue Houdon - 75018 PARIS
(Initiation à la Musique Traditionnelle Arménienne)

Renseignements et inscriptions :

OPTIMA TOURS : 12, rue Vignon — 75009 PARIS — Tél. : 47. 42. 10. 35

*

Spécial Réveillon & Noël arménien en Arménie

— Du 28 Décembre 1985 au 11 Janvier 1986 (via Moscou) 5.580 F

Pâques en Arménie

— Du 29 Mars au 12 Avril (via Kiev) 6.050 F

Spécial Cérémonie du 24 Avril en Arménie

— Du 19 Avril au 3 Mai
(Prix et conditions de ce voyage nous consulter).

(Nos prix comprennent — le transport aérien, tous les transferts, la pension complète, le logement dans des hôtels de 1ère classe A en chambre double / bain, les excursions et visites mentionnées dans notre programme, l'ASSURANCE).

(Nos prix ne comprennent pas — la chambre individuelle, les boissons et les frais de nature personnelle, frais de 100 F.)
(Groupe minimum 20 inscriptions accompagnateur assuré par notre agence).

Renseignements et inscriptions:

PARIS

Madame COUMRYANTZ Sonia

OPTIMA TOURS

12, rue Vignon — 75009 PARIS

Tél. : 47 - 42 - 10 - 35

Ս. ԳՐԻԳՐԻ ԼՈՒՍԱՌՈՐԻՑ ՎԱՄԱՆՍ

Բաղադրիչ Ս. Գրիգոր Լուսաւորի եկեղեցին 32-րդ տարեգործին առթիւ, Կերակի, Նոյեմբեր 24-ին կը պատարագէ եւ կը բարոյզէ:
ՉԱՏԻՅ ԱՐԵՂԱՆ ԱՌԵՏԻՔԵԱՆ

Այս առթիւ կը շնորհակալուի Վալանի եւ շրջակայի ճանապարհորդները:

Ի ՅԵՆԱՍԱԿ

ՄԱՐՍԷՅԷ - ՍԷՆ - ԼՈՒՐ - ՏԷՐ ՏԷՐ Գրիգոր Գալուստեան ուխտի մը աւերով կը նուիրեն 100-ական Ժ. ՍԷՆ - ԼՈՒՐ Ս. Գրիգոր Եկեղեցիին եւ Յետաջին:

ՎԻԷՆԱ ՄԷՋ

ՋԱՅ
ՏԱՐԵՑՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Կապ. Ուշի Վիէնի մասնաճիւղը ճաշ մը կը կարգաւորուի Նոյեմբեր 25-ին առաջ, Հետաճիւղով Հետեւեալ Բիւրոյն. -
Ք. Լապարան 74 85 82 37,
Ս. Բէշէլեան 74 53 72 54:

Ս. ՄԵՍՐՈԳ ՄԵՀԱԿՈՒԹԵԱՆ ԿԵՐՈՒՆ 10 bis, Rue Thoulun — 75005 Paris

Dans le cadre de ses conférences mensuelles

Le CENTRE CULTUREL ST. MESROB présente

M. MARC NICHANIAN

qui parlera sur le sujet :

HOLOCAUSTE ET CATASTROPHE

Jeudi 21 Novembre à 20h 45

dans la salle du Centre Culturel Saint Mesrob
10bis, rue Thoulun

N. B. A ceux qui le désirent un buffet froid sera servi à 19 h 30. Participation : 45 francs. Prière de s'inscrire au moins un jour à l'avance.

Tél. 43. 26. 50. 43

Imprimé sur les Presses
du Journal «Haratch»
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire: N° 55935

REUNION PUBLIQUE

organisée par

SOLIDARITE FRANCO-ARMENIENNE

«POUR LA RECONNAISSANCE DU GENOCIDE ARMENIEN
AU PARLEMENT EUROPEEN»

sous la présidence effective de
Maitre Yves JOUFFA
président de la Ligue des Droits de l'Homme

avec la participation de
M. Henri SABA groupe socialiste
auteur de la proposition de résolution

M. Jack VANDEMEULENBROUCKE groupe Arc en ciel
rapporteur de la résolution

M. Jac GAWRONSKI groupe Libéral
M. Jacques MALLET Parti populaire européen
Mme Nicole PERY groupe Socialiste
M. Renzo TRIVELLI groupe Communiste

Mardi 26 Novembre à 20h30 précises
Club Arts et Métiers — Salle de la Rochefoucauld
9bis, avenue d'Iéna, 75116 PARIS — Métro : Iéna

Այլը Տիկին Փայէն Ալթունեան,
Այլը Տիկին Իսիւհի Անաճուսեան,
Տէր եւ Տիկին Փապագեան (Գուշաւ -
տան),
Այլը Տիկին Լուիզի Մատարոֆ եւ
զուգակի Ժան - Լիւի,
Տէր եւ Տիկին Էջովիկ եւ աղնիկը՝
Կապրիէլ,
Ինչպէս նաեւ Ժապ Գալանեան եւ Սերժ Սի-
մոնեան ընտանիքները խոր ցաւով կը ծա-
նուցանեն իրենց ամուսնին, եղբոր,
մօրեղբոր եւ ազգականին՝
ՄԻՀՐԻՄԱՏ ԱՌՈՐՈՐԵԱՆԻ
(Խոյնընցեց)

ժամը, որ պատահեցաւ Նոյեմբեր 13-ին:
Թաղումը կը կատարուի Երեքշաբթի,
Նոյեմբեր 19, ժամը 10-30-ին, Գուշա -
Գալուստի Գոմիճալ գերեզմանատունը:
Այլ ծաղիկ, ոչ ծաղիկազակ, Ս. Մարտիկ
ծաղիկազակի նուէրները Ս. Յարապ Կըր-
թարանին կամ Ազգապատանոմ:
Որեւէ մանուկը զրկուած չըլլալով, կը
խնդրուի ներկայս իրենց այց կատարել:

Տէր եւ Տիկին Յակոբ Վեղերեան,
Պ. Մկրտիչ Վեղերեան,
Տիկին Արուս Կոթողեան - Վեղերեան,
Տէր եւ Տիկին Աստի Ժիւլէր - Վեղեր-
եան,

Տէր եւ Տիկին Վանիկ Կոթողեան,
Տէր եւ Տիկին Պեճ Կոթողեան,
Տէր եւ Տիկին Մելէկ Լեֆրանսուս -
Վեղերեան,
Տէր եւ Տիկին Յակոբ Սերոբեան - Վե-
ղերեան,

Տէր եւ Տիկին Սմբատ Վեղերեան,,
Փայէն Ժիւլէր եւ Ժիւլիէ Փըլիկ,
Գրիգորի Ժիւլէր եւ Միշէկ Պիճէի,
Տէր եւ Տիկին Սուրէն Վեղերեան
Ինչպէս նաեւ Կիւլպէնեան, Արուս-
եան, Մարկոսեան, Ազարեան, Թաշ-
մազեան եւ Թէգեան ընտանիքները խոր
ցաւով կը ծանուցանեն իրենց եղբոր,
ապրիլի, մօրեղբոր եւ ազգականին՝
ԱՂԱԹՐՈՒ ՎԱՅԻՐԵԱՆԻ

ժամը, որ պատահեցաւ Նոյեմբեր 5-ին,
79 տարեկանին:

Յուլիանա-Կարսի Նոյեմբեր 18-ին, ժամը
10-30-ին Փարիսի Ս. Յովհաննէս - Մկր-
տիչ Եկեղեցին, ուրիշ մօրեղբոր փոխա-
րկեցաւ Անիտի Հին գերեզմանատունը
ամփոփուելու համար ընտանեկան զամ-
բարանը:
«ՅԱՐԱՄԱՏ» - Միջ ցաւահոգութիւնները
Տէր եւ Տիկին Յակոբ Վեղերեանի եւ ազ-
գայնային ընտանիքին:

×

Պ. Յակոբ Վեղերեան իր եղբոր յիշա-
տակին 500 Ժ. կը նուիրէ Յետաջին:

ՅՈՒՆԱՏԵՐ

ՃԻՐԱՍԱՀԱՆՑ ԿԱՊՈՑՑ ՈՍԼԻՅ ԶԻՐՁ.
ՎԱՐՁՈՒՄԻՆԵԼ ԺԵՐՄԱՆԱՅԻՆՈՐԵԱՆԻ ՓՈ-
ղՈՎԻ Կը շնորհիկ փորձեցան մասնաճիւ-
ղերը:

Շաբաթ, Նոյեմբեր 23, ժամը 15-ին,
Մշակուիթի ճոցը, 17 աի Պիտո:
Կարեւոր օրակարգ: Բոլորին ներկա-
յութիւնը փափաքելի է:

LES AMIS DE LA FONDATION MARIE NOUBAR

JOURNÉES D'AMITIÉ

SAMEDI 23 NOVEMBRE de 14 heures à 19 heures
DIMANCHE 24 NOVEMBRE de 14 heures à 20 heures

Cadeaux de Noël, Comptoirs divers, Initiation à l'informatique
LOGO - Claviers et écrans seront à votre disposition

BUFFET - SPECIALITES ARMENIENNES

JACQUES FAIZANT — MARTINE CLEMENT
signeront leurs ouvrages au stand des livres
Le Dimanche 24 Novembre de 16 heures à 18 heures

CITE UNIVERSITAIRE

57, Boulevard Jourdan — (Métro : Porte d'Orléans)

Facilité de Parking

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՁԵՐ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՐԱՆԵԱՆ ՀՐԱԻՐ, ԹՈՒՆԻՑԻ,
ՏՈՍՍ ԿԱՍ ԱՌԵՏԻՔԱԿԱՆ
ՁԱՆԱՅԱՆ ԲՈՒՂԹԵՐ
(ՀԱՆԻԵՑՈՑՑ, ՆԱՄԱԿԻ ԹՈՒՂԹ,
ՊԱՀԱՐԱՆ, ԵՒԱՅԼԵ)

FAIRE-PART DE MARIAGE, BILLET,
PROSPECTUS,
DIVERS TRAVAUX DE VILLE
(TÊTE-DE-LETRE, FACTURES,
ENVELOPPES, ETC.)

«ՅԱՌԱՋ — HARATCH»

83, RUE D'HAUTEVILLE - 75010 PARIS

LES APRES-MIDI,
DE 14 à 18 h. 30
SAUF SAMEDI ET DIMANCHE

ԿԻՄԵԼ ԱՄԷԼ ՕՐ,
ԺԱՄԸ 14.00 - 18.30
ԲԱՅԻ ՀԱՐԱՐԵ ԵՒ ԿԻՄԵԼԻԷ

Խնամուած աշխատելով — Travail soigné

ՀԱՅԿԱՆԿԱՍ

Տէր և Տիկին Եսկեր Առաքեան,
Պ. Տէրաբեկ Մարտիրոս,
Պ. Մեղանեան (Մեղանեան),
Դանիա և Զարեհ Առաքեան,
Ալբեր Տիկին Զարեհ Փշարապետեան և
զարգեան,

Տէր և Տիկին Դանիէլ Տիկինեան,
Քաղաքեան (Մեղանեան) և Ուրաքեան (Մե-
ժերեան) քննադատները զարգեալ կը ծանու-
ցանք զանոնք մօր, մեծ - մօր, քրոջ, հո-
րաբորձ, մօրաբորձ:

ԱՅՐԻ ՏՐԻԻՒՄ, ՄՈՒՆԻԹՐԻՒՄ
(ԴՆՆԵՄ) Տեղամասի Տիկինեան
մասին, որ պատահեալ Նոյեմբեր 17-ին:
Ուրաքեանները կը կատարուի
Նոյեմբեր 22, մաս 13-45-ին
Փարիզի Ս. Եղանեան - Միջոցէն եկե-
ղեցին, ուրիշ մասին կը փոխադրուի
Սեն - Գերմէ (ՅԶ) զերեքսանաութը ամ-
փոփոխուի համար քննադատական զամար -
բանը:

Մահազ շտապագործերը կը խնդրալի
ներկայս իրենց ապ ճիւղաւ:
116, rue de la Convention, 75015 PARIS

Ի ՅԻՇԱՍԱԿ

Արդե՛ս Փափագեան Պարսպ Էլէքէ հա-
տարին հրատարակութեան առթիւ, Տէր
և Տիկին Վահէ Զաքարեանները 1000 Ժ.
կը նուիրեն Վառապեան:

×

Տիկին Նուար Պատմական իր սիրելի
ընկերակիցները՝ Մարի Փաշանեան և
Լիւսի Տէր - Միջոցեան (Բանաստ)
չիւղապետին 200 Ժ. կը նուիրեն Վառա-
պեան:

×

ՄԱՐՄԱՅԻ. - (Պատմ.) - Տէր և Տի-
կին Գրիգոր Պաշանեան կը նուիրեն 100 Ժ.
Վառապեան թարգմանման, ի իշխանակ
Կեղամ Պաշտաստարանի (մասնաւոր Ա.
տարիկցին առթիւ):

Ի ՆՊԱՍՏ
ՄԱՐՄԱՅԻ ԵՒ ՀԱՅ ՄԱՐՄԱՅԻ

Մարի Փաշանեանի մասնաւոր 2-րդ տա-
րիկցին առթիւ՝ Տէր և Տիկին Գրիգոր
Փրաքեան 150 Ժ., Տէր և Տիկին Տաւր
Փրաքեան, Տէր և Տիկին Սարգիս Փր-
աքեան, Տէր և Տիկին Վահրամ Զաքար-
եան 100-ական Ժ., Ալբեր Տիկին Սիւլան
Ուրաքեան 50 Ժ.:

ՀԱՅԿԱՆԿԱՍ

Լիւսի Ս. Եսկեր Մարի Տիկինեան զար-
գաւորութեան համար հետեւեալները Ար-
Միւրեան կը նուիրեն - Կեղամայ Զեյ-
լիսեանի մասնաւոր քառասունքին առթիւ:
Օր. Օսկէր Ֆելլաւեան, Օր. Փոլէ Զեյ-
լաւեան, Տէր և Տիկին Փաշ Դանիէան,
Տէր և Տիկին Արգիշ Եղանեան 5000 Ժ.
նուիրելոյ:

Օր. Օլիւ Տէլապիքեանի վերջերս պա-
տահաւ մասնաւոր առթիւ հոգեհանգստեան
զարգեան սիրտ կատարուի Նոյեմբեր 24-ին,
Փարիզի Կեղեկեցին, 15 ռիւ Ժամ - Կոմմի
ի իշխանակ՝ Տէր և Տիկին Զաքարեան քննադատի
որդակալ անդամներուն, ինչպէս նաեւ՝
Տիկին ԱՐՄԱՅ ՈՒՐԱՅԻԱՆ, և Տէր և
Տիկին Փիլիպ ԱՐՄԱՅԻԱՆ:

Ի զիտութեան արդարեաններուն յիշ -
տակը յարգողներուն:

×

Տաւրի Ս. Գրիգոր Լուսաւորի, եկե-
ղեցւոյ հոգաբարձութեան հոգեհանգստե-
ան պաշտոն կատարելու համար Կիւրակի,
Նոյեմբեր 24, եկեղեցւոյ երկր տարե-
ներ ծառայած երաշխաւոր:

ՆՇԱՆ ԱՐԳԱՅԵԱՆԻ
մասնաւոր 3-րդ տարիկցին առթիւ:
Այս առթիւ կը իշխանակուին նաեւ Լ-
կեղեցւոյ հանգուցեալ զարգեան շտա-
բարձում Զարգեանի, Փիլիպպոս Օհան-
նէսեանի, Գրիգոր Ասադեանի, Լիւսի
Զաքարեանեանի, Միւսաք Եղանեանի հո-
գեաները:

Կը շարունակուի համայն հաստատեալ
ձողովորակ իր ներկայութեամբ յարգե-
լու իրենց իշխանակը:

ՎԱՐՄԱՅԻ ԲԱՐՄԱՅԻԱՆ
ՀԱՄԱՐ ԵՒ ՆՈՒՐԱՅԻ
ՎԱՐՄԱՅԻԱՆ, ՄԱՐՄԱՅԻ

ՓՈ - Տիկին Ս. Պետրոսեան (Մէլոն
Քաղաք) 1000 Ժ. :
ՇԱՐԻՒ - Տիկին Արգաշի Պարեանեան
300 Ժ. :

ՊԵՏԱՐԵԿ

ՄՈՒՄԱՐՄԱՅԻ ԶԵՆՈՅԵԱՆ ՏԱՐ
ՄԱՐՄԱՅԻԱՆ ՄԵԼԵ
Մոնթրալեանի Հանգստեան Տան մա-
տահին մէջ պատարազ կը մատուցուի՝
Նոյեմբեր 23, մաս 10-45-ին:
Կը պատարազէ՝
ՄԵՐԱՐԳ ԲԵՆԵ. ԴԱՐՄԱՅԻԱՆ
Կը հրաւիրուին Հանգստեան Տան քնա-
կեղեցւոյ քննադատական պարգեաններն ու
թարգմանչալ հաստատարները:

ՎԻԵՆՆԱ ՄԵԼԵ

ՀԱՅ
ՏԱՐԵՑՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Կապ - իւրի վիճին մասնաւորիչը հաշ-
մը կը կարգադրուի զարգեալութիւն տարեց
անձներուն համար. Գեղեցիկներ 1-ին, Կի-
րակի Կիւրակի, Մարգարիթ Տան մէջ,
7, ռիւ տիւ Սիւրէ:

Գեղարուեստական յայտագիր:
Արժանապատիւ Նոյեմբեր 25-ին տաւը,
Հետեւեալներով հետեւեալ թիւերուն. -
Ք. Լապարեան 74 85 82 37,
Մ. Քէլեքեան 74 53 72 54:

Ս. ԳՐԻԳՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻԶ
ՀԱՄԱՐ

Քաղաքի Ս. Գրիգոր Լուսաւորի եկե-
ղեցին 32-րդ տարեգարձին առթիւ, Կի-
րակի, Նոյեմբեր 24-ին կը պատարազուի և
կը քարոզէ:
ՀԱՅԻԿ ԱՐԵՂԱՅ ԱՌԵՏԻՔԵԱՆ

Այս առթիւ կը հրաւիրուին վարձակ
և շրջակայի հաստատեալները:

CENTRE CULTUREL
Sts. SAHAK - MESROP
(Salle Ardroun Teherpachian)
339, Ave. du Prado - Marseille

RÉCITAL

Le Lundi 25 Novembre à 21 heures
avec le concours de

PIERRE ETCHEVERRY

Au programme :
CHOPIN - DEBUSSY
KHATCHATRIAN

Participation aux frais : 50 francs

Réservation :
Eglise Arménienne du Prado
Tél. : 91 - 77 - 84 - 70

Imprimé sur les Presses
du Journal «Haratch»
83, Rue d'Hauteville - 75010 Paris
Commission Paritaire: N° 55935

REUNION PUBLIQUE

organisée par

SOLIDARITE FRANCO-ARMENIENNE
«POUR LA RECONNAISSANCE DU GENOCIDE ARMENIEN
AU PARLEMENT EUROPEEN»

sous la présidence effective de
Maitre Yves JOUFFA
président de la Ligue des Droits de l'Homme

avec la participation de
M. Henri SABA groupe socialiste
auteur de la proposition de résolution

M. Jack VANDEMEULEBROUCKE groupe Arc en ciel
rapporteur de la résolution

M. Jack CAWRONSKI groupe Libéral
M. Jacques MALLET Parti populaire européen
Mme Nicole PERY groupe Socialiste
M. Renzo TRIVELLI groupe Communiste

Mardi 26 Novembre à 20h30 précises
Club Arts et Métiers - Salle de la Rochefoucauld
9bis, avenue d'Iéna, 75116 PARIS - Métro : Iéna

RESTAURANT
PORTO-HYDRA
SPECIALITES d'ASIE MINEURE

M. M. BERDJ et ARMAND
auront le plaisir de vous recevoir
dans leur nouvel établissement.

TOUS LES SOIRS
AMBIANCE AVEC LE CHANTEUR ARMENIEN

ARMAND
et le nouvel orchestre grec
GRANDE SALLE

Disponible pour banquets, réceptions, mariage, etc., etc...

23, rue du Départ
Passage Montparnasse
75014 PARIS
Métro : Montparnasse

Réservation : 43. 21. 89. 60
Parking assuré
Ouvert toute la nuit

LES AMIS DE LA FONDATION MARIE NOUBAR

JOURNÉES D'AMITIÉ

SAMEDI 23 NOVEMBRE de 14 heures à 19 heures
DIMANCHE 24 NOVEMBRE de 14 heures à 20 heures

Cadeaux de Noël, Comptoirs divers, Initiation à l'informatique
LOGO - Claviers et écrans seront à votre disposition

BUFFET - SPECIALITES ARMENIENNES

JACQUES FAIZANT - MARTINE CLEMENT
signeront leurs ouvrages au stand des livres

Le Dimanche 24 Novembre de 16 heures à 18 heures

CITE UNIVERSITAIRE
57, Boulevard Jourdan - (Métro : Porte d'Orléans)

Facilité de Parking

RECONNAITRE UNE VERITE ETABLEE ET RENDRE JUSTICE A UN PEUPLE

NDLR.- Nous publions ci-dessous la réponse du Dr. Yves Ternon aux fabulations turques, assaisonnées d'attaques personnelles auxquelles s'est livrée la Délégation permanente de Turquie auprès des communautés européennes, dans une brochure de 90 pages.

Cette brochure, précédée d'une lettre circulaire datée du 1er octobre 1985, est destinée aux parlementaires européens, dans le but de leur démontrer le mal - fondé du rapport de Mr. Vandemeulbroucke sur le génocide arménien. Pour cela, l'auteur anonyme n'a d'autre recours que d'utiliser la vieille technique

turque de filtrage pour étayer la thèse de déni du génocide. Mais au-delà de la mise en cause des sources auxquelles se réfère le rapporteur, on trouve dans cette brochure des accusations et des attaques personnelles, qui tout en ne discréditant que leur auteur, font douter aussi du sérieux de cette entreprise. La principale source, mise en accusation n'est autre qu'Yves Ternon «inspirateur du rapport», «chirurgien - dentiste par formation», «plus propagandiste qu'historien» etc. etc. Excusez du peu.

Voici donc la réponse du Dr. Ternon. Le titre est de la rédaction.

A la fin du mois de novembre (*), le Parlement européen doit se prononcer sur une proposition de résolution pour une solution politique de la question arménienne. Le projet de rapport déposé devant la commission politique par Mr. J. Vandemeulbroucke conclut : «Les événements dont les Arméniens ont été victimes pendant les années de guerre 1915-1917 doivent être considérés comme un génocide». L'adoption de ces conclusions par le Parlement européen serait une épreuve pour le gouvernement turc, désireux de participer à la Communauté européenne, mais dont l'image de marque est bien alourdie par les parodies de justice auxquelles il se livre et les violations des Droits de l'Homme qu'on lui impute, et qui vient de subir un grave revers à l'O.N.U. en août. En effet, la Sous-Commission de la lutte contre les mesures discriminatoires et de la protection des minorités de la Commission des Droits de l'Homme de l'O.N.U., réunie à Genève, le 29 août 1985, a par 14 voix contre 1 (celle de l'expert soviétique) et 4 abstentions, adopté la version révisée et mise à jour de l'étude sur la question de la prévention et de la répression du crime de génocide, établie par l'expert anglais, Mr. Benjamin Whitaker. Dans cette version, le paragraphe 24 désigne le massacre des Arméniens comme un génocide. Ce n'est d'ailleurs pour la Turquie qu'une demi-défaite car le rapport ne sera pas transmis à la Commission des Droits de l'Homme, mais ce vote fut obtenu après de longues délibérations et le paragraphe 24 fut maintenu sans modification en dépit des pressions de la diplomatie turque.

Ainsi, pour éviter que le Parlement européen, après avis de la Commission politique, ne reconnaisse à son tour le génocide des Arméniens, le gouvernement turc s'agitte dans les antichambres. Une brochure de 90 pages remise à chaque député par la Délégation permanente de Turquie près des Communautés européennes, escamote le vote de l'O.N.U. et s'en prend avec virulence, non seulement au rapporteur mais à ses sources. Pour discréditer ceux qui ne partagent pas son analyse, l'auteur - anonyme - ignorant les bonnes manières de l'Université, fait fleuve de tout bois et n'hésite pas à se livrer à des attaques personnelles. Mr. Vandemeulbroucke avait, dans son rap-

port, opposé la thèse arménienne (version de Ternon) et la thèse turque (version de Gürün). Je me vois donc pris à tort : on m'attribue une profession qui n'est pas la mienne et on glose sur ce faux attribut. Selon une technique bien connue en France sous le nom de «faussonado», une erreur d'impression dans un de mes ouvrages, suffirait à me déconsidérer et à rendre sans valeur la thèse que j'ai développée. Ce sont des pratiques de jughäs de foire où le hâteur roule des mécaniques pour impressionner la foule tout en glissant à l'adversaire un coup bas, et non le débat serin, objectif et courtois entre spécialistes avertis de la question.

complexes des rapports turco - arméniens de 1878 à 1923 où les historiens turcs sont depuis longtemps invités à exposer leurs points de vue, et qu'ils récusent avec morgue et l'insulte aux lèvres. La technique de négation adoptée par la Turquie repose sur un postulat : tout ce qui sert les intérêts turcs est vérité, tout ce qui les dessert est mensonge. Cette conception totalitaire de l'histoire fonctionne à sens unique : les arguments ne sont admis que dans la mesure où ils s'accordent avec une conclusion préétablie. L'incohérence de ces pratiques est telle que, ici vilipendé, je me vois là complaisamment cité - très souvent de façon tronquée et aménagée - lorsque je paraissais soutenir la thèse turque alors que dans un souci d'objectivité, je m'étais efforcé d'exposer les éléments de l'antithèse. La stratégie consiste en outre à attaquer un édifice en s'en prenant aux points faibles pour y enfoncer des explosifs, c'est-à-dire à exiger la production de documents disparus, détruits ou inaccessibles, faute de quoi les autres preuves sont considérées comme non-valables. Cette manœuvre de dissuasion ne manque pas d'habileté. Comment un parlementaire, quelle que soit sa culture, pourrait-il se retrouver dans le dédale de contre-vérités, de chiffres manipulés, de dates interverties, de situations invérées, de citations découpées et recollées, alors qu'il lui faut, pour parcourir ce chemin difficile un récit linéaire exposant clairement les causes et les circonstances de ce drame survenu il y a 70 ans, récit qu'a, de façon claire et honnête, rédigé le rapporteur.

Ce combat d'arrière garde ne saurait dissimuler une vérité simple qui tient

en trois propositions que, même dans ce format grossier, l'historiographie turque reconnaît - et je cite ici la brochure - et auxquelles il convient de répondre par trois questions.

- 1) En 1915, 1 million cinq cent mille Arméniens vivaient dans les départements anatoliens de l'Empire ottoman.
- 2) Ces Arméniens ont été déportés sur l'ordre du gouvernement qui, pour les protéger a prévu d'assurer la protection des personnes et des biens.
- 3) Le gouvernement turc a jugé 1.297 responsables d'excès, ce qui prouve sa bonne foi et son impartialité.

Or : 1) En 1985, la République de Turquie compte, au plus, 70.000 citoyens d'origine arménienne, la plupart demeurant à Istanbul. (Que sont donc devenus les Arméniens de l'Empire ottoman ?

2) D'innombrables témoins et parmi eux des alliés de la Turquie - ont affirmé que la déportation fut précédée de la sélection et de l'extermination des hommes valides, de massacres dans des villages et des bourgs; que les convois furent régulièrement décimés; qu'aucune structure d'accueil - à l'exception de quelques camps de concentration en Syrie et à Bagdad - n'avait été prévue pour recevoir les personnes dont les biens avaient été saisis; enfin que la plupart des déportés survivants étaient morts de faim, de froid, ou avaient été exterminés. Cela se serait-il produit à l'insu du gouvernement turc ?

3) Les procès se déroulent en 1919, après la chute des Jeunes Turcs. Le procès central impliqua les dirigeants du Parti Union et Progrès, dont la plupart étaient membres du gouvernement, et mit en relief le rôle d'une Organisation spéciale, émanant de ce Parti et chargée de programmer et de coordonner l'anténisation de la population arménienne. Si les minutes de ces procès se trouvent dans les Archives ottomanes, pourquoi interdire aux chercheurs de les consulter au lieu d'en retrouver ces archives aux seuls turcologues amis ?

Enfin, dernière menace, à peine voilée : Les parlementaires sont avertis qu'une reconnaissance du génocide engendrerait un processus de demandes de réparation et de restitution de territoires arméniens et favoriserait le développement du terrorisme arménien, alors que les auteurs de la proposition ont dénoncé le recours au terrorisme et qu'il est bien précisé dans les conclusions du rapporteur que «la reconnaissance du génocide ne saurait avoir de conséquences que sur le plan moral», puisqu'en l'absence d'un Etat arménien, sujet de droit, il n'y a pas de recours juridique possible devant une assemblée européenne ou mondiale constituée par des Etats.

Dans leurs débats, les parlementaires européens n'auront donc ni à se substituer aux historiens, ni à prononcer une condamnation de la Turquie, mais à reconnaître une vérité établie et à rendre justice à un peuple qui souffre de voir nier son identité et effacer sa mémoire.

Y. TERNON

(*) «Haratch». Le débat n'aura probablement lieu qu'en décembre ou janvier.

ԼԻՄԻՏԱՆ ԽՆՈՒԿ ՊՈԳՈԿԵԱՆ - ՀԸՍ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Երկրաբանի օր. Լեւոնյանի Լուսուրդիական և Աշխատանքի նախարար Սեյիմ Հու ընդունած է մեքեր Ուսկի Պապիկյանի, որո՛ւ հետ մտերմ փոխանակություն ունեցած է Դամասկոսի կրեակ լամպայությունը շարժել : Տեսակետներն ապարմել, Ուսկի Պապիկյան յայտարարած է թէ տեսակետներ համապատասխան են և առկայեցած, Դամասկոսի ծրարներն մասին : «Գ. Հու, որո՛ւ նկատարություններն աղ առերկրական մաս կը կարմեն Լեւոնյանի լամպուն և ջուր - Սուրիայի հետ զորանցությունն, արամազդի կը թուի զգալան զիբբ բանելու : Ապա, Հու ընդունած է նաև Մարգարիտ Համարի և Աբրամ Շենյակյու, զորանկերներն ընկերակրական - յառաղելի - մական կուսակցության պարաղուրի՛ ճանաչարկել :

Պերլուրի մէջ, այս տեղամ երկու Զուրկերարներն են, Կարմիր Ուսկի տեղամ, որորն պատանդը ընդունած են Զորեղարքի կրկրկան, լայն աղատ արձակուած քանի ըր՛ մամ կուց :

ՔԱՆԻ ՍՈ ՏՈՒՆԼ

ՅՐԱՆԱՍԻՆ ԱՐՏԱԲԵՐ ԱՌԵՏՈՒՄԻՐԸ
յա, արդե՛րք արձակուածը Հոկտեմբերի, այլ խաղարկ առնուածան քանի տեղ 982 միլիոնի յալուած են : Արկին հետևանք է զիտարարար սննդկէնի արտածման : «ՀԻՄԻՆՈՐԴԱՅԻՆ, որ ՊԵՐԼՈՐԻ Համասկոսը ըլ՛, այլ : Միկրանի յալուած է ընդունած զիտարար արդե՛րք կրն զիտ : Ընկերակրականներն համար էլ, առաւելուած, որ զիտար է պատանդի լայնապատանդը զատ մը : Զիտարքի օրտան րորը օրտարները զուրկարարար այս Նաղարի կը քաղելին, միշտ «Լիւթիստիան» պալուն յանձնելի ըր Նաղարի կը թիկնուածի ր 48 մամ քրտ Պերլուրիներ կույանքներ, օրդե՛րք պիտանք թէ ինչ : ր պատմ երկր : Ան կը Նաղարի ր ժաղ և լաղիքէր զիտարարի կույանք մը կը սօրկուծեն : Արկերկան թիկնոծներն ալ վերապործներն սուրի կը մարնեն :

ՅՈՒՐԴՈՂ ԽՐԻՐԴԱՅԻՆ 48-ԴՐ ԱՌԵՏՈՒՄԻՐԻՆ

ՔԱՐԱՐԱՆ - ՀԻՄԻՆՈՐԴԱՅԻՆ ՆԱԽԱՍԻՆ (1 - 1)	
Պերլուրիային 48-րդ տարեկրկանի վերլերները կը հանդիպումն Քարաբազ 1 - 1 արդե՛րքով Հասարակ մայց Մուկուպի կը իրենամոք ըն : Ուղար կը ունեցան Երևանի մէջ : Նոյն օրտան (տեղերը 19) միւ յալարար արդե՛րք ներկն են -	
Տարքիպի Բ. - Միտալիստ	4 - 1
Դիման Թ. - Դիման Կ.	2 - 1
Նեքիլի - Նալուրդ	0 - 0
Չիմուրդիկ - Տարքիպի Բ.	3 - 2
Զեմիք - Փալկիպի	3 - 1
Դիմար - Նալուրդ	4 - 3
Սարապալ - Դիման Միկիկ	3 - 0
Այս յաղարկն են և նախկին վերլիկ օրտան (տեղերը 23) Նաղարիները զատարարար հետևանդ պատկեր կը ներկայացնեն -	
Դիման Կիմ 48 կրտ, Սարապալ 44, Դիմար 42, Դիման Միկիկ 41, Տարքիպի Բ. 35, Փալկիպի 34, Միտալիստ 31, Զեմիքի, Նալուրդ և Կարաբազ 30-ական, Դիման Թ. 29, Նալուրդի, Նեքիլի, Դիման Կ. և Չիմուրդիկ 28-ական, Տարքիպի Բ. 27, Ֆակիլ 25 և ԲՈՒՄ Ռոստով 21 :	

ՄԵԼՔՈՆ ԿԻՒՐՃԵԱՆ

Ա. ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Գրական այն սերունդը, որ զարի տը-
լաւ ԺԺ. զարու ութսունական թուական-
ներու արեւմտահայ իրազայտ շարժու-
մին, ուշադրութիւն կը դրաւ ստեղծա-
գործական վառ անհատականութիւննե-
րով, անոնք մէջ էր ուրբն տեղն ունի
նաեւ Միւլըն ինքնեան որ ծանօթ է ա-
ռուելայայտ «Հրաշք» ժամկաններով :

Ան կը պատահանի ժողովուրդի ծնցն եւ ինչ ապահաւոր մասուրբականները խաւքին, որոնք իրենց անձնական կեանքի իմաստը գտան Տանրայա՝ զործուհիւթեան Տէջ։ Պատահական չէ որ կրթական իր տաղարդը սկսաւ որպէս մանկավարժ եւ երկար տարիներ զբաղեցաւ մաստաւ որսուողի կրթութեան ու զատարարականութեան զործով։

Գրադուռն ու սիրուն սուղուկ էր հիշումներ երբ պիտի եր գրական – ճառագրադասական գրքերնուներին: Այդ ուշուրբեմանը տանը կուտարան ճանին – կան յայդեքը թաղանթակիրներու կողմէ տանանքին շաւարթեան շարժանայտ, որովհետեւ անոնք ինքն ժառող գրադարանը բերուի: Յիշողութեանդ էին: Բայց որքան ինքն երաւ ըլլալիքը գրադանը, երբ շատ չանցած ընտրանք ու լիբերէլ պարբերակներու: Ընթերթ մէջ երեւցան պանդուխտներու կողմէ արտաշույղ տանը գրական նամակներ, նկարագրական յուրի: Կատիկները: Փայտեղիտի կեանքին ընդճամբող խորագրերը: Անոնցմէ, անճամբող Միգրան հիշեանքները գրական չուրաղ ստացուա որովհ շարուն, անուն մը որ արշուն ճանին անբանան զարմա ութ տանակներուն: Իրապաշտ շարժանին: Անոնց հետ ու անոնց շարժանին մէջ հիշեանքներ ծառայեց թաղանթական գրքերնուներին, ան հանդէս երաւ գրական – ճառագրադասական ու զեղարանական նկարներ, որոնցմէլ արտաշույղն ուշուրբեմանը եր մարդոց, յատկապէս պանդուխտներու, իր յիշեանքները: Ասորը գրադարանը նպաստանք հին հանգանակներ, որ հիշեանքներ չառաքող նարարան ծնունդ ըլլալով, եր ամբողջութեման կապուող եր ժողովրդական շարժանաններին: Եւ անոնցմէլ եր քաղեր եր ստեղծագործական ներշնչութեանը: Ան չաղցեանք անքն ու արտաշույղ ստեղծող, անննքն շնորհող եր գրանիկ երանդներով վերագործադրել եր գրանդուտիկ շարժաններին: Գիշտ ու ստապաններ, արտաշույլն ու քաղեր...:

[illegible]

Մկրտչ Կիրճեան ծնած է 1859 Սեպտեմբրին, Բալուխ Հաւա փլոր, որ տապալմ է նաեւ իր նորնական կրթութիւնը: Առաջին ծառայը կը տալէ զինքն հրապալկ չարազատեալութե կամբ, տանընէ կ'աղարկուի հասակին երբեք Պոլսի եւ յաւանի Մկրտաբէ ծմբաբոր, որ կ'ուսանէ չնչ տարւ: Եւ Ս. Վիրճեան կը փոխադրուի նոյն Թաղին Ս. Խաչ փարփարանը, որ կը յաւանէ Ս. Մարմարեանի, Է. Թորոզեանի եւ որդեաներու:

Հետ միասին՝ աշակերտելով ծանօթ հայկաբան ու «պուէտ» Խ. Մխաբեանին:

1878-ին, որ սկիզբ դրացիկ ուսուցչուհիները՝ դասախոսիկուկը Հայոց լիցեյ (հիտարա Ե. ախարհարար), Հայ հին մանկավարժական, դասախոսիկական և Հայոց դատունիական, ասորերի գրագիտական մէջ։ Իր մանկավարժական գործունեութեան ինքնաշնորհ ևս կը ցուցնորք արտաբայութիւնը իր խաղաղութեան ու եռանդը, ինչուսովսկից ևս ինչ Գաղարարականութեան ասորակրկնի մէջ։ Ընդ Գաղարար ար աշակերտականութիւնը կը սերկը զինքն, - կը իրարից մասնակցութիւններէն մէկը։ Կիրմեան - մանկավարժի քի մասին իրար համար կըրտարի կըրտարայալուստի ծանօտ ասորաշակերտը, թեւապայի ինքնածած լիցեյական Հր. Անատեան, որ մանկավարժ դպրացիներ քարոք դասախոսիկական և ասորական և դրարակն ինքնածած լիցեյական և ասորականութիւն։ Տարիներ ետք ասորական դպրոցի կը մեկ կը ուսուցչուհի։ Եւ դասախոսիկական և ասորականութեան քարոսածից կըրկներ հասորերի սկիզբից անածից գիտնականութեան ինքնածած իր ուսուցչական յնարքները արքանից կըրկորդ տեղ ասորականութեան և Կիրմեանի։

Պոլտոյ թագաւոյն վարժարաններուն մէջ
ուսուցիչ էր Կիւրճեան, երբ սկսաւ իր
զբաղան - Հրապարակախօսական փոր-
ձերը: Անոր առաջին յօդաւածները որոնք
նուիրուած էին սոցական անտախրակու-
թեան հարցերուն, լոյս տեսան 1883-ի
«Հայրենիք» օրաթերթին մէջ:

Հետաքրքիր է նաև որ Կերճեան սկզբնապես եղած է դարաբան՝ ոչ միայն Հրապարակաստեանի յոյնաձեռնոր, այլ նաև Թարգմանութեան աւագդէկէն մէջ աւ կրթութեամբ կը պաշտպանէր դարաբան: Այդ մասին կը վկայէին նաև «Երկրպոսեղ» հանգչւին հէջ 1885-ին Հրապարակած Թարգմանական քանասկզովութիւններ:

[illegible]

«Մասնաժողովի անդամների որոշման հիման վաղխառնակի հայտարարման օրաթիվերին, որ կը հրապարակվե հրապարակախոսական, հիստորիոգրաֆիական և բանասիրական թղթերում» յօդուանքն ու անկարգիւր: Անոքի հիստորիոգրաֆական արժանիքը «Մերական ուրիշ կողմք», «Եփորի կերպարանք», «Պատմութիւն հայոցի» Այլ ու ուրիշ գործերն ըմբարդիւն անդամիւր կը գրահողի իր ստեղծարարական խառնուժքն ընտար զիմեր թղթի պարպուրի, գիտկողն ու պատկերանկերը: Երանապուրի, յապական չկողն ու նկարապատկան սկզբունքի:

Պատգուտար կեանքն առնուած նամակ-
ներուն յաջորդեց պատմածքներու նոյն
չարքի մէջ, ուր հեղինակը կ'ոգեկոչէ իր
մանկութիւնն իշխանութիւնը: Յուշային
վերապրումներէն հիւսուած այդ չարքը
տեսակ մը շարունակութիւն է նախորդ
նամակի խաղաղքի եւ շատ մը կողմերով կը
լրացնէ ու կ'աւարտուի գայն:

Հայկական կոտորածներու ժամանակ
(1895 - 1896) Կիրճանս եւ կը հետա-
պնդուի սուլթանական կառավարութեան
կողմէ եւ առժամապէս հոս ու հոն Թաք-
նուելէ ետք ընկերներու եւ բարեկամներու

ապագայութեամբ 1896 Օգոստոսին կը
փախչէր Պուլխարին ևս կը հաստատուի
դառնալէ հետ, Օրբորդ Արքեման՝ Մի-
շակունի չեմ կը հիմնէ Արմրունեան վար-
ժարանը՝ զտոյժարաններու զտաներն
առնուածով չիղորդէ համար։ Ասոր հետ
միաժամանակ աւս եռանդուն կերպով կ'ա-
յառատակցի Ե. Սմբարէշյանիանի (Երու-
սալան) «Շարժում» լրագրին զանազան
ծածկանուններով։

Ստալինը վարձակալով համաժողովրդի գաղափարը թափափանքեց՝ Կիւրանձեի մասում առաջ կերտելով յիշարժանալի երկիր։ Երբ մեր տարի տարադարձվեցին մէջ առաւուշիցէ կէտ, ռաճակով թէ խառն թիկնուներն արդէն մեղմացած են, ուն, հակառակ կեղծ ու բաթկամներն խորհուրդին, 1898 Օդեսային կը յիշարժանայ թուրքով տալալապաւոր։ Բայց չուր հրեանց Պոլսն, կը ձերբակալէի ու կը նետուր քանտ։ Վեց մերխ բանտին մէջ տառապելի յետոյ կը յարտուրի Գաթաճանուն, ուր կ'ապրէ չուր՝ տաւ տարի։

Թեպետայնքն կիրենքի կը արժանան-
նէ չառանգայն կարգաւ թերթիկն
(«Ստիպանիան», «Բիւրոստանն եւայր»)։
Գործունէնքն մէջ կը զարգայորի գը-
րարեանքն։ Զարգայորեալեանքն
կերէր, րանտարեալեան կը յերկրանքն
յայտարարէ։ Ուշադրէ կ'«Պատմանքն»
Կ'«Երկրանքն» Գրանտարեալեանքն
Կիրենքն թանկեր կը կերէրէր զար-
գայորի երկէր։ Երկրանքն ճան-
տարեալ կ'ըրանայ րանտարեալեանքն
եղան։ Կար թանկեր թերթիկն կիրեն-
քն կը զուգարէր կիրենքն կ'ըրանայ
ճանտարեալեանքն։ Երկրանքն թանկ
զոյց կուտայ թանկեր կ'ըրանտարեալ
թանկեր կ'ըրանայ, թերթիկն թանկ
ն'ըրանայ, որոյց ճանտարեալեանքն
յայտարարէ Կիրենքն որքն կ'ըրեն ճան-
տարեալեանքն։

[illegible]

Մանկավարժական աշխատանքին զուգընթաց կիրճեան կը զրազի նաեւ գրական – հրապարակաստեական եռուն զործունէութեամբ: Ան Երուսաղիմ հետ միասին նոր շունչ ու ոգի կը հաղորդէ «Արեւելք»ին, հրապարակելով բազմաթիւ յօդուածներ, ակնարկներ եւայլն:

Առանցիկ պիտանամորտն սիսեկե յե-
տայ եւս Կիրճանի զարգանալիս ի
մանկաբարձական ախտաւոր, Պէրկեր
եւեմ ժամբարտն մէջ, րայց զարգանալ
ստանա՞ծ էր, գիրգըգըգը: Ան ի զայս
հարկաբարձութեան զուր, որ ի զարգա-
նալ արեւմտահայրեան: Նոյնիկ զի-
տն, թէ ինչ աղտ ի զսպմ մաստաբ-
կանութեան: «... Բորքըն ցանկի անձե-
ւած է, - կրէ՛ ան ի զարգիբարձե-
միլուն, - կրէ՛ ան - մէկիկ, թէ անոնս
ի զիւր, անմոր կարդաց, ստանձնիբար-
բորցն թէ չարքի, գաղապարտան եւր
կրեանք ճերթակալի մէջ օրէն մի-
ւոր...»: Ապաբիբի այն չարքան, թէ
զիւն, ի մասեւեւ ուրեմն, Կիրճանի
գաղապարկուն, «Ժ՛նք մասեւեւ մի-
ւոր ու բլլլլլլ այս բարձրմիկներ, մեծն
ստնը յեւ...»:

Եւ իբրեք, ան չբաժնուեցաւ իր ժողովուրդին եւ կիսեց անոր մօայլ ճակատագիրը: 1915 Մայիսին, չտուրուի կարգի կը ձերբարկուէին եւ Այլա՝ կ'արտօրուէին: Զորս ամիս բանտէ բանտ, արարիւ՝ արհուր փոխարուելոյ եւ տառաջանլով՝ ան կու զո՛ւ կը դառնա թրքական եւթաղանին:

Կիրանձիկի մայր չրանի ստեղծագործական մտքի իստակ Նաումյան պատգամահան է կանգնել նաև առկալարի Գ (1888 - 1892), որով առ ուղղակի արձանագրել է ռուսաճախական տարիները իրապաշտ չարժումներն ու զարձառ անոն զործած մարտիրոսներին մէկը:

Ուղղաբան է, որ իր զարձան նախա ժարձերով մենն ալը զրեթէ անկախառ ու նացած Կիրանձիկ, ինչպէս արեւել, իր թախտանց ալը չարժումներ կառծախներ պէնն ու ողջնալով Ս. Արքիմանդառն: Սառձերն անոն չարձան անկախառ Կիրանձիկներն:

ԳՐԱԼ

ՄՐՑԱՆԱԿՆԵՐ

Ո՞ր դերը են դատաւարմի աշխատանքները որսեր պատուոյ կը պատճառեն ու երբեք չկուտան բարձր ֆրանսիացի գրագետները: Տարին աւելած մը անկախ ինձմար կը սպասուի իրենց դէտիւն որ մեծ խոսնակաւորութիւն կը պատճառէ: Այսուհանդերձ, չենք դիտեր իրենց աւուսնային եւ ոչ ալ դէմքով կը ճանչնաք զիրենք: Հետեւեալ տողերը կը պատմեն անցնող տարին.

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՆ ՎԷՊԻ ՄԵՍ
ՄՐՅԱՆԱԿԸ. -

[illegible]

Թէ ի՞նչպէս կը քուէարկեն ահալում
կանները: Տառներով կամ տասներեւ
անդամներէ բաղկացած յանձնարում մ
կը հաւարուի երեք անգամ, Հոկտեմբ
ամսուան առաջին, երրորդ եւ չորր
Հինգշաբթի օրերը, նախ քանորդ հա
մար տասներկու վիշտի, ապա երեք փ
նախարհներ որոնք նախընտրութեան կար
գով տառարկուած է իւրան անդամներու
ամբողջութեան կողմէ:

ԹԷԼԵ ԿԱՆԾԿԱԽՈՒՄԸ ԸՆԴՈՒՄ ԶԵՆՈՒՄ ԵՄ

տեղեցադրծական հակամենբր, յաղկ
պէս անոր կապը պանդուխաներու հե
եւ յանձնարարեց անոր դրել այդ արհ
մարհուած մարդոց մասին իւր, նպատ
ունենալով դրականութիւնը մատուցան
րուն հոգովորդին:

Եւ ահա Վասիսէի 1888 Նոյեմբեր 28-
թիւին ձեզ հերեւի կերտնաւի առաջ
նամակը՝ ուղղորդւի Արիարարեանի,
տերմանալիս սերով կ'առաջնորդի, սերով
էլ Արիարար. որ Տաւ Մամիսի համար պիտի
ղարկաներս. կ'ստանայ զգործն...»։ Եւ իր
դատաբանով իր զբոհորս ցանկութեամբ
իր շարքով իր զբեկելի ծաղկերը, որ
լուսնայեակէ պանդուխտ կ'ենանք՝ հարս
զառնեմէ բաժանումէն մենեւն օտար
բնան մէջ տառապելուն ու մահանալու
կամ կ'արտադրէ՝ հարեւրի տուն։

Աղբարեւ, Կիւրեանի նամակի
լիստեր չկան Էր ամառայ ցանկալու
թիւեր, որո չտանք, ինչպէս յայտ
ն, ձեր մտ ամառանկալ ցորացու ա
նայ զարու երկրոր Կիւն, էր թի
կան թանգարանեան զարաւ աղայ
ն թիկնալիս ձեռնարկու շեռտակ
զտանակներ զանդուտար Էր զս
լիւթակի տխտանսները: Կիւրեան
արտաշայտուիկներ զանդուտակ
յուտաւ զարտու չհարաւթիկն
թաշաքի զիւն ու զիցանթիկն
Յաղաթիկ չար թուշխանի Էր շեռ
տակի երեք ընտրիկի շամաւ ա
ն իւրեւն զանդուտակ յայտ:

(Շար. 1)

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ 10-11-85

Երեւանի Մ. Գրիգոր Լուսավորչի եկեղեցու հոգաբարձությունը հայտարարում է պաշտոնապես հաստատել Կրթական, տեղեկական և հեռահաղորդակցության նախարարության հրավերով իրականացվող «Հայկական հեռուստատեսության» համաժողովրդական շաբաթը:

Նշենք, որ համաժողովրդական շաբաթը կազմակերպվում է հայկական հեռուստատեսության կողմից: Կապիտալի և աշխատանքի շահագործման հարցերի վերաբերյալ հարցազրույցներ կազմակերպվում են հայկական հեռուստատեսության կողմից:

Կրթական, տեղեկական և հեռահաղորդակցության նախարարության հրավերով իրականացվող «Հայկական հեռուստատեսության» համաժողովրդական շաբաթը կազմակերպվում է հայկական հեռուստատեսության կողմից:

Irma fourrures
SUR MESURE
REPARATIONS
TRANSFORMATIONS
ՀԱՅԿԱ ՀԱՄԱՍՏԱՌԻԹԵԱՆ ԱԸ
ՋԱԿԻ ՎՐԱՅ - ՆՈՐԳՈՐԿՈՒԹՅՈՒՆ
ԲԱՏ Է ԱՆԵՆ ՕՐ
44, avenue du Général de Gaulle
94700 Maisons-Alfort

CONFERENCE
Le département culturel de la fondation N. FRINGHIAN
vous invite à la conférence du professeur (Université Columbia, N. Y.)
Nina GARSOIAN
En français
«LES COMPOSANTS DE L'IDENTITE ARMENIENNE AU MOYEN - AGE»
Jeudi 28 Novembre à 20 h 30
au Centre Culturel Alex Manoogian
118, rue de Courcelles - 75017 Paris

l'UGAB - JEUNES
a le plaisir de vous inviter à
la Soirée de Réouverture
le samedi
23 novembre
animé par le chanteur
MARTIN YORGANTZ
à partir de 22 heures
au 118, rue de Courcelles - 75017 Paris
Tenuue correcte exigée
places limitées

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ 10-11-85
Կապ. Պաշտ. Մեծ - Բերկյան Ժամանակագրության համաժողովրդական շաբաթը:
Նշենք, որ համաժողովրդական շաբաթը կազմակերպվում է հայկական հեռուստատեսության կողմից:

Ի ԹԻՆԱՍԿԱԿ

ՄԱՐԿԵԼ - Մարի Բիլլանդի մահի 2-րդ տարեդարձի առթիվ Վատիկանի քաղաքականության կոմիտեի կողմից հրատարակվող «Հայկական հեռուստատեսության» համաժողովրդական շաբաթը:

la FRANCE et l'ARMÉNIE:
8 siècles d'échanges orient - occident
En hommage à ce passé commun sera célébrée
le 1er Décembre à 16 h 45 une
MESSE SOLENNELLE
en rite arménien
en la basilique de SAINT - DENIS
devant le tombeau de
LEON VI de LUSIGNAN
Dernier Roi d'Arménie
et prince franc.
officiant: R. Père Varian KECHICHIAN
directeur du Collège Samuel Moorat
Chœur sous la direction de
Alexandre ALTOUNIAN
— Métro : St. Denis Basilique
— Autoroute A1 - Porte de la Chapelle
sortie : St. Denis.

ՀԱՅԿԱ
ՀԱՄԱՍՏԱՌԻԹԵԱՆ ԱԸ
ՋԱԿԻ ՎՐԱՅ - ՆՈՐԳՈՐԿՈՒԹՅՈՒՆ
ԲԱՏ Է ԱՆԵՆ ՕՐ
44, avenue du Général de Gaulle
94700 Maisons-Alfort

ՀԱՅԿԱ
ՀԱՄԱՍՏԱՌԻԹԵԱՆ ԱԸ
ՋԱԿԻ ՎՐԱՅ - ՆՈՐԳՈՐԿՈՒԹՅՈՒՆ
ԲԱՏ Է ԱՆԵՆ ՕՐ
44, avenue du Général de Gaulle
94700 Maisons-Alfort

ՀԱՅԿԱ
ՀԱՄԱՍՏԱՌԻԹԵԱՆ ԱԸ
ՋԱԿԻ ՎՐԱՅ - ՆՈՐԳՈՐԿՈՒԹՅՈՒՆ
ԲԱՏ Է ԱՆԵՆ ՕՐ
44, avenue du Général de Gaulle
94700 Maisons-Alfort

ՀԱՅԿԱ
ՀԱՄԱՍՏԱՌԻԹԵԱՆ ԱԸ
ՋԱԿԻ ՎՐԱՅ - ՆՈՐԳՈՐԿՈՒԹՅՈՒՆ
ԲԱՏ Է ԱՆԵՆ ՕՐ
44, avenue du Général de Gaulle
94700 Maisons-Alfort

ՀԱՅԿԱ
ՀԱՄԱՍՏԱՌԻԹԵԱՆ ԱԸ
ՋԱԿԻ ՎՐԱՅ - ՆՈՐԳՈՐԿՈՒԹՅՈՒՆ
ԲԱՏ Է ԱՆԵՆ ՕՐ
44, avenue du Général de Gaulle
94700 Maisons-Alfort

Հայերենով
Կոնգրեսի շնորհանդեսով
ՆՈՐ ԵՐԵՎԱՆ
ԵՄ ՆՈՐԿԱՆԻՆԵՐ
ԿՐԻՍՏԻՆԵՐ
ՀԱՅԿԱ
ՀԱՄԱՍՏԱՌԻԹԵԱՆ ԱԸ
ՋԱԿԻ ՎՐԱՅ - ՆՈՐԳՈՐԿՈՒԹՅՈՒՆ
ԲԱՏ Է ԱՆԵՆ ՕՐ
44, avenue du Général de Gaulle
94700 Maisons-Alfort

ՀԱՅԿԱ
ՀԱՄԱՍՏԱՌԻԹԵԱՆ ԱԸ
ՋԱԿԻ ՎՐԱՅ - ՆՈՐԳՈՐԿՈՒԹՅՈՒՆ
ԲԱՏ Է ԱՆԵՆ ՕՐ
44, avenue du Général de Gaulle
94700 Maisons-Alfort

LES AMIS DE LA FONDATION MARIE NOUBAR
JOURNÉES D'AMITIÉ
SAMEDI 23 NOVEMBRE de 14 heures à 19 heures
DIMANCHE 24 NOVEMBRE de 14 heures à 20 heures
Cadeaux de Noël, Comptoirs divers, Initiation à l'informatique
LOGO - Claviers et écrans seront à votre disposition
BUFFET - SPECIALITES ARMENIENNES
JACQUES FAIZANT - MARTINE CLEMENT
signeront leurs ouvrages au stand des livres
Le Dimanche 24 Novembre de 16 heures à 18 heures
CITE UNIVERSITAIRE
57, Boulevard Jourdan - (Métro : Porte d'Orléans)
Facilité de Parking

ARMENIE 1985
Départ PARIS/PARIS
du 27 décembre au 07 janvier 86 5 390 F
Départ MARSEILLE/MARSEILLE
du 28 décembre au 10 janvier 86
Prix : 5.680 F
Les prix mentionnés sont calculés au départ de PARIS avec un minimum de 20 participants
Consultez nous pour nos prix au départ de LYON et MARSEILLE ainsi que pour vos voyages individuels.
Nus prix comprennent :
- Transport aérien sur vols réguliers AIR FRANCE Paris/Moscou/Paris - Les vols intérieurs Moscou/Erévan/Moscou - Les hôtels en 1re catégorie : Cosmos et Arménia ou similaires - Sur base en chambre à deux lits, avec salle de bain et WC privé - Séjour en pension complète - Les transferts aéroport/hôtel/hôtel - Les excursions quotidiennes guidées avec assistance d'un accompagnateur de Paris à Paris.
Lic. A. 1037
Levon BAGHDASSARIAN
SABERATOIRS
31, rue d'Argenteuil
75001 PARIS
Tél. 42 - 61 - 51 - 13
Varoujan SARKISSIAN
SEVAN VOYAGES
48, Cours de la Liberté
69003 LYON
Tél. 78 - 60 - 13 - 66
Jacques CHELEKIAN
VOYAGE WASTEELS
87, La Canbière
13001 MARSEILLE
Tél. 91 - 95 - 90 - 12

ՀԱՅԿԱ
ՀԱՄԱՍՏԱՌԻԹԵԱՆ ԱԸ
ՋԱԿԻ ՎՐԱՅ - ՆՈՐԳՈՐԿՈՒԹՅՈՒՆ
ԲԱՏ Է ԱՆԵՆ ՕՐ
44, avenue du Général de Gaulle
94700 Maisons-Alfort

ՀԱՅԿԱ
ՀԱՄԱՍՏԱՌԻԹԵԱՆ ԱԸ
ՋԱԿԻ ՎՐԱՅ - ՆՈՐԳՈՐԿՈՒԹՅՈՒՆ
ԲԱՏ Է ԱՆԵՆ ՕՐ
44, avenue du Général de Gaulle
94700 Maisons-Alfort

ՀԱՅԿԱ
ՀԱՄԱՍՏԱՌԻԹԵԱՆ ԱԸ
ՋԱԿԻ ՎՐԱՅ - ՆՈՐԳՈՐԿՈՒԹՅՈՒՆ
ԲԱՏ Է ԱՆԵՆ ՕՐ
44, avenue du Général de Gaulle
94700 Maisons-Alfort

ՀԱՅԿԱ
ՀԱՄԱՍՏԱՌԻԹԵԱՆ ԱԸ
ՋԱԿԻ ՎՐԱՅ - ՆՈՐԳՈՐԿՈՒԹՅՈՒՆ
ԲԱՏ Է ԱՆԵՆ ՕՐ
44, avenue du Général de Gaulle
94700 Maisons-Alfort

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

Պ. Վահան ՏԵՐ - Միտասան (ՏԵՐ - Յովհաննէսեան) կը կոչոր՝ Յովհաննէս ՏԵՐ - Յովհաննէսեանի յիշատակին - հոգեհանգիստը կը հաստատուի, Կիրակի, Նոյեմբեր 24-ին - 500 Փ. Կը նուիրէ Փարիզի Մ. Յովհաննէս - Մարիէ եկեղեցւոյ (ստանալ Վատաքէն) և 500 Փարսք Վատաքէն:

Ս. ՄԱՐԿԱՍ ԱՍՏԻՈՍԱՆԻՆ ԽՍԻ

Իտիկ Մ. Մարիամ - Առաւանդածին Ե. Եկեղեցւոյ մէջ, այս Կիրակի, Նոյեմբեր 24, առաւանդած մարդ 10-ին:
Ար ցատադագէտ ու կը բարդէ՝ ճարձգայ ՍԱՍՆԻ ԱՐԳ. ԶՄԻՆԻՏԵՏԻԱՆ Կը հրահանուի լըճահի ճալ հաստատուեալները զուլու եկեղեցի և միտան աղաթելու համար:

ԴՊՐՈՑԱՍԵՐԻ ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՏԱՐԵԱՆԱ ԸՆԿՆԱՍԻՐ ԺՈՂՈՎ

ԴՊՐՈՑԱՍԵՐԻ ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒ - ԹԵՐԱՆԱ տարեկան լըճահանոր Ժողովը տեղի պիտի ունենայ Շաբաթ, Դեկտեմբեր 7, մարդ 15-ին, Փարիզի Հալապանեայց Առաքելական եկեղեցւոյ սրահին մէջ, 15 ռի. ժամ Խաճմո, Փարիզ Տրդ. ՕՐԱԿԱՐԳ. -

- Հալապանեայց քննարկում և վաւերացում:
- Գնահատում բարոյական գործունէութեան:
- Վաւերացում կոմսական տեղեկագրի:
- Ապագայի հետեւեալները:
- Զանգարէն:
Մեծածախնութիւն զոյգանքու մաս հոգեւորական, կարեւորութեան կը խնդրուի որ ներկայ գտնուի առաւանդներ և բերեն իրենց անկախութիւնը Ժողովը աշխատանքներուն:
ԽՆԱՐԱԿԱՍՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՍԻՏ ՈՒՆԵՐԱԼ

Մարտիկ Մահալ - Մեքսիկո երգչու - խումբի հիմնադրութեան Տրդ. տարեկանը հաղթանակութիւնները Փարսքար 2, Կիրակի:

Ս. ՅԱԿՈԲ - ԼՈՂՆ

ԶՆԻՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՐԿԱՆԱԳՆՆ

Կիրակի, Դեկտեմբեր 1-ին, Լիւնի Ս. Յակոբ Մարդ եկեղեցւոյ մէջ, Կը հաստատուի:
ՍԱՐԿԱՆԱԳՆՆ ԶՆԻՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գիտաբ. ՆՈՐԱԳՆԱՆ ՏԱԳԱՐԱՆԻ Մարիայ կը ձեռնադրուի Ռարաբերի:

Կիլոյր Փոխանան Սահակ Առաքելան Սկիւր Ժամերգութեան մարդ 8-45-ին:
Պատարագ 9-45-ին:
Զեռնագրութիւն 10-15-ին:
Շնորհաւորութիւններ տեղի կ'ունենան դատարանի մէջ, Եկեղեցւոյ կից հանգիստարանի մէջ, Արդար տարի և դասակ լըճահանքներուն, Աղապիւն Մարիան լըճահանքներուն, հոգաբարձութիւն և Տիկնայ Մարիան կարգաւորուած են զինեման մը:

GALERIE FRAMOND
3, rue des Saints-Pères — 75006 PARIS

Roger de CONINCK
PEINTURES RECENTES, 1981 — 1985
du 14 novembre au 15 janvier
Tous les jours de 10h à 12h 30
et de 14h 30 à 19h

l'UGAB - JEUNES
a le plaisir de vous inviter à

la Soirée de Réouverture

le samedi 23 novembre
animé par le chanteur
MARTEN YORGANTZ
à partir de 22 heures

au 118, rue de Courcelles—75017 Paris
Tenue correcte exigée — places limitées

CENTRE CULTUREL
Sts. SAHAK — MESROP
(Salle Ardrouni Tcherpachian)
339, Ave. du Prado — Marseille

RÉCITAL
— PIANO —

Le Lundi 25 Novembre à 21 heures
avec le concours de

PIERRE ETCHEVERRY
«C'est un merveilleux musicien admirablement doué et qui laisse parfaitement entrevoir ce que sera sa carrière future».

Pierre PETIT
du programme:
CHOPIN — DEBUSSY
KHATCHATRIAN
Participation aux frais: 50 francs

Réservation:
Eglise Arménienne du Prado
Tél.: 91 - 77 - 84 - 70

C. I. A. C.
Centre International d'Art Contemporain

Exposition ouverte du 19 au 28 novembre
tous les jours de 13 heures à 19 heures

Artistes contemporains
français et étrangers, parmi les exposants

SONIA TOPALIAN
27, rue Taine, 75012 PARIS
(Me Daumesnil)

Imprimé sur les Presses
du Journal «Haret»
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Partitaire: N° 55935

la FRANCE et l'ARMÉNIE:
8 siècles d'échanges
orient - occident

En hommage à ce passé commun sera célébrée
le 1er Décembre à 16 h 45 une

MESSE SOLENNELLE
en rite arménien
en la basilique de SAINT - DENIS
devant le tombeau de
LEON VI de LUSIGNAN
Dernier Roi d'Arménie
et prince franc.

officiant: P. Père Vartan KECHICHIAN
directeur du Collège Samuel Moorat

Chœur sous la direction de
Alexandre ALTOUNIAN

— Métro: St. Denis Basilique
— Autoroute A1 - Porte de la Chapelle
sortie: St. Denis.

Reunion Publique
organisée par

SOLIDARITE FRANCO-ARMENIENNE
«POUR LA RECONNAISSANCE DU GENOCIDE ARMENIEN
AU PARLEMENT EUROPEEN»

sous la présidence effective de
Maitre Yves JOUFFA
président de la Ligue des Droits de l'Homme

avec la participation de
M. Henri SABA groupe socialiste
auteur de la proposition de résolution

M. Jack VANDEMEULEBROUCKE groupe Arc en ciel
rapporteur de la résolution

M. Jac CAWRONSKI groupe Libéral
M. Jacques MALLET Parti populaire européen
Mme Nicole PERY groupe Socialiste
M. Renzo TRIVELLI groupe Communiste

Mardi 26 Novembre à 20h30 précises
Club Arts et Métiers — Salle de la Rochefoucauld
9bis, avenue d'Iéna, 75116 PARIS — Métro: Iéna

Reunion Publique
organisée par

SOLIDARITE FRANCO-ARMENIENNE
«POUR LA RECONNAISSANCE DU GENOCIDE ARMENIEN
AU PARLEMENT EUROPEEN»

sous la présidence effective de
Maitre Yves JOUFFA
président de la Ligue des Droits de l'Homme

avec la participation de
M. Henri SABA groupe socialiste
auteur de la proposition de résolution

M. Jack VANDEMEULEBROUCKE groupe Arc en ciel
rapporteur de la résolution

M. Jac CAWRONSKI groupe Libéral
M. Jacques MALLET Parti populaire européen
Mme Nicole PERY groupe Socialiste
M. Renzo TRIVELLI groupe Communiste

Mardi 26 Novembre à 20h30 précises
Club Arts et Métiers — Salle de la Rochefoucauld
9bis, avenue d'Iéna, 75116 PARIS — Métro: Iéna

LES AMIS DE LA FONDATION MARIE NOUBAR

JOURNÉES D'AMITIÉ

SAMEDI 23 NOVEMBRE de 14 heures à 19 heures
DIMANCHE 24 NOVEMBRE de 14 heures à 20 heures

Cadeaux de Noël, Comptoirs divers, Initiation à l'informatique
LOGO - Claviers et écrans seront à votre disposition

BUFFET - SPECIALITES ARMENIENNES
JACQUES FAIZANT — MARTINE CLEMENT
signeront leurs ouvrages au stand des livres
Le Dimanche 24 Novembre de 16 heures à 18 heures

CITE UNIVERSITAIRE
57, Boulevard Jourdan — (Métro: Porte d'Orléans)

Facilité de Parking

OPTIMA Tours

ARMENIE
- 1985 - 1986 -

VOYAGE SPECIAL EN ARMENIE
— Du 21 DECEMBRE 1985 au 6 JANVIER 5.750 F
POUR - RENCONTRE MUSICALE EN ARMENIE -

organisé par
I. M. T. A. — 6, rue Houdon - 75018 PARIS
(Initiation à la Musique Traditionnelle Arménienne)

Renseignements et inscriptions:
OPTIMA TOURS: 12, rue Vignon — 75009 PARIS — Tél.: 47. 42. 10. 35

⌘

Spécial Réveillon & Noël arménien en Arménie
— Du 28 Décembre 1985 au 1er Janvier 1986 (via Moscou) 5.580 F

Pâques en Arménie
— Du 29 Mars au 12 Avril (via Kiev) 6.050 F

Spécial Cérémonie du 24 Avril en Arménie
— Du 19 Avril au 3 Mai
(Prix et conditions de ce voyage nous consulter).

(Nos prix comprennent — le transport aérien, tous les transferts, la pension complète, le logement dans des hôtels de 1ère classe A en chambre double / bain, les excursions et visites mentionnées dans notre programme, l'ASSURANCE).

(Nos prix ne comprennent pas — la chambre individuelle, les boissons et les frais de nature personnelle, frais de visa 100 F.)
(Groupe minimum 20 inscriptions accompagnateur assuré pr notre agence).

Renseignements et inscriptions:
PARIS
Madame COUMRYANTZ Sonia
OPTIMA TOURS
12, rue Vignon — 75009 PARIS
Tél.: 47 - 42 - 10 - 35

Ներկայումս օր, Նոյեմբեր 25-ին
կարևոր խնամարար, 24-ամյա երի
տասարդ մարդ, Հայ Հորթ և Հրեայ մորթի
Վիկթոր Նիկո կրթական թղթակեր շահ
գնաց և հիվ խորհրդային իշխանության
ներք արտոնեմ, տարի Եր Զրնառն պիտ
զայ ուսանելու: Կիրակի ժամը 20-ի Հ
նառնեին Ա. կայանի լրատուության
բաժնիչ և, որ ներկայացուցուց քնաղ
տուվանն այս փայլուն ուսանողը, որ
իշտ և՛ իր հոտի, հակահեղաշ Լայաժան
լուրերու շարքին մեծ:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ
ՀՈԳԵԶԱՆԳՈՍ

Տէր և Տիկին Զաւր Գեորգեան,
Արթի Տիկին Յակոբ Յակոբեան,
Տէր և Տիկին Կարպիս Յարութիւնեան,
Տէր և Տիկին Ժեղա Վարդեան,
Արթի Տիկին Յակոբ Ժամբուեան,
Արթի Տիկին Տիկին Արապեան,
և ընտանեացի թուր պարագաները ցա-
ւով եր ծանոցանին իրենց տօր և մեծ-
տօր՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՄԻՐԱՄ ԳԵՈՐԳԵԱՆԻ
(Ծննդով՝ Սիւրաբոյ Արապեան)
մահը, որ պատահեցաւ: Նոյեմբեր 22-ին,
Քաջահ, 91 տարեկանին:
Յուզարդութիւնը եր կատարուի,
այս Երեւանի, Նոյեմբեր 26, ժամը
13-45-ին Փարիզի Ս. Յովհ. - Սիւրաբոյ
Եկեղեցին, ուրիշ մարմինը եր փոխադրե-
ւի Պանթէօ - Քամիւնով զերեկամատուր:
Մահապ ցաւազանները եր ինքրորի
ներկայ իբրի այդ նիստով:

Տէր և Տիկին Արման Հարութեան և
ընտանեացի,
Տէր և Տիկին Ժելուր Կարթի,
ինչպէս նաեւ Փանտեան, Պարագեան
(Երուսաղէմ), Հարութեան ընտանեացի-
ն և ընտանեացի համայն պարագաները
ցաւով եր ծանոցանին իրենց տօր, մեծ-
տօր, պարագան և խնամքին՝
ՏՈՒՔՐ. ԿԱՐԱՍԵՏ ՓԱՆՍՈՅԱՆԻ
մահը, որ պատահեցաւ: Նոյեմբեր 22-ին,
Յուզարդութիւնը եր կատարուի,
Յուրեղաբի, Նոյեմբ. 27, ժամը 13-45-ին
Փարիզի Ս. Յովհ. - Սիւրաբոյ Եկեղեցին,
ուրիշ մարմինը եր փոխադրուի Տէղա-
յա Պառի զերեկամատուր, ամբողջու-
նով: Համար ընտանեացի զարմարուի:

×
Les obsèques du
Dr. GARABED PANOSSIAN
auront lieu mercredi, 27 novembre
à 13h45 en l'église arménienne St. Jean -
Baptiste, 15, rue Jean Goujon, suivies de
l'inhumation au cimetière de Deuil -
La Barre.

CONFÉRENCE
Le département culturel de la fon-
dation N. FRINGHIAN
vous invite à la conférence du profes-
sieur Université Columbia, N. Y.)
Nina GARSOIAN
En français
«LES COMPOSANTS DE L'IDENTITÉ
ARMÉNIENNE AU MOYEN - AGES»
Jeudi 28 Novembre à 20 h 30
au Centre Culturel Alex Manoogian
118, rue de Courcelles - 75017 Paris
Débat animé par Jean - Pierre MAHE,
professeur à l'INALCO.

ԼՈՍՏ ՏԵՍՈՒ
ԱՐԱՂԵՏ ԹԻԻ
10
1985
ԳՐԱԿԱՆ ԳԵՂԱՐՈՒԹԵԱՆԱՆ
ՊԱՐԵՐԵԱՆՈՒՆ
(52 էջ)
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ
ԳՐԱԴՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
Գրաքննման ունիմ
Բիւզանդ - Վաղեան, Գալուստ
Սահակ, Գալուստեան Հերմիւ,
Գալուստեան Փանտեան Հիւսիս, Գալ-
ուստեան Վահագն, Զարգիւս Գալուստ,
Թարսեան Թորոս, Թափաշեան Նաւա-
րթի, Նալապետեան Ալիս, Կարապետ
Յակոբ, Կիւնեան Գալուստ, Մամեան
Յակոբ, Պարիզեան Հայկ, Պէրզիւրեան
Մատուր, Սոփիական Լեւոն, Ռուբեն
Սեւակ, Տաթևեան Արթիւր:
Կարիքի է ստանալ վարչութեան ան-
դամներին և կամ՝ ազգային քրեկով՝
SOCIÉTÉ DES GENS DE LETTRES ARMÉNIENS
DE FRANCE
B. P. 98.09 — 75421 Paris CEDEX 09
Մեր չէք փութալի թիւը՝
C. C. P. Paris 12360 50 N

Սէր - Նաի Կրան - Փէնի Ս. Գեորգ
Եկեղեցւոյ Թաղ. Ուրշուրը, առ ի և-
րախաղաղութիւն ծննդէ յաւա րամը-
ւած նախին ստանալը չարքերու, Եկե-
ղեցւոյ չինութեան նիւթային և րաւը -
յալուս ծառայող րաւը Թաղական անդա-
մներու, նախադասութիւն և րեւիշ ձեռով
Եկեղեցւոյ պաշտօնական նպատակնե-
րու և համայն Թաղեկներու: Ննչեկա-
յներու համար չոցեանդեան կատարել
լրատայ Կրեկի, Կիւնեան 1:
Կը պատարաւ և կը րաւը՝
ՅԱՅԻՔ ԵԿԻՍԿ. ՎԱՐԳԱՆԵԱՆ
ժամերութիւն՝ 9
Պատարաւ՝ 10
Հոգեանդեան՝ 11-30
Պատարաւ կը երեւոյթիւնը եր կատա-
րէ Գուսան երջախումը, զեկալարու-
թեան՝ Թիւրքի՝ Երեւանեան:

ՑԱՄԱԿՈՒԹԻՒՆ
Կապույտ խաւի Երբ. Վարդութեան Խո-
րի ցաւակցութիւնը եր յայտնի Տէր և
Տիկին Տիկին Յարութեան, Տէր և
Տիկին Հրայր Թարսեանի, Երեւան
նաեւ ընտանեացի թուր պարագաները
իրենց տօր, Երաբոյր և աղակոնին՝
ՏԻԿԻՆ ԵՆԻԿԻՐ ԳՐԻԳՐԵԱՆԻ
մահուան առիթ:

Ets. MIHRAN CALDIRAC
ԿԸ ՓՆՏՈՒ
Փինիսիմին համար գործարարուի՝ Եր:
Դիմել՝
27, rue du Fbg. du Temple — 75010 Paris
Me République

ԴՊՐՈՑԱՍԵՐ ՏԻԿԵԱՆՑ
ԸՆԿԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՏԱՐԵԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ
ԴՊՐՈՑԱՍԵՐ ՏԻԿԵԱՆՑ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆՈՒ-
ԹԵԱՆ, տարեկան ընդհանուր Ժողովը տե-
ղի պիտի ունենայ Երաբոյր, Կիւնեան Ե,
ժամը 15-ին, Փարիզի Հայաստանեայց Ա-
ռաքեալեան Եկեղեցւոյ սրահին մէջ,
15 յիւ ժամ նստման, Փարիզ Երեւ:
ՕՐԱԿՐԻՔ. -
- Հաշիւները: Զննման և վաւերա-
ցում:
- Գնահատում րաւայական գործունեու-
թեան:
- Վաւերացում կշտական տեղեկարարի:
- Աղաղակ ձեռնակարի:
- Չանգաւոր:
Մեծամասնութիւն զոյգանելու: Ժա-
նուարեան, Կարսեան Երաբոյր եր իրեւո-
րիկ որ ներկայ պիտուին անդամները և
րեւրեւ իրենց աղանջութիւնը Ժողովը աշ-
խատանքներուն:
ԽՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՇՈՐԱԿԱՆ
Մարտիկ Մալը Եկեղեցին ստանալ է
Հետեան Նուրեկերը. - Բէլեանեան Վա-
հան (Աւստրալիայէն) 20 տարու, Տէր և
Տիկին Երեւանի Հերմիւ 150, Տիկին Գա-
լուստեան (Լիւնոն) 100, Տէր և Տիկին
Նաւապետեան 100 ծ. - Օր. Համարածու-
ման 100 ծ. - Կ. պ. - Բիւրիւնման մահուան
առիթը. - Տիկին Արշալույս Նաւապետեան
100 ծ. - Կ. պ. 50 Տղա Մալը Երաբոյրի համ., Գիւ-
ման Թիւրքեան 100 ծ. - Կ. պ. 100 րաւը
Կապույտ խաւին: Նաղդիկ օրհնութեան
առիթը առիթը. - Տիկին Վարդեան 100,
Տիկին Գալուստեան 100, Օր. Համարածու-
ման 100, Տիկին Վարդուի Անէճեան 50,
Տղաւս Տէր - Պարսեան ընտանեւ 200,
Հրայր Մարգարեան 100 ծ. - Կ. պ. Թարսե
յալուսի. - Տէր և Տիկին Աղաս Սեփարեան
100 ծ. - Կ. պ. - Դուկամանի Հոգեան-
դարեան առիթը. - Տիկին Մարի Միւնա-
ն 100 Մահաւ - Միւնալը երջախումը:
Դուկաւ Դուկեան 100 տարու
և. պ.:

Ս. ԶԱԿՈՐ — ԼՈՒՆ
ԶԵՆՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՐԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
Կիւնեան, Կիւնեան 1-ին, Լիւնի Ս.
Յակոբ Մալը Եկեղեցւոյ մէջ, Կը կա-
տարուի՝
ՍԱՐԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԶԵՆՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Զեռար,
ՆՈՐԻՍԱՆ ԵԿԻՍԿ. ԶԱՐԱՐԱՆԻ
Սարկաւալ Կը ձեռնարարին Ուրա-
կերը:
Գեորգ Ժողովման
Սահակ Սուրխաւան
Միլիթ Ժողովարարութեան ժամը 8-45-ին:
Պատարաւ՝ 9-45-ին:
Ձեռնարարութիւն՝ 10-15-ին:
Շնորհաւորութիւնները տեղի կ'ունենան
պատարաւ և երբ, Եկեղեցւոյ կից հա-
նդարարութիւն մէջ: Այս ուղև առիթի ի
պատիւ ընծայանքներուն, Աղաղակ Միւն-
եան վարդութեան, Հոգարարութիւնը
և Տիկեան Միւնեան կապակերպած
և կիւնեան մը:

ԿԵՐԻՈՆԱԿԱՆ
ԲԱՃԱԿ ՊԱՆԸ
ԿԻՐԱԿԻ, ԳԵՆԻՑ. Տ., ԺԱՄԱՆ 12-30-ԻՆ
CAPPADOCIE
67bis, quai Blancqui — ALFORTVILLE
ՀԱՆԱԿՐԻՆ 130 Ֆ.:
Տեղերը սահմանափակ ըլլալով եր
իւնգրուի կշտանալ աղանջակ՝ Հեռա-
ձայնելով Հեռեւեալ Թիւրքի. -
43 - 81 - 80 - 82
42 - 60 - 15 - 10
46 - 45 - 11 - 94

ՓԱՐԻԶԱՆՑ ՏԻԿԵԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՈՐԵՐՈՒ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՍԱՐՍԻ
ՏԱՐԵԱՆ ՄԵԾ
ՑԵՐԵԿԱՆՑ-ՊԱՐԱՎԱՆԴԵԱՆ
ԿԻՐԱԿԻ, ԳԵՆԵՐԵՐԻՔ Տ., ԺԱՄԱՆ 17-էՆ ԿԵՍ ԳԻՇԵՐ
Dans les salons de l'Hôtel GEORGE V
avenue George V — Paris 8^e
BERNARD DEDEDJIAN
et son ensemble
ՍԱՐԱՆԵՐԻ ԱՊԱՆԸՆԸ ՀԵՆԱԿԱՆԵՐԻՆ 47 - 63 - 38 - 54 ԹԻՒՆԻ
ՄՈՒՏՔ՝ 50 Ֆ. ՌՍԱՆԱԳՐԱՆՈՒՆ՝ ԿԵՍ ԳԻՇԵՐ

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՌԱԳԱՑԵԼԵԱՆ ՆԱԿԱՆ ԱՆԱԿԵՐՏԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԸ
Կը կապակերպէ
ԻՆՉՈՅԻ - ՃԱՇ ՄԸ
Ուրբաթ, Նոյեմբեր 29, ժամը 20-30-իմ
CAPPADOCIE
67 bis, Quai Blancqui - 94140 Alfortville
ԳԵՂԱՐՈՒԹԵԱՆԱՆ ԲԱՃԱՐ — ԲՈՄԳՈՒՆ
ԲԱՐԵԱՄԱՆԱՆ ՄՐԵՈՒՐՏ
Տեղերը սահմանափակ ըլլալով, եր իւնգրուի շուտով աղանջակ,
Ռաֆֆի Ալթունեանի մօտ, հեռաձայնելով 48 - 74 - 14 - 93 Թիւիմ,
ամեն օր, գրասենյակի ժամերուն:

ՀՈԳԵՆԱՆԳՈՍ

Պ. Արթիւր Գալաթեան,
Տէր և Տէկին Մամուկ Սափաբեան և
գաւառ,
Տէր և Տէկին Նուպար Անգաբեան և
գաւառները,
Պ. Մելիք Պէտէեան և գաւառները
(Մարաշ),
ՊՊ. Ալպէն և Ժորժ Չարաբեան
(Փարիզ),
Տէր և Տէկին Դաւիթ Անտառեան և
խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր,
մեծ - մօր և աղջկանները -
Տիկին Հովիթ ՊԱՍՏԱՆԻ
(Եմես) Պէտէեան)

մահը, որ պատահեցաւ Նոյեմբեր 24-ին:
Յուպարկաւորութիւնը կը կատարէ
Զորեղաբէի, Նոյեմբեր 27-ին, ժամը
10-ին, Լիւնի Ս. Յակոբ եկեղեցին ուրիշ
ժամերը կը փոխադրուի Քիւնի գերեզ-
մատեանը:
Մահաց շատացողները կը խնդրուի
ներկայ իրեն աչք նկատել:

ՎՕ - ԱՆ - ՎԼԸԲ. -

Տէր և Տէկին Խոսէի Փատարեան,
Տէր և Տէկին Զօրապ Նահապետեան և
գաւառները,
Արշալոյս, Պաշապ Պաշեան,
Արշ և Տէկին Զաւէլ Նահապետեան և
գաւառները,
Ինչպէս նաեւ բնասեցան թոյր պարա-
գանքը խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց
անձնուրիշ, մօր, մեծ - մօր և աղջա-
կանները:

ՊԵՏՐՈՒ ՓԱՏԱՐԱՆՆԵՐ

(Մարաշ)
մահը, որ պատահեցաւ Նոյեմբեր 23-ին,
78 տարեկանին:
Յուպարկաւորութիւնը կը կատարէ
Զորեղաբէի, Նոյեմբեր 27-ին, ժամը
11:30-ին Լիւնի Ս. Յակոբ եկեղեցին,
ուրիշ ժամերը կը փոխադրուի Կիւն-
ի գերեզմատեանը:
Մահաց շատացողները կը խնդրուի
ներկայ իրեն աչք նկատել:

Հայերէնով
կ'ուզէ՞ք շնորհաւորել
ՆՈՐ ՏԵՐԻՆ
ԵՒ Ս. ԾԵՆՈՒՆԵՐԸ

Կ'ԱՐԵՆԵՔ
ՀԱՅ ՏԻՍԷ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ
ուր կարելի է գտնել
գեղեցիկ քարեր,
հայկական նուէրներ
այսնացական, ձայներիդ, վիտու
եւայլն, եւայլն...

N'OUBLIEZ PAS DE SOUHAITER
--- EN ARMÉNIEN ---
BONNE ANNÉE
ET
JOYEUX NOËL

HAY DISC
31, RUE LAMARTINE — 75009 PARIS
TEL. : 48 79 22 79 Me CADET
ouvert du Lundi au Samedi de 14 à 19h30

CONFÉRENCE
Le département culturel de la fonda-
tion N. FRINGHIAN
vous invite à la conférence du profes-
seur (Université Columbia, N. Y.)
Nina GARSOIAN
En français
«LES COMPOSANTS DE L'IDENTITÉ
ARMÉNIENNE AU MOYEN - ÂGE»
Jeudi 28 Novembre à 20 h 30
au Centre Culturel Alex Manoogian
118, rue de Courcelles - 75017 Paris
Débat animé par Jean - Pierre MAHÉ,
professeur à l'INALCO.

Տէր և Տէկին Մարգիւր Գալաթեան և
գաւառները, Տէր և Տէկին Ժան - Կրի-
կօսար Պապալեկիտեան և գաւառները,
Տէր և Տէկին Մարգիտեան և գաւառները,
կը ծանուցանեն ինչ Հոգեհանգստեան պաշ-
տօն կը կատարուի, Կիւնի, Դեկտեմբեր
1, Մարաշի Սրբոյ Քարգանդաւ Մարգ
եկեղեցին, (Քարաւո), իրենց մօր և
մեծ - մօր:

Տիկին ՓԵՐՈՒԶ ՓԱՆԱՐՈՒՏԵԱՆԻ
մահուան շատասուցանք առիթ:
Ի դիմութիւն ողբացալով յիշատակը
յարգողներուն:

ԵՄՐԱՎԱԿԱԿ

Յակոբ - Մարտիկ Եղարբեան, Արուս-
Մելինէ Եղարբեան, Ինչպէս նաեւ ամբողջ
ընտանեակը պարագանքը կը խնդրուի
շնորհակալութիւնները կը յայտնեն թոյ-
ր թանկ, որոնք ցատկաւորութիւն յայտ-
նեցին անձնուրիշ թէ պարագանք:

ԱՄԱՐՈՒ ՎԵՋԻՐԵԱՆԻ

մահուան առիթ:
ՓՈԽԱՆ ԵՄՐԱՎԱԿԱԿ
Յովսէփ Ազատյանեանի մահուան առ-
թիւ, (Արտաշէն) Տէր և Տէկին Պար-
սաթ Բաղդասար Բաղդասարի 200 Ֆ.
կը նուիրեն ճշմարտեցին:

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ - ՄԿՐՏԻՑ ՓԱՐԻՑ

Եւրաթ Մօր, Նոյեմբեր 30, տօն է Սըր-
բոյ Աստիւնցն և Աստիւն Լուսաւորացն
Սրբոյ Քաղաքի և Բարձրալիւծաւ:
Այս առիթ, ժամը 10-ին, Փարիզի Ս.
Յովհաննէս - Մարկի Մայր եկեղեցւոյ
մէջ պատարագ կը ծառայուի:

Ս. ՅԱԿՈՐ — ԼԻՈՆ

ԶԵՆՈՒԴՐՈՒԹԻՒՆԻ ՄԱՐԿԱՆԱԳԱՏ
Կիրակի, Դեկտեմբեր 1-ին, Լիւնի Ս.
Յակոբ Մայր եկեղեցւոյ մէջ, կը կա-
տարուի
ՄԱՐԿԱՆԱԳԱՏ ԶԵՆՈՒԴՐՈՒԹԻՒՆ
Ձեռամբ
ՆՈՐՎԱՆ ԵՊԻՍԿՈՒՍ ԶԱՐԲԱՆԵՆԻ
Մարկաւոյ կը ձեռնադրուի Ռուբը-
կերիք
Ինչպէս Փոխանեան
Սահակ Սափաբեան
Սկիւր Քաղաքի Քանաթ ժամը 8:45-ին -
Պատարագ 9:45-ին -
Ձեռնադրութիւն 10:15-ին -
Շնորհաւորութիւններ տեղի կ'ունենան
պատարագին հոգ, եկեղեցւոյ կից Նա-
նիա Պարտիզի մէջ: Այս ուրախ առիթի ի
պատիւ ընծայակցութեան, Ազգային Միու-
թեան վարչութիւնը, Հոյարարձութիւնը
և Տէկինաց Միութիւնը կարգադրեցին
են գինեման մը:

la FRANCE et l'ARMÉNIE:
8 siècles d'échanges
orient - occident
En hommage à ce passé commun
sera célébrée
le 1er Décembre à 16 h 45
une
MESSE SOLENNELLE
en rite arménien
en la basilique de SAINT - DENIS
devant le tombeau de
LEON V de LUSIGNAN
Dernier Roi d'Arménie
et prince franc.
officiant: R. Père Varian KECHICHIAN
directeur du Collège Samuel Moorat
Chœur sous la direction de
Alexandre ALTOUMIAN
Hale d'honneur par les scouts de
HOMNETEM - FRANCE
— Métro : St. Denis Basilique
— Autoroute A1 - Porte de la Chapelle
sortie : St. Denis.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

ՀՈԳԵՆԱՆԳՈՍ

Մէլ - Լուի Կրան - Փնջի Ս. Գորգ
եկեղեցւոյ Քաղ. Խորհուրդը, առ ի Ե-
րախապահութիւն ձեռքէ յաւելա ըսածը-
ւած ձախելի առաջնորդ Նալբերտ, Եկե-
ղեցւոյ շինութեան նիւթապէս և բար-
յալեւ ծառայող թոյր Քաղաքեան անդա-
նեւոր, Նախապետութեան և Երեւն ձեռով
եկեղեցւոյ պայմանաւորեան նպատակնե-
րու և Նաման Բաղդիւնեւոր նշնեցա-
լեւորու Նամար Հոգեհանգստի կատարել
կուտայ Կիրակի, Դեկտեմբեր 1:
Կը պատարագ և կը բարոյժ
ՅԱՆՈՐ ԵՊԻՍԿՈՒՍ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
Փառեղբորութիւն 9
Պատարագ 10
Հոգեհանգստի 11-30
Պատարագ երեկոցութիւնը կը կատա-
րէ Գոստա երգչախումբը, զիւրապա-
րեամբ Ժորժէթ Երմաքեանի:

**ԵՊԵՐՈՒՆԱԿԱՆԻ
ԲԱԺԱԿԻ ՊԱՇԸ**

ԿԻՐԱԿԻ, ԳԵԿՏ - Տ, ՓԱՐԸ 12-30-ԻՆ

CAPPA DOCE
67bis, quai Blancq — ALFORTVILLE

ձԱՆԱԿԻՆ՝ 130 Ֆ.:

Տեղերը սահմանափակ լոյսով կը
խնայուի կոնքիս ապաւանի: Հեռա-
յայնքով հետեւեալ թիւերուն -

43 - 81 - 80 - 82
42 - 60 - 15 - 10
46 - 45 - 11 - 94

**ՓԱՐԻՑԱՆԱՅ ՏԻԿԵԱՆՑ ՄՈՒԹԵԱՆ
ՈՐԲԵՐՈՒ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՍԻՆԻ**

**ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ
ՅԵՐԵԿԱՅԻԹ - ՊԱՐԱՅԱՆԴԵԱՆ**

ԿԻՐԱԿԻ, ԳԵԿՏԵՄԲԵՐ 8, ՓԱՐԸ 17-էՆ ԿԵՍ ԳԻԵՐԸ

Dans les salons de l'Hôtel GEORGE V
avenue George V — Paris 8^e

BERNARD DEDEDJIAN
et son ensemble

ՍԵՐԱՆՈՒՐԸ ԱՊՐԱՆՈՒԹԻՒՆ ԶԵՆՈՒՑԱՆԵՆԻՈՒ 47 - 63 - 38 - 54 ԹԻՒՆԻՆ

ՄՈՒՏԷՔ 50 Ֆ. ՈՐԱՆԱՐԴԵՐՈՒՆԻ ԿԵՍ ԳԻՐԸ

ՅԱՆԱՅՈՒԹԻՒՆ
Կապ - Ուաշ Կրեմլի մասնաճիւղը իր
իրենց ցատկաւորութիւնները կը յայտնէ
Տէր և Տէկին Սարգիսի Պեղեանի, Տէր
և Տէկին Լեւոն Յակոբեանի իրենց աղ-
ջկեան և Քոստան Ռիչար Պեմանի
Նախկին կորուստի առիթ:

**INSTITUT NATIONAL DES LANGUES
ET CIVILISATIONS ORIENTALES**
Université de Paris - III
1985 - 1986
Les cours de littérature arménienne de
M. K. BELEDIAN
ont lieu au Centre Dauphine, Salle B 103,
de 18 à 20 heures, les lundis suivants:
2 décembre et 9 décembre: Le futurisme
arménien à Constantinople de 1910 à 1914.
6 janvier, 20 janvier et 3 février: Les
futurismes russe et arménien 1914 - 1925.
24 février, 10 mars, 14 et 28 avril, 11 mai:
Y. Tcharentz.

ԵՄՐԱՎԱԿԱԿ
Մարտիկ Մայր եկեղեցին տապաւն
հետեւեալ իտեղեցիք -
Տէր և Տէկին Զաւէլ Մարաթեան 100 քա-
ղաքի Կաղաք Ուաշին, 150 Ֆ. պ. Տէր և
Տէր և Տէկին Զաւէլ Մարաթեան 100 Ֆ. պ.
Տէր և Տէկին Մամբէլ Գալաթեան 100
քաղաքի Կաղաք Ուաշին, 150 Ֆ. պ. Տէր
և Տէկին Մէլէլ Կարգեանեան 200 Ֆ. պ.
200 Կեղեցւոյ պարոյնի, Պ. Կարապետ
Կարապետ և գաւառները 100 Ֆ. պ. 100
քաղաքի Կաղաք Ուաշին, Տէր և Տէկին
Փարս Կարգեանեան 150 Ֆ. պ., Ար-
շապետեան և Կիւրեան բնասեցին
150 Ֆ. պ.: Կիւրեանի գաւառի առիթ
Բարբէ Կիւրեան 100 Ֆ. պ.: Անթառնի
պատիւի առիթ 500 Ֆ. պ.: Ննիպար Պա-
րաթեանի մահուան առիթ - Տէր - Զա-
րաթեան բնասեցին 100 Ֆ. պ., 100 Մահ-
մարտ Երգչախումբի, Սուրբ Խաչի-
Յան 100 Ֆ. պ., Արշ և Տէկին Անտա-
րեան իր Ժորժի միտութեան առիթ 100
Ֆ. պ.: Զէլիմեանի Հոգեհանգստի մօր,
Մարգիտեան բնասեցին 500 Ֆ. պ.,
500 Կեղեցւոյ պարոյնի: Պաճախի Հոգե-
հանգստեան առիթ - Տէր և Տէկին Պա-
ման 600 Կեղեցւոյ պարոյնի, Տէկին Զա-
հմա 200 Ֆ. պ.: Տէկին Մ. Կարապետ 200
Կեղեցւոյ պարոյնի, Փաթիլի Զարգի-
րեան բնասեցին 500 Կեղեցւոյ պարոյնի
Սամաթեանի պատիւի առիթ - Փայ Սա-
մաթեան 300 Ֆ. պ., 200 Մահմ. Սե-
րապ երգչախումբի, Անթառնի Հոգե-
հանգստեան առիթ - Տէկին Կարապետ
Անթառնի 100 Մահմ. Սեւորայ երգչա-
խումբի, Միքայէլի պատիւի առիթ -
Գորգ Երեմեան 300 Ֆ. պ.:

Imprimé sur les Presses
du Journal «Hatch»
83, Rue d'Hauteville — 75010 Paris
Commission Paritaire: N° 55935

**ԳՊՐԱՑԱՆԵՐ ՏԻԿԵԱՆՑ
ԸՆԿԵՐԱԿՈՒԹԻՒՆ**
ՏԵՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՒ
ԳՊՐԱՑԱՆԵՐ ՏԻԿԵԱՆՑ ԸՆԿԵՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
Իրենց ցատկաւորութիւնները ձեռքով տե-
ղի տեղի տեղեւայ Եւրաթ, Դեկտեմբեր
ժամը 15-ին, Փարիզի Հայաստանաց Ե-
նթադիտեան եկեղեցւոյ դռնէն մէջ
15 իւր Փայ Սաթման, Փարիզ Երգչ.
ՕՐԱՄԱՐԸ -
Հաղեմեան ընծայուի և ձեռնա-
յայն: Գոստաւ Երգչախումբի Կարապետ
բնասեցին:
Ազգային Հեռաձայնի:
Հաղապար:
Սահմանափակ ժողովուրդ մաս-
նաւորութեան, Կիրակի, Քանաթ կը խո-
րհի որ եկեղեցւոյ դռնէն անդաւան-
քի իրենց անցեցողութիւնը ձեռքով աշ-
խատանքներուն:
ԵՄՐԱՎԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Z. I. Vitrolles
à 20km de Marseille: tél. 42, 89.27.47

“Բացարկի գեղջ «Յառաջ»-ի շաժմանորդներու

Նամակ Գրականագետին
ՆՈՒԱՐԴ ՏԵՐԵԱՆ
Վահան Տերեանի
ինժեներ քիմիկ
ՎԱՀԷ ՕՇԱԿԱՆ

